چهل حدیث

A Work of Traditions
of Mohammed:

In Arabic, with a commentary,
& the title to each, in Persian.

بسم الله الرحمن الرحیم

چهل حدیث حضرت رسالت‌پناه صلی الله علیه وسلم

حدیث اول قال علیه السلام من قرأ

وحفظ اربعین حدیثا من امتی

یعنی عمل

سماه الله تعالی فی السماء ولیا وفی

الارض فقیها وحشره الله تعالی مع الصالحین

الذین لا خوف علیهم ولا هم یحزنون

حدیث دوم قال علیه السلام افضل العبادة

من امتی قراءة القرآن حدیث سوم قال

علیه

عليه السلام من ترك الصلوة الفجر عامدا
فتبراء منه الايمان حديث چهارم قال عليه
السلام من ترك صلوة الظهر عامدا
فتبراء منه الانبياء والمرسلون حديث پنجم
قال عليه السلام من ترك صلوة العصر
عامدا فتبراء منه الملائكة المقربون
حديث ششم قال عليه السلام من ترك صلوة
المغرب عامدا فتبراء منه القرآن حديث هفتم
قال عليه السلام من ترك صلوة العشاء

عامين كفتبراه منه الرحمن حديث ششم قال عليه السلام

من صلى صلوة الفجر في الجماعة فكانما

صلى مع آدم عليه السلام عشرين حجا

حديث هفتم قال عليه السلام من صلى صلوة

الظهر في الجماعة فكانما صلى مع ابراهيم

عليه السلام اربعين حجا حديث دهم قال

عليه السلام من صلى صلوة العصر في الجماعة

فكانما صلى مع يونس عليه السلام ستين

حجا حديث يازدهم قال عليه السلام من صلى صلوة

المغرب

في الجماعة

المغرب فكأنما صلى مع عيسى عليه السلام ثمانين

حجا حديث دوازدهم قال عليه السلام من صلى

صلوة العشاء في الجماعة فكأنما صلى مع

محمد الرسول الله صلى الله عليه وسلم مائة

حجا حديث سيزدهم قال عليه السلام من لم يصل

صلوة الفجر لم يكن في رزقه بركة حديث چهاردهم

قال عليه السلام من لم يصل صلوة الظهر لم يكن

في وجهه نورها حديث پانزدهم قال عليه السلام

من لم يصل صلوة العصر لم يكن في اعضائه قوة

حديث شانزدهم قال عليه السلام من لم يصل صلوة

المغرب لم يكن في طعامه لذة حديث هفدهم

قال عليه السلام من لم يصل صلوة العشاء

لم يكن مومنا في الدين حديث هژدهم قال النبي

عليه السلام من شم الورد الاحمر ولم

يصل على محمد جفاني حديث نوزدهم قال النبي

عليه السلام من اراد ان يتكلم مع الله تعالى

فليقرأ القرآن حديث بيستم قال النبي عليه السلام

اهل القرآن اهل الله تعالى خاصة حديث بيست و يكم

قال

قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ نِعْمَ الشَّفِيعُ الْقُرْآنُ

لِصَاحِبِهِ حديث بيت و دوم قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مَنْ أَعَانَ تَارِكَ الصَّلٰوةِ بِذَرَّةٍ فَكَأَنَّمَا زَنَا

مَعَ أُمِّهِ أَلْفَ مَرَّةٍ حديث بيت و سوم قَالَ النَّبِيُّ

عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ أَعَانَ تَارِكَ الصَّلٰوةِ بِلُقْمَةٍ

وَاحِدَةٍ فَكَأَنَّمَا هَدَمَ الْكَعْبَةَ بِيَدِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

حديث بيت و چهارم قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ

أَعَانَ تَارِكَ الصَّلٰوةِ بِشَرْبَةٍ مِنَ الْمَاءِ فَكَأَنَّمَا

قَاتَلَ سَبْعِينَ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي

حديث بيست و پنجم قال النبي عليه السلام سلموا على

اليهود والنصارى ولا تسلموا على يهود

امتي قيل يا رسول الله من يهود امتك

قال الذين لا يسمعون الاذان والاقامة

ولم يحضروا في الجماعة حديث بيست و ششم قال

النبي عليه السلام من لا يسمع الاذان والاقامة

ولم يحضر في الجماعة فكانما زنا مع امه الف

مرة حديث بيست و هفتم قال النبي عليه السلام الصلوة

عماد الدين فمن اقامها فقد اقام الدين

وَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّيْنَ

حديث بيست وشتم قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

مَنْ تَرَكَ الصَّلٰوةَ مُتَعَمِّدًا يَبْقىٰ فِي

النَّارِ ثَمَانِيْنَ حُقْبَةً حديث بيست ونهم

قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ تَكَلَّمَ

بِكَلَامِ الدُّنْيَا فِيْ خَمْسِ مَكَانٍ

يَبْعَثُهُ اللّٰهُ تَعَالىٰ كَصُوْرَةِ

الْخِنْزِيْرِ اَوَّلُهَا فِي الْمَسْجِدِ

ثَانِيْهَا فِيْ مَجْلِسِ الْعُلَمَاءِ

وَثَالِثُهَا فِي الْجَنَازَةِ وَرَابِعُهَا

فِي الْقُبُورِ وَخَامِسُهَا فِي تِلَاوَةِ

الْقُرْآنِ حديث سي ام قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ

السَّلَامُ سَيَأْتِي زَمَانٌ عَلَى

أُمَّتِي يُحِبُّونَ الْخَمْسَ وَيَنْسَوْنَ

الْخَمْسَ يُحِبُّونَ الْحَيٰوةَ وَيَنْسَوْنَ

الْمَمَاتَ يُحِبُّونَ الْقُصُورَ وَيَنْسَوْنَ

الْقُبُورَ يُحِبُّونَ الذُّنُوبَ

وَيَنْسَوْنَ التَّوْبَةَ يُحِبُّونَ

الْمَالَ وَيَنْسَوْنَ الْحِسَابَ يُحِبُّوْنَ

الْخَلَايِقَ وَيَنْسَوْنَ الْخَالِقَ حديث سي ويكم

قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلّٰهِ تَعَالَى

فِيْ كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ اَلْفَ رَحْمَةٍ

يَنْزِلُ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ لِلْعَاقِلِيْنَ

وَالبَالِغِيْنَ تِسْعَ مِائَةٍ وَتِسْعُوْنَ

وَتِسْعَ لِلْعُلَمَاءِ وَالْمُتَّقِيْنَ وَطَالِبُ

الْعِلْمِ وَرَحْمَةٌ وَاحِدَةٌ لِسَائِرِ النَّاسِ

حديث سي ودويم قال عليه السلام

اَلْعَالِمُ بِلَا عَمَلٍ كَاَلْجَسَدِ بِلَا رُوحٍ

وَالْفَقِيرُ بِلَا صَبْرٍ كَالنَّهْرِ بِلَا مَاءٍ

وَالْغَنِيُّ بِلَا كَرَمٍ كَالشَّجَرِ بِلَا ثَمَرٍ

وَالْمَلِكُ بِلَا عَدْلٍ كَالْغَنَمِ بِلَا

رَاعٍ وَالشَّابُ بِلَا تَوْبَةٍ كَا

الْبَيْتِ بِلَا سَقْفٍ وَامْرَأَةٌ بِلَا حَيَاءٍ

كَالطَّعَامِ بِلَا مِلْحٍ حديث سي وسيوم

قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَلَقَ

اللّٰهُ تَعَالَى بَنِي آدَمَ مِنْ اَرْبَعَةِ

اشياء

اَشْيَاءٍ مِنْ مَاءٍ وَنَارٍ وَرِيْحٍ وَ
طِيْنٍ فَاِنْ كَثُرَ مَاءُهُ فَهُوَ
لَيِّنٌ وَاِنْ كَثُرَ نَارُهُ فَهُوَ حَرِيْصٌ
وَاِنْ كَثُرَ رِيْحُهُ فَهُوَ كَذَّابٌ
وَاِنْ كَثُرَ طِيْنُهُ فَهُوَ كَسْلَانٌ

حديث سي و چهارم قَالَ النَّبِيُّ عَلَيْهِ
السَّلَامُ مَنْ تَعَلَّمَ مَسْئَلَةً وَاحِدَةً
قَلَّدَهُ اللّٰهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ اَلْفَ قِلَادَةٍ
مِنْ نُوْرٍ وَوَهَبَ اللّٰهُ تَعَالٰى

لَهُ مَدِينَةٌ مِنَ الذَّهَبِ وَ

غَفَرَ اللّٰهُ تَعَالَىٰ لَهُ اَلْفَ ذَنْبٍ

وَيُبْنِيَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ عَلَىٰ جَسَدِهِ

حَجَّةً وَعُمْرَةً حديث بيست وپنجم قَالَ

النَّبِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ اَعَانَ

لِطَالِبِ الْعِلْمِ وَلَوْ بِقَلَمٍ وَاحِدٍ

اَوْ دِرْهَمٍ اَعْطَاهُ اللّٰهُ تَعَالَىٰ

ثَوَابَ جَبَلِ اُحُدٍ حديث بيست وششم

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سَيَاتِي زَمَانٌ عَلَى اُمَّتِي يَفِرُّونَ

النَّاسُ مِنَ الْعُلَمَاءِ وَالْفُقَهَاءِ كَمَا

يَفِرُّونَ الْغَنَمُ مِنَ الذِّئْبِ اِبْتَلَاهُمُ

اللّٰهُ تَعَالٰى بِثَلَاثِ بَلِيَّاتٍ

اَوَّلُهَا سُلْطَانٌ جَابِرٌ وَالثَّانِي

يَرْفَعُ الْبَرَكَةَ مِنَ الرِّزْقِ وَالثَّالِثُ

يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ الْاِيْمَانِ

حديث بيست وهفتم قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا

يَخْشَىٰ اَحَدُكُمْ اَنْ يَرْفَعَ

رَاْسَهُ قَبْلَ اْلاِمَامِ اَنْ يَجْعَلَ

اللّٰهُ تَعَالَىٰ رَاْسَهُ كَرَاْسِ اْلحِمَارِ

وَاَنْ يَجْعَلَ اللّٰهُ تَعَالَىٰ صُوْرَتَهُ

كَصُوْرَةِ اْلحِمَارِ حديث سي وهشتم

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

قَوَامُ الدُّنْيَا بِاَرْبَعَةِ اَشْيَاءٍ

اَوَّلُهَا بِعِلْمِ اْلعُلَمَاءِ وَثَانِيهَا

بِعَدْلِ اْلاُمَرَاءِ وَثَالِثُهَا بِسَخَاوَةِ

الاغنيا

الْاَغْنِيَاءَ دَرَابِعُهَا بِدَعْوَةِ

الْفُقَرَاءِ حديث سي بهم

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

مَنْ تَكَلَّمْ بِكَلِمَةٍ يَضْحُكُ بِهَا

اَهْلَ الْمَجْلِسِ يَخْلُقُ اللّٰهُ تَعَالَى

ثَلَاثَ مِائَةٍ مَلَكٍ يَلْعِنُوْنَ لَهُ

اِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ حديث حلم قَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

اَلزَّانِيْ يَصِيْرُ فَقِيْرًا اِلَى اٰخِرِ عُمْرِهٖ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

مَثَلُ صَلٰوةِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهَرٍ جَارٍ

عَلٰى بَابِ اَحَدِكُمْ فَلْيَغْتَسِلْ فِيْ كُلِّ

يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّةٍ لَمْ يَبْقَ

ذُنُوْبُهُ ذَرَّةً قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اَلصَّلٰوةُ

حَيَاةُ

مِكْيَالًا ثَمَنَ وَزْنٍ وُزِنَ لَدُنْ مُطَفِّفٍ

طُفِّفَ لَهُ كَمَا قَالَ اللّٰهُ تَعَالَى

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِيْنَ الَّذِيْنَ إِذَا

اكْتَالُوْا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُوْنَ

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ أَعْطَى دِرْهَمًا لِلْمُغَنِّي جَعَلَ اللّٰهُ

حَيَّةً طُوْلُهَا خَمْسُوْنَ ذِرَاعًا

تَأْكُلُ لَحْمَهُ وَعَظْمَهُ إِلَى

يَوْمَ الْقِيٰمَةِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ اَعْطٰى ثَوْبًا

لِلْمُغْنِىٓ اَلْبَسَهُ اللّٰهُ تَعَالٰى يَوْمَ الْقِيٰمَةِ

حُلَّةً مِنْ حُلَّةِ النِّيْرَانِ قَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

اَلْقَمَّامُ فِى النَّارِ وَلَوْ كَانَ

حَقًّا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

مَنْ اَكَلَ مَعَ الْمَغْفُوْرِ غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ

قال النبي

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَهْلُ الْبِدَعِ
كِلَابُ اَهْلِ النَّارِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مَنْ يَسْمَعُ اِسْمِي فِي الْاَذَانِ وَوَضَعَ
اِبْهَامَيْهِ عَلَى عَيْنَيْهِ وَلَا يَمُدُّ غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ اَلْفَ
ذُنُوبٍ مِنَ الْكَبَائِرِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ اِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيٰمَةِ يَخْرُجُ مِنَ الْجَهَنَّمَ
حَيَّةٌ اِسْمُهَا حُرَيْشُ وَرَاْسُهَا فَوْقَ السَّمَاءِ
وَذَنَبُهَا تَحْتَ الْاَرْضِ وَشَفَتُهَا مِنَ الْمَشْرِقِ
اِلَى الْمَغْرِبِ فَنَادَى فِي الْعَرَصَاتِ الْقِيٰمَةِ

قَالَ اَيْنَ اَهْلِي قَالَ جِبْرَئِيلُ مَا تَطْلُبُ

يَا مُحَمَّدُ قَالَ اَطْلُبُ اَنْفَارًا اَوَّلُهَا تَارِكُ

الصَّلٰوةِ وَالثَّانِي مَانِعُ الزَّكٰوةِ وَالثَّالِثُ

شَارِبُ الْخَمْرِ وَالرَّابِعُ عَاقُ الْوَالِدَيْنِ

وَالْخَامِسُ مَنْ تَكَلَّمَ بِكَلَامِ الدُّنْيَا فِي

الْمَسْجِدِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَنَّ

مِنْ مُوجِبَاتِ الْفَقْرِ تَكْوِيرُ الْعِمَامَةِ جَالِسًا

كَمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَسَرْوَلَ

قَايِمًا اَوْ تَعَمَّمَ قَاعِدًا اِبْتَلَاهُ اللّٰهُ تَعَالٰى بِبَلَاءٍ

لا دواء

لا دواء له قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

من قرء الفاتحة او يختم بنية الميت

في يوم الجمعة قبل الزوال تشويش الروح

الميت لان الارواح يروح الى ما تحت

العرش في يوم الجمعة حتى الظهر يسبحون الله

تعالى مع الملائكة واذا قرء الفاتحة او يختم

نية الميت قبل صلوة الظهر يرجع

الروح الى القبر ويلعنه الى الجمعة الاخرى

نقل من المصابيح روي عن جعفر بن محمد

عَنْ اَبِيْهِ وَجَدِّهِ تعن قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ اِذَا اَتَاكُمْ حَدِيْثٌ فَاعْرِضُوْا

بِكِتَابِ اللّٰهِ تَعَالىٰ اِنْ كَانَ مُوَافِقًا فَاقْبَلُوْا

وَاِنْ كَانَ مُخَالِفًا فَرُدُّوْهُ فَكَذَالِكَ اَوْلَادِيْ

اَيْ السَّادَاتِ اِنْ كَانَ اَفْعَالُهُمْ مُوَافِقًا

لِاَفْعَالِنَا فَاقْبَلُوْهُ وَاِنْ كَانَ اَفْعَالُهُمْ

مُخَالِفًا فَرُدُّوْهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلْمُؤْمِنُ فِي الْمَسْجِدِ كَالسَّمَكِ فِي الْمَاءِ

وَالْمُنَافِقُ فِي الْمَسْجِدِ كَالطَّيْرِ فِي الْقَفَصِ

قَالَ النَّبِيُّ

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ تَرَكَ وَقْتًا
مِنَ الصَّلٰوةِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ اَخِيْهِ وَمَنْ تَرَكَ
الصَّلٰوةَ وَقْتَيْنِ فَكَاَنَّمَا هَدَمَ الْكَعْبَةَ وَمَنْ
تَرَكَ الصَّلٰوةَ ثَلَاثَ اَوْقَاتٍ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ
نَبِيًّا وَمَنْ تَرَكَ الصَّلٰوةَ اَرْبَعَ اَوْقَاتٍ
فَكَاَنَّمَا زَنَى مَعَ اُمِّهِ سَبْعِيْنَ مَرَّةٍ فِى الْكَعْبَةِ
وَمَنْ تَرَكَ الصَّلٰوةَ خَمْسَ اَوْقَاتٍ قَالَ اللهُ
تَعَالٰى يَا عَاصِيْ اُخْرُجْ مِنْ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْاَرْضِ
فَاطْلُبْ رَبًّا سِوَائِيْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم

اَنَّ رَجلاً تَاخَّرَ الصَّلوٰةِ مِنَ الوَقْتِ

فَتَحَ اللّٰهُ تعَالٰى فِى قَبْرِهٖ بَاباً مِنَ النَّارِ قَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اَنَّ رَجلاً لَوحَرَقَ

سَبْعِيْنَ مُصْحَفاً وَلَوزَنَا سَبْعِيْنَ مَرَّةً

هُوَ اَقْرَبُ اِلَى اللّٰهِ تعَالٰى مِمَّنْ تَرَكَ الصَّلوٰةَ

وَاحِدَةً قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسلم اَخْبَرَنِيْ

جِبْرَئِيْلُ وَمِيكَائِيْلُ وَاِسْرَافِيْلُ وَسَبْعِيْنَ

مَلَكاً يَقُولُ اليَهُودِيُّ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ

خَلَقَنِيْ يَهُودِيًّا وَلَا خَلَقَنِيْ نَصْرَانِيًّا وَيَقُولُ

النَّصْرَا

النصراني الحمد لله الذي خلقني نصرانيا
ولا خلقني مجوسيا ويقول المجوسي
الحمد لله الذي خلقني مجوسيا ولا خلقني
كافرا ويقول الكافر الحمد لله الذي خلقني
كافرا ولا خلقني كلبا ويقول الكلب
الحمد لله الذي خلقني كلبا ولا خلقني
خنزيرا ويقول الخنزير الحمد لله الذي
خلقني خنزيرا ولا خلقني تارك الصلوة
قال النبي صلى الله عليه وسلم من اكل

اَلْمُنْتَ فَكَاَنَّمَا زَنَىٰ مَعَ اُمِّهِ سَبْعِيْنَ

مَرَّةً فِيْ جَوْفِ الْكَعْبَةِ وَلَا يَنَالُ شَفَاعَتِي

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اَحَبَّ

اَوْلَادِيْ خَرَجَ مِنْ ذُنُوْبِهٖ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ

اُمُّهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ رَاٰى اَوْلَادِيْ وَلَا قِيَامًا تَامًّا اِبْتَلَاهُ

اللّٰهُ تَعَالٰى بِبَلَاءٍ لَا دَوَاءَ لَهُ قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اٰذٰى اَوْلَادِيْ

لَا يَقْبَلُ اللّٰهُ صَلٰوتَهُ وَلَا زَكٰوتَهُ وَلَا

صَوْمَ

صَوْمَهُ وَإِنْ مَاتَ مَاتَ مُنَافِقًا قَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ أَهَانَ أَوْلَادِيْ
فَكَأَنَّمَا أَهَانَنِيْ وَمَنْ أَهَانَنِيْ فَكَأَنَّمَا
أَهَانَ اللّٰهَ وَمَنْ أَهَانَ اللّٰهَ فَقَدْ كَفَرَ
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَرَادَ صُحْبَتِيْ
فِي الْجَنَّةِ فَلْيُحِبَّ الْعُلَمَاءَ وَالْفُقَرَاءَ وَإِطَاعَةِ
الْوَالِدَيْنِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ
سَمِعَ اِسْمِيْ وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيَّ فَقَدْ جَفَانِيْ

ربه — بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی حد و ثنای بی عد مر خدایرا جل جلاله و عم نواله

که علم علماء عالم را برافراشت و جهل جهلاء جهان را در مجهل

ادبار مجهول گذاشت و درود بسیار و تحیات بیشمار بر جلالت بشیر

و شفیع روز حشر احمد مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم که معلم علم

شریعت و مبین احکام طریقت است و بر آل و بر اصحاب او که هر یک

خورشید فلک شریعت و ماه آسمان طریقت اند باد و سلم تسلیماً

کثیراً کثیرا اما بعد حمد و درود بسیار و تحیات بیشمار گناه کار امیدوار

برحمت پروردگار محمد ابن محمود اصلح الله احو[illegible]نه و دنیاه

که چون فضل کردگار و کرم آفریدگار تعالت آلاؤه و توالت نعماؤه

در حق این گناهکار بسیار و بیشمار بود از ایام شباب تا ایام

کهولت عمر عزیز خود را در تحصیل علوم دینی صرف کرده اند

بهر نوع کتب و از هر جنس نسخه در نظر آورد لباب الاخبار که بنا

آن بر چهل باب است و در هر بابی ده حدیث است در نظر آمد این گناهکار

آنرا بپارسی ترجمه کرد از برای مبتدیان و کسانیکه بلفظ عربی

اطلاع ندارند تا چون خوانند بر معنیهای آن واقف گردند پس از حضرت

ذو الجلال باریتعالی خواسته تا بر زبان این بیچاره همه صدق

و ثواب براند و از خطا و زلل نگاه دارد انه بالاجابت

جدیر و علی ما یشاء قدیر :

در فضائل علم و علما

در فضیلت کلمهٔ طیب

در فضیلت بسم الله

در فضیلت درود

در فضیلت ایمان

در فضیلت بانگ نماز

در فضیلت مسواک و خلال

در فضیلت وضو

در فضیلت نماز با جماعت

در فضیلت نماز جمعه

در فضیلت مسجد

در فضیلت دستار

در فضیلت روزه

در فضیلت نماز فریضه

در فضیلت نماز سنت

در فضیلت زکوة

در فضیلت صدقه

در فضیلت سلام

در فضیلت دعا

در فضیلت استغفار

در فضیلت

در فضیلت ذکر　　در فضیلت تسبیح

در فضیلت توبه

در فضیلت فقر　　در فضیلت نکاح

در عقوبت زانی

در عقوبت لوطی　　در عقوبت خمر خوار

در فضیلت تیر انداختن

در حق مادر و پدر بر فرزند　　در حق فرزند بر مادر و پدر

در فضیلت تواضع

در فضیلت خاموشی　　در منع بسیار خوردن

در منع خنده قهقه

در فضیلت پرسیدن بیمار   در فضیلت ذکر موت

در فضیلت ذکر گور   در عقوبت

نوحه کردن   در فضیلت صبر کردن

در فضیلت علم و علماء قال النبی

صلی الله علیه وسلم یا ابن مسعود جلوسك

فی حلقة العلماء لا تمس قلما ولا تکتب حرفا

خیر لك من اعتاق الف رقبة ونظرك

الی وجه العالم خیر لك من اعطاء الف

فرس فی سبیل الله تعالی وسلامك علی

العالم خیر لك من عبادة الف سنة

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم مر ابن مسعود را نشستن تو در حلقهٔ عالم
که قلم بر دست نگیری و هیچ حرفی ننویسی بهتر است مر ترا از آزاد کردن هزار
برده و دیدن تو بسوی عالم بهتر است مر ترا دادن هزار اسپ در راه خدا تعالی
و سلام کردن تو بر عالم بهتر است مر ترا از عبادت هزار سال
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيهٌ وَاحِدٌ أَشَدُّ
عَلَى الشَّيْطَانِ وَخَيْرٌ مِنْ سَبْعِينَ أَلْفَ عَابِدٍ
مُجْتَهِدٍ وَأَلْفَ وَرِعٍ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم
یک عالم سختتر دشوارتر بر شیطان است و بهتر است از هفتاد هزار عابد
و از هزار پرهیزکار قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضْلُ
الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِي عَلَى أُمَّتِي پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم فضل عالم بر عابد همچنانست که فضل من بر امتی [مین]

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنِ اشْتَغَلَ

لِيَتَعَلَّمَ عِلْمًا عَفَا اللّٰهُ لَهُ قَبْلَ اَنْ يَتَخَطَّوا

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که نعلین در پا کند به نیت آموختن

علم بیامرزد خدای تعالی او را پیش از آنکه گام زند قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَكْرِمُوا الْعُلَمَاءَ فَاِنَّهُمْ

عِنْدَ اللّٰهِ كُرَمَاءُ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم مَنْ

نَظَرَ اِلَى وَجْهِ الْعَالِمِ فَفَرِحَ بِهِ خَلَقَ اللّٰهُ

تَعَالَى بِتِلْكَ النَّظْرَةِ وَالْفَرْحَةِ مَلَكًا يَسْتَغْفِرُ

لَهُ اِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که درود [عالم]

[illegible]

ببیند

به بیند و شاد شود خدای عز و جل از آن نگریستن و از آن شاد شدن

فرشته آفریند که آن فرشته مر او را آمرزش خواهد تا روز قیامت

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مَنْ اَكْرَمَ عَالِمًا

فَقَدْ اَكْرَمَنِيْ وَمَنْ اَكْرَمَنِيْ فَقَدْ اَكْرَمَ اللّٰهَ

وَمَنْ اَكْرَمَ اللّٰهُ فَمَاوٰيهُ فِي الْجَنَّةِ پیغمبر گفت صلی الله

علیه و سلم هر که عالمی را گرامی دارد بدرستی که مرا گرامی داشته باشد و هر که

مرا گرامی دارد بدرستی که خدای عز و جل را گرامی داشت پس جای او در بهشت باشد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ نَوْمُ الْعَالِمِ

اَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ الْجَاهِلِ پیغمبر گفت صلی الله علیه و سلم

خواب عالم فاضل‌تر است از عبادت جاهل قَالَ النَّبِيُّ

صلى الله عليه وسلم من تعلم بابا من
العلم وعمل به او لم يعمل كان افضل
من ان يصلي الف ركعة تطوعا پیغمبر گفت
صلى الله عليه وسلم هركه بياموزد بابی از علم در آن
كار كند يا نكند بهتر و فاضلتر است از هزار ركعت
نماز نفل كه در آن بود قال النبي صلى الله
عليه وسلم من زار عالما فكانما زارني
ومن صافح عالما فكانما صافحني ومن
جالس عالما فكانما جالسني ومن
جالسني في الدنيا اجلسه الله
تعالی

تعالی مَعِی یومَ الْقِیٰمَةِ فِی الجَنَّةِ پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم هر که زیارت کند عالمی را یعنی بیند

عالم رو دلیس چنانستی که مرا زیارت کرده باشد و هر که

عالمی مصافحه کند پس چنانستی که مرا مصافحه کرده باشد

و هر که نزدیک عالم نشیند پس چنانستی که با من نشسته باشد

و هر که با من در دنیا نشیند خدای عز و جل او را در

بهشت با من نشاند قال النبیّ صلی الله علیه وسلم

مَنْ تَعَلَّمَ حَرْفًا فَهُوَ مَوْلَاهُ پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم هر که بیاموزاند حرفی را بسی آنکس مولا او است

قال النبی

صلی الله علیه وسلم من قال لا اله الا الله

کل یوم مائة مرة جاء یوم القیمة وجهه
روی

علی ضوء القمر لیلة البدر پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم
در عرصات ماه شب چهاردهم

هر که هر روز صد بار بگوید لا اله الا الله موقنا به دخل
یعنی

الجنة پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که بگوید لا اله الا الله

وافضل الدعاء بگوید و در گفتن بیگمان بود یعنی

شک ونفاق در دل او نبود او در بهشت درود

قال النبی صلی الله علیه وسلم افضل الذکر لا اله

الّا اللّه و افضل الدعاء الحمد للّه قال اللّه تعالی

لا اله الا اللّه حصنی و من دخل فی حصنی امن

من عذابی پیغمبر گفت صلی اللّه علیه و سلم فاضلترین

ذکرها لا اله الا اللّه است و فاضلترین دعاها

الحمد للّه است گفت خدای عزّ و جل لا اله

الا اللّه حصار منست هر که درآید در حصار من

ایمن گردد از عذاب من قال النبی صلی اللّه

علیه و سلم ادّوا زکوة ابدانکم فانّ زکوة

ابدانکم قولوا لا اله الّا اللّه پیغمبر گفت صلی اللّه

بدهید زکوة تنهای خود که زکوة تنها گفتن کلمه لا اله

الا الله است قال النبی صلی الله علیه وسلم مَا مِنْ

عَبْدٍ یَقُولُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه اِلَّا اَنْ یَقُولَ اللّٰه تعالی

صَدَقَ عَبْدِیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا اَشْهَدُوْا یَا مَلٰئِکَتِیْ

فَقَدْ غَفَرْتُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهٖ پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم نیست هیچ بنده که بگوید لَا اِلٰهَ

اِلَّا الله مگر انکه خدای عز وجل میگوید راست

گفت ای بندهٔ من نیست خدای سزاوار پرستش

جز من گواه باشید ای فرشتگان من بیامرزم

گناهان

گناهان پیشین این بنده قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَنْ قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ الرَّسُولُ خَالِصًا مُخْلِصًا

دَخَلَ الْجَنَّةَ بِلَا حِسَابٍ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

هر که بگوید لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ مُحَمَّدٌ الرَّسُولُ اللّٰهِ در گفتن

این کلمه خالص باشد از شرک و نفاق در رود زود

در بهشت بی حساب قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَنْ قَالَ اَوَّلُ كَلَامِهِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَآخِرُ

كَلَامِهِ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَعَمِلَ اَلْفَ سَيِّئَةٍ وَاِنْ

اَلْفَ سَنَةٍ لَا يَسْاَلُ اللّٰهُ عَنْ ذَنْبٍ وَاحِدٍ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر کرا اول سخن گفتن

لا اله الا الله باشد و آخر سخن گفتن لا اله باشد

و هزار ربدی کند اگرچه هزار سال بزید خدای تعالی

از هیچ گناه نپرسد قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَنْ قَالَ لَا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰه بغیر عجب طَارَ لَهَا

طَائِرٌ تَحْتَ الْعَرْشِ لِيُسَبِّحَ مَعَ الْمُسَبِّحِيْنَ

اِلَى يَوْمِ الْقِيٰمَةِ يُكْتَبُ لَهُ ثَوَابُهُ پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم هر که بگوید لا اله الا الله بی عجب بپرد

بدان گفتن او پرنده زیر عرش و تسبیح میگوید

با کویته

با تسبیح تا روز قیامت نبشته شود ثواب
این جمله هر کوینده کان لا اله الا الله قال النبی
صلی الله علیه وسلم من قال لا اله الا الله
مَرَّةً غُفِرَ لَهُ ذُنُوبُهُ اِنْ كَانَ مِثْلَ
زَبَدِ الْبَحْرِ پیغمبر کفت صلی الله علیه وسلم هر که
بکوید لا اله الا الله یکبار بیامرزد خدا تعالی
کناهان اکرچه کناهان وی هم چند کف دریا
باشد قال النبی صلی الله علیه وسلم اذا
مَرَّ الْمُؤْمِنُ عَلَى مَقَابِرِ الْمُسْلِمِينَ فيقول

لا اله الا الله وحده لا شريك له له الملك

وله الحمد يحيي ويميت وهو حي لا يموت

بيده الخير وهو على كل شيء قدير نور الله

تعالى تلك القبور كلها وغفر الله

لقائلها وكتب الله له الف حسنة ورفع الله

له الف درجة ومحي عنه الف سيئة پيغمبر

گفت صلى الله عليه وسلم چون بگذرد مؤمن

در گورستان مسلمانان پس بگويد لا اله

الا الله وحده لا شريك له روشن گرداند

خدا تعالی جمله گورستان و بیامرزد

هر گوینده این کلمه را و بنویسند خدای تعالی

مر او را هزار نیکی و دور کرداند خدای عز و جل

از وی هزار بدی

قال النبی صلی الله ما من عبد یقول

بسم الله الرحمن الرحیم الا یذوب

الشیطان کما یذوب الرصاص فی النار

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم نیست هیچ بنده

که بگوید بسم الله الرحمن الرحیم شیطان بگدازد

چنانچه یکبار از دار زیر در آتش قال النبی

صلی الله علیه وسلم ما من عبدٍ

یقول بسم الله الرحمن الرحیم الّا

امر الله تعالی الکرام کاتبین اَنْ

یکتبا فی دیوانه اربع مائة الف

درجة فی الجنة ویمحی عنه اربع مائة

الف سیئة پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

نیست هیچ بنده که بگوید بسم الله الرحمن الرحیم

مگر که فرماید خدای عزوجل مر فرشتگان

کرام کاتبین

کرام کاتبین که بنویسند در دیوان آن بنده ء

چهار صد هزار درجه در بهشت و محو کرد انداز دیوان

روی عن عبد الله ابن مسعود رض

او چهار صد هزار بدی قال النبی صلی الله علیه وسلم

من قال بسم الله الرحمن الرحیم مرة لم یبق

من ذنوبه ذرة پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

روایت کرده شد از عبد الله ابن مسعود رضی الله

عنه که گفت من از پیغمبر شنیده ام که هر که بسم الله

الرحمن الرحیم یکبار بگوید ذره از گناهان

او باقی نماند قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَنْ كَتَبَ بسم الله الرحمن الرحيم فَجَوَّدَهُ تَعْظِيماً

غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم هر که بنویسد بسم الله الرحمن الرحیم

خوب و پاکیزه یعنی میم و حا را کور کند و حرفها

درست بنویسد از برای تعظیم داشتن نام

خدایتعالی بیامرزد خدای عز و جل گناهان

پیشین آن بنده قال النبی صلی الله علیه وسلم

اِذَا كَتَبَ اَحَدُكُمْ بسم الله الرحمن الرحيم

فَلْيَمُدَّ الرَّحْمٰنَ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

چون یکی

قال النبى ص لكل شيء تاج وتاج القرآن

چون يكى از شما بسم الله الرحمن الرحيم بگويد
بايد كه الرحمن را دراز كند قال النبى صلى الله
عليه وسلم ان الله تعالى زين السماء بالكواكب
وزين الملائكة بجبرئيل عليه السلام وزين
الجنة بالحور والقصور وزين الانبياء
بمحمد عليه الصلوة والسلام وزين الايام بيوم الجمعة
وزين الليالى بليلة القدر وزين الشهور
بشهر رمضان وزين المساجد بالكعبة
وزين الكتب بالقرآن وزين القرآن

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم پیغمبر گفت صلی الله
علیه و سلم بدرستی که خدا تعالی بیارا است
ز وزمین را بدرختان و آسمانها بیاراست
آسمانها بستارگان و فرشتگان را بجبرئیل ع م
بیاراسته روزها را بروز جمعه بیاراسته
وشبها را بشب قدر بیاراست و ماهها را
بماه رمضان و مسجدها را بخانه کعبه بیاراست
وکتابها را بقران بیاراست وقرانرا به
بسم الله الرحمن الرحیم بیاراست قال النبی
صلی الله علیه و سلم من قال بکتم الله الرحمن الرحیم
کتب الله

كتب الله اسمه من الابرار وبرئ من
الكفر و النفاق پیغمبر گفت صلى الله علیه وسلم
هر که بگوید بسم الله الرحمن الرحیم خدا تعالی
نام او را از نیکمردان کرد انذ و بنویسند
و بیزار کرد انذ او را از کفر و نفاق قال النبی
صلی الله علیه وسلم من قال بسم الله
الرحمن الرحیم غفر الله ما تقدم من ذنبه
پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که بگوید بسم الله
الرحمن الرحیم بیامرزد خدا تعالی گناهان پیشین او:

من الجماعة

قال النبي صلى الله عليه وسلم اذا قمتم فقولوا

بسم الله الرحمن الرحيم وصلى الله على محمد

فان الناس لا يغتابوكم ويمنعهم الملك

عن ذالك پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم

بدرستی که بایستید شما در جمعی پس بگوئید

بسم الله الرحمن الرحیم وصلی الله علی محمد

پس بدرستی که مردمان غیبت نکنند شما را

و باز دارد فرشته این را از غیبت کردن

قال النبی صلی الله علیه وسلم اذا جلستم

في مجلس

فِيْ مَجْلِسٍ فَقُوْلُوْا بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ وَصَلَّى اللّٰهُ

عَلٰى مُحَمَّدٍ وَكَّلَ اللّٰهُ عَلَى النَّاسِ مَلَكًا مَنَعَ

يَمْنَعُهُمْ مِنَ الْغِيْبَةِ حَتّٰى لَا يَغْتَابُوْكُمْ عَلَيْكُمْ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم چون بنشینید

شما بمجلس پس بگوئید بسم الله الرحمن الرحیم

وصل الله علی محمد خدای عز وجل فرشته

را موکل کرداند تا منع کند مردمانرا از

غیبت کردن تا بر شمایان غیبت نکنند ببرکت گفتن تسمیه و درود گفتن

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلّٰى عَلَيَّ

مرّةً واحدةً صلّى الله عليه عشرَ مرّاتٍ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که یکبار

درود بر من فرستد خدای عز و جل ده بار

یعنی رحمت و بمعنی مغفرت کند

درود بروی فرستد قال النبی صلی الله

علیه وسلم من صلّی علیّ الف مرّةٍ

لم یمت حتی یُبشّر له بالجنة پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم هر که بر من هزار بار درود

فرستد نمیرد آن بنده تا مژده ندهند او را

بهشت قال النبی صلی الله علیه وسلم

من صلی علی

مَنْ صَلّیٰ عَلَیَّ اَلْفَ صَلَوٰاتٍ لَمْ تَمَسَّ
النّٰارُ جِلْدَهُ اَبَدًا سیمبر گفت صلی الله
علیه وسلم هر که بر من هزار بار درود فرستد
خدای عز وجل آتش دوزخ پوست او را
هرگز نسوزد قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه وسلم
مَنْ نَسِیَ الصَّلوٰاةَ عَلَیَّ فَقَدْ اَخْطَاءَ
طَرِیْقَ الْجَنَّةِ سیمبر گفت صلی الله علیه وسلم
هر که بر من درود فراموش کند بدرستی
که راه بهشت فراموش کرده باشد

قال النبي صلى الله عليه وسلم أولى النّاس
في الجنّة أكثرهم عليّ صلواةً بنغمر گفت
صلى الله عليه وسلم أولى تر و سزاوارتر
مردمان در بهشت كسي بود كه بر من بسيار
درود گفته باشد قال النبيّ صلّى الله
عليه وسلم صلواتكم عليّ يمحقُ
لذنوبكم كما يمحق الماء النّار
پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم درود فرستادن
شما بر من پاك كننده گناهان شمارا
همچنانكه

چنانکه کم کند آب مر آتش را قَالَ النَّبِيُّ

صلی الله علیه وسلم مَنْ صَلَّى عَلَيَّ

فِي كُلِّ يَوْمِ الْجُمُعَةِ اَرْبَعِينَ مَرَّةً مَحَى اللهُ

تَعَالَى عَنْهُ ذُنُوبَ اَرْبَعِيْنَ سَنَةً

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که

درود فرستد بر من در هر جمعه چهل بار

خدائیتعالی چهل ساله گناهان او را

پاک گرداند بفضل وکرم خویش قَالَ النَّبِيُّ

صلی الله علیه وسلم مَا مِنْ دُعَاءٍ

إِلَّا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللهِ حِجَابٌ حَتَّى
يُصَلِّيَ عَلَيَّ وَعَلَى آلِي وَإِذَا فَعَلَ
ذَالِكَ يُحْرَقُ ذَلِكَ الْحِجَابُ وَدَخَلَ
الدُّعَاءُ وَإِذَا لَمْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
رَجَعَ الدُّعَاءُ سیم گفت صلی الله علیه
وسلم نیست دعائی مگر آنکه میان آن
دعا ومیان خدا تعالی پرده است
تا آنکه درود فرستد بر من و بر آل من
من چون درود فرستاده باشد آن حجاب
پاره شود

باره نشود و دعا در رود و اگر درود

نفرستند دعا باز گردد قال النبی صلی الله

علیه وسلم مَن صلی علي مَرّة قضی الله

تعالی مائة حاجة سبعين منها في

الآخرة وثلثين في الدّنيا پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم هر که بر من یکبار درود

فرستد خدای عزوجل صد حاجت او بر آورده

کرداند و هفتاد حاجت از حاجتهای

آخرت و سی حاجت از حاجتهای دنیا

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰه عليه وسلم مَنْ صَلَّى

عَلَيَّ صَلوٰةً وَاحِدَةً صَلَّى اللّٰهُ

وَمَلَائِكَتُهُ عَلَيْهِ عَشَرَ صَلوٰةٍ پیغمبر گفت

صلى الله عليه وسلم هرکه یکبار درود بر من

فرستد خدای عز وجل و فرشتگان او

بروی ده بار درود فرستد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عليه وسلم اَلْاِيْمَانُ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ

وَاِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْاَرْكَانِ

پیغمبر گفت

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم ایمان

شناختن خدای عزوجل است بدل و اقرار

کردن بزبان و کار کردن بحکم شریعت

قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه وسلم اَلْاِیْمَانُ

عُرْیَانٌ وَلِبَاسُهُ التَّقْوٰی وَزِیْنَتُهُ

الْحَیَاءُ وَثَمَرَتُهُ الْعِلْمُ پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم ایمان برهنه است و پوشش او

پرهیزکاریست و آرایش او شرم است و میوه او

علم است قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وسلم

لَا اِيمَانَ لِمَنْ لَا اَمَانَتَ لَهُ پیغمبر گفت
صلی الله علیه وسلم نیست ایمان
هر کسی را که نیست گذاردن امانت یعنی
گذاردن نماز با جماعت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
الله علیه وسلم لَا يُؤمِنُ اَحَدُكُم
حَتَّى يُحِبَّ لِاَخِيهِ مَا يُحِبُّ لنفسه
لِنَفْسِهِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم
مومن نباشد یکی از شما تا دوست ندارد
برادر مومن را چنانچه دوست میدارد
مر نفس

مر نفس خود را قال النبي صلى الله عليه وسلم

اَلْاِیْمَانُ سِرٌّ فِی صَدْرِهٖ وَالْاِسْلَامُ علانیة

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم ایمان سرّ ست

در سینه مومن و اسلام آشکار کردن

آن سرّ را قال النبی صلی الله علیه وسلم

لَایَتِمُّ الْاِیْمَانُ اِلَّا بِقَبُوْلِ الْفَرَائِضِ

وَلَا یُفْسِدُ اِلَّا بِجُحُوْدِ الْفَرَائِضِ فَمَنْ

نَقَصَ مِنْهُ فَرَائِضُهُ بِغَیْرِ جُحُوْدٍ عُوْقِبَ

وَمَنْ تَمَّتْ لَهُ الْفَرَائِضُ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

١

لا ایمان لمن لا امانت له پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم نیست ایمان

هر کسی را که نیست گذاردن امانت یعنی

گذاردن نماز با جماعت قال النبی صلی

الله علیه وسلم لا یومن احدکم

حتی یحب لاخیه ما یحب لنفسه

لنفسه پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

مومن نباشد یکی از شما تا دوست ندارد

برادر مومن را چنانچه دوست میدارد

مر نفس

مر نفس خود را قال النبي صلى الله عليه وسلم

اَلْاِيْمَانُ سِرٌّ فِي صَدْرِهِ وَالْاِسْلَامُ عَلَانِيَةٌ

پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم ایمان سرّ است

در سینه مومن و اسلام آشکارا کردن

آن سرّ را قال النبي صلى الله عليه وسلم

لَا يَتِمُّ الْاِيْمَانُ اِلَّا بِقَبُوْلِ الْفَرَائِضِ

وَلَا يَفْسُدُ اِلَّا بِجُحُوْدِ الْفَرَائِضِ فَمَنْ

نَقَصَ مِنْهُ فَرَائِضُهُ بِغَيْرِ جُحُوْدٍ عُوْقِبَ

وَمَنْ تَمَّتْ لَهُ الْفَرَائِضُ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم ایمان

تمام نشود مگر بقبول کردن فرائض وتباه

نشود مگر بمنکر شدن از فریضها هر که در فریضها

او نقصان باشد ومنکر شدن عقوبت
یعنی

کرده شود وهر کرا فریضها تمام باشد بهشت

مر او را واجب گردد قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ

علیه وسلم اَلْاِیْمَانُ لَا یَزِیْدُ وَلَا یَنْقُصُ

وَلٰکِنْ لَهٗ حَدٌّ فَاِنْ نَقَصَ فَفِیْ حَدِّهٖ

نَقَصَ وَاِنْ زَادَ فَفِیْ حَدِّهٖ زَادَ وَاَصْلُهٗ

شهادة

شهادة أن لا اله الا الله وحده لا شريك له
واشهد ان محمدا عبده ورسوله وحده
الصلوة والزكوة والصوم والحج والغسل
الجنابة فمن زاد في حده زادت حسناته
فمن نقص منه نقص ونقص ثوابه
پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم ايمان زياده
وكم نشود چراكه مر ايمان را حد نيست اگر
نقصان شود در خدا ونقصان واگر
زيادة شود در خدا وزيادة شود واصل

ایمان گفتن کلمهٔ شهادة وحدا او نماز
و روزه و زکوة و حج و غسل جنابت
پس هرکه زیاده کند درین حدها نقصان
شود در ثواب او قال النبی صلی الله
علیه وسلم من قال الایمان یزید
وینقص ومات علی حاله من قبره
مکتوب بین عینیه انه یئس من
رحمة الله فلا ینال شفاعتی گفت
صلی الله علیه وسلم هرکه بگوید که ایمان
زیاده

نه زیاده ونقصان شود و همبرین گفتار
بمیرد چون از گور برخیزد میان دو چشم
او نبشته شود که این بنده نومیدست
از رحمت خدائ عزوجل وشفاعت
من نیابد قال النبي صلى الله علیه
وسلم اَلْاِیمَانُ قَیَدُ الْفَتْکِ مَنْ غَرَّ
رَجُلًا عَنْ دَمِّهٖ فَقَتَلَ لَہٗ اَنَا بَرِیٌّ
مِن القَاتِلِ وَاِنْ کَانَ الْمَقتُوُلُ
کَافِرًا گفت پیغمبر صلی الله علیه وسلم

ایمان بنده شب خون است هر که بفریبید مرد دیدار

از خون او دیس بکشد مرا او را من ازل

کشنده بیزارم اگرچه کشته شده کافر باشد

قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم خَلَقَ

اللّٰهُ الْإِيمَانَ وَخَلَقَهُ بِالْجُودِ وَالْحَيَاءِ

وَخَلَقَ اللّٰهُ الْكُفْرَ وَخَلَقَهُ بِالْبُخْلِ

وَالْجَفَاءِ پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم

چون اهل بهشت در بهشت درآیند

خدای عز و جل ایمان را بیافرید و گرد

آن را

آنرا بجوا نمردی و شرم بیا فریدکفری
را و کرد کرفت آنرا بہ بخل و بدکردا

قال النبی صلی الله علیه وسلم اذا
دَخَلَ اَهْلُ الجَنَّةِ فی الْجَنَّةِ
واَهْلَ النَّارِ فی النَّارِ فامر الله تعالی
اَنْ یَخْرُجَ مِنَ النَّارِ مَن کَانَ
فی قلبه ذَرَّةٌ مِنَ الْاِیْمَانِ پیغمبر گفت
صلی الله علیه وسلم چون اهل بهشت در بهشت
در آیند و اهل دوزخ در دوزخ در آیند

بفرماید خدای عزّوجل تا بیرون آر

از آتش دوزخ کسی را که باشد در دل

او ذرّه از ایمان

قال النبی صلی الله علیه وسلم

مَن اَذَّنَ سَبعَ سِنِین مُحتَسِبًا کَتَبَ الله فی المسجد

لَهُ بَرَاۃٌ مِنَ النَّارِ پیغمبر گفت صلی الله علیه

وسلم هر که هفت سال مؤذنی کند در مسجد و مزده

از خدای بطلبد بنویسد خدای تعالی

برای او بیزاری از آتش

دوزخ

بیزاری از آتش دوزخ قال النبی صلی

الله علیه وسلم من اذن سنة وجبت

له الجنة ومن اذن لخمس صلوات

ایمانا واحتسابا غفر الله له ما تقدم

من ذنبک وما تاخر پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم هرکه یکسال بانگ نماز بگوید مر اورا

بهشت واجب گردد و هرکه گوید بانگ نماز

برای پنج نماز بی اهم و مزد از خدا تعالی

طلبد کن هان بشن والبلی خدای عز و جل

بیامرزد قال النبی صلی الله علیه وسلم

ثلثة یعصمهم الله من عذاب القبر

الشهید والمؤذن والمتوفی

فی یوم الجمعة او لیلة الجمعة پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم سه گروه اند که خدای تعالی

نگاهدارد ایشان را از عذاب قبر یکی

شهید دوم موذن سیوم کسی که روز جمعه

یا شب جمعه بمیرد قال النبی صلی الله

علیه وسلم لو علم الناس ما فی الند

والقیام

وَالْقِيَامِ فِي صَفِّ الْاَوَّلِ ثُمَّ لَمْ يَجِدُوْا

اِلَّا اَنْ يَسْتَهِمُوْا عَلَيْهِ لَيَسْتَهِمُوْنَ وَ

لَوْ عَلِمُوْا مَا فِي التَّهْجِيْرِ لَاسْتَبَقُوْا اِلَيْهِ

وَلَوْ عَلِمُوْا مَا فِي الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ لَاَتَوْهُمَا

لَاَتَوْهُمَا وَلَوْ كَانَ حَبْوًا پيغمبر گفت

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ اگر مردمان که در

گفتن بانگ نماز و ایستادن در صف

اول چه ثوابست پس آنرا نیابند مگر

بقصد کردن هر آئینه قصد کننده

اگر مردمان بدانند که ساخت مسافر

و عروس و مرده چه ثوابست هر آئینه

جنبش دستی کنند و اگر مردمان بدانند

که در نماز خفتن و بامداد چه ثوابست

هر آئینه قصد کنند اگرچه آهسته آهسته

باید رفتن یعنی بقوت زانو و تهیگاه

رفتن قال النبی صلی الله علیه وسلم

إِذَا كَانَ الْمُؤَذِّنُ أَذَانَ فُتِحَتْ

أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَاسْتُجِيبَ الدُّعَاءُ

وَإِذَا كَانَ

وَإِذَا كَانَ عِنْدَ الْإِقَامَةِ لَمْ تُرَدُّ
دَعْوَتُهُ پیغمبر گفت صلی الله علیه
وسلم چون مؤذن نزدیک بانگ نماز
باشد درهای آسمان گشاده شود
و دعا مستجاب گردد و چون نزدیک
اقامت شود هیچ دعا ردّ نشود قال النبی
صلی الله علیه وسلم مَنْ قَالَ عِنْدَ
اِسْتِمَاعِ الْأَذَانِ مَرْحَبًا بِالْقَائِلِينَ
عَدْلًا وَمَرْحَبًا بِالصَّلٰوةِ أَهْلًا

كَتَبَ اللّٰهُ لَهُ اَلْفَ حَسَنَةٍ وَمُحِيَ

عَنْهُ اَلْفَ سَيِّئَةٍ وَرَفَعَ لَهُ دَرَجَةٍ

پيغمبر گفت صلى الله عليه وسلم هركه

بوقت شنيدن بانگ نماز مرحبا بالقائلين

عدلا ومرحبا بالصلوة اهلا

بگويد خداى تعالى بنويسند براى

او هزار نيكى ودور كرداند ازو

هزار بدى وبلند كرداند مراو را

هزار درجه قال النبي صلى الله

عليه

عَلَيهِ وَسَلَّمَ اَنْ تَشَرُّ وَاللّذانِ بالذّهب

وَالفِضَّةِ وَحَذَّرُوا عَنِ الاِمامَةِ

پیغمبر کعب صلی الله علیه وسلم با کمانز

گفتن از زر و نقره بخریدو حذر

کنید از امامت کردن قال

النَّبيُّ صلى الله

عليه وسلّم

اَذِّنْ وَ اِنْ مَنَعُوكَ

وَلا تُؤامْ وَ اِنْ مَنَحُوكَ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم بانگ نماز

بگو اگر ترا منع کنند و امامت

مکن اگر چه ترا عطا دهند قال

النبیُّ صلی الله علیه وسلّم

من سمع الاذان ولم یقل

مثل ما یقول المؤذن

فانّه یثقل علی لسانه

کلمة الشهادة عند النزع ومن سمع

الاقامة ولم یقل مثل ما یقول المؤذن فانّه

یمنع السجود

يَمْنَعُ السُّجُودُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ إِذَا سَجَدَ

الْمُؤْمِنُوْنَ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

هرکه بانگ نماز شنود وجواب مؤذن چنانچه او

میگوید نگوید بوقت مردن کلمه شهادة

بر زبان گران گردانیده شود وهر که

اقامت بشنود نگوید چنانچه مؤذن میگوید

فردا قیامت چون مومنان سجده کنند

او باز داشته از سجده کردن قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلٰثَةٌ تَحْتَ ظِلِّ الْعَرْشِ

يَوْمَ لَاظِلَّ إِلَّا ظِلُّ الْعَرْشِ اللّٰهِ تَعَالَى

إِمَامٌ عَادِلٌ وَمُؤَذِّنٌ حَافِظٌ وَقَارِي

يَقْرَءُ الْقُرْآنَ كُلَّ يَوْمٍ مِائَتَ آيَةٍ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم سه گروه اند

در سایه عرش خدای عزوجل باشند روزی

که هیچ سایه نباشد مگر سایه عرش خدای تعالی

یکی پادشاه عادل دوم مؤذّن که

وقت نگاهدارد و الفاظ اذان بتصحیح

یاد دارد سیوم خواننده قران که هر روز

صد آیه

صد آیة بخواند

قال النبي صلى الله عليه وسلم الصّلوة

بالتّخليل والسّواك افضل من

سبعين صلواة من غير التّخليل

والسّواک بیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

نماز با خلال و مسواک فاضلتر از

هفتاد رکعت نماز بي خلال و بي مسواک

قال النّبيّ صلى الله عليه وسلم

تسوّكوا فانّ السّواک مطهرة الفم

وَمَرْضَاتُ الرَّبِّ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

مسواک کنید که در مسواک کردن پاکی

دهان هست و خوشنودی پروردگار است

قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم رَكْعَتَانِ

بِالسِّوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكْعَةً

بِغَيْرِ السِّوَاكِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

دو رکعت نماز با مسواک بهتر است از

هفتاد رکعت نماز بی مسواک قال النبی

صلی الله علیه وسلم ثَلَاثٌ مِنْ سُنَنِ

المرسلین

الْمُرْسَلِيْنَ اَلْحِلْمُ وَالْحَيَاءُ وَالْحِجَامَةُ

وَالسِّوَاكُ وَالْعِطْرُ وَكَثْرَتُ

الْاَزْوَاجِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

شش چیز از سنت پیغامبر انست بردباری

و شرم و حجامت و بوی خوش و زنان

بسیار کردن قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم

ثَلٰثَةُ اَشْيَاءٍ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ

يَوْمَ الْجُمُعَةِ اَلْغُسْلُ وَالسِّوَاكُ وَمَسُّ

وَالطِّيبُ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

سه چیز بر همه مسلمانان واجب است

روز جمعه غسل کردن و مسواک کردن

و خوشبوی مالیدن قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

علیه وسلم رَحِمَ اللّٰهُ الْمُتَخَلِّلِيْنَ مِنْ

اُمَّتِيْ فِي الْوُضُوْءِ وَالطَّعَامِ گفت پیغمبر

صلی الله علیه وسلم رحمت خدای عز و جل

بر خلال کننده گان امت من باد

در وضوء و الطعام قال النبی صلی الله

علیه وسلم طَيِّبُوْا اَفْوَاهَكُمْ بِالسِّوَاكِ

فانها

فَاِنَّهَا طُرُقُ الْقُرْاٰنَ پیغمبر گفت

صلے الله علیه وسلم پاک کنید دهنهای

خود را بمسواک کردن که آن رهگذر

قرانست قَالَ النَبِیُّ صلی الله علیه

وسلم لَا تُخَلِّلُوا بِالْاٰمِسِ وَالرُّمَّانِ

وَالْقَصْبِ فَاِنَّهُ یُوْرِثُ الْاٰکِلَةُ

پیغمبر گفت صلے الله علیه وسلم خلال

کنید بچوب امرود و چوب انارونی که

ازوان در دندان کرم افتد قَالَ النَبِیُّ

صلی الله علیه وسلم الصّلواة بالسّواک

اَفضَلُ مِن خَمسٍ وَ سَبعِینَ صَلواةً

بغیرِ السّواکِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

نماز بمسواک فاضلتر است از هفتاد و پنج

نماز بی مسواک قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه

وسلم مَا زَالَ جِبرِئیلُ صلوات الله علیه

وَ سَلَامُهُ یُوصِینِی بِالسِّوَاکِ حَتّٰی

خِفْتُ لَاُدَرِّدَنَّ اَسنَانِی پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم جبرئیل صلواة الله علیه وسلام

علیه مرا چندان تاکید کردی بمسواک کردن

تا بترسیدم که دندان من بریزند

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

علیه وسلم مَنْ تَوَضَّأَ لِلصَّلوٰةِ فَاَحْسَنَ

الْوُضُوْءَ كَانَّهُ يَخْرُجُ مِنَ الْخَطِيْئَةِ

كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ اُمُّهُ پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم هر که وضو سازد برای نماز پس

نیکو سازد و احتیاط بجا آرد از گناهان

همچنان بیرون آید گویا از مادر زاده شده است

قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم مَنْ

تَوَضَّأَ لِلصَّلوٰةِ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ

ثُمَّ قَامَ إِلَى الصَّلوٰةِ فَصَلَّى كُفِّرَ

عَنْهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الصَّلوٰةِ الأُخْرَى

الَّتِي يُصَلِّيهَا پیغمبر گفت صلى الله عليه

وسلم هر که وضو سازد برای نماز نیکو

سازد آنگاه در نماز ایستد و نماز بگذارد

باشد که آن نماز کفایت کند آنچه

میان اوست و میان نمازی که خواهد گذارد

قال النبي

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ
نَامَ عَلَى الْوُضُوْءِ فَادْرَكَ الْمَوْتَ
فِي اللَّيْلِ فَهُوَ عِنْدَ اللّٰهِ شَهِيْدٌ
پیغمبر گفت صلے اللہ علیہ و سلم ہر کہ با وضو
بخسپد در یابد او را مرگ درآن شب پس او
نزدیک خدائیتعالی شہید باشد قال النبی
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّائِمُ الطَّاهِرُ
كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ پیغمبر گفت صلے اللہ
علیہ و سلم ہر کہ در شب پاک بخسپد ہمچنان

باشد که بروز روزه داشته باشد و شب را

بقیام که زرا نیده باشد قال النبی صلی الله

علیه وسلم من توضا علی طهر کتب الله

له عشر حسنات پیغمبر گفت صلی الله علیه

وسلم لا صلوة لمن لا وضوء له و لا وضوء

لمن لم یذکر اسم الله پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم نیت نماز مر کسی را

که نیت وضوء مر او را و نیت وضوء مر کسی را

که در آغاز وضو بسم الله الرحمن الرحیم و الحمد لله

علی دین الاسلام

هر که ... گفت ... باوضو ... و وضو ... شکر ... حاجت ... موده ...

عَلى دين الاسلام نكويد قَالَ النَّبِيُّ

صلى الله عليه وسلم اَلطُّهُورُ شَطْرُ

اَلْاِيْمَانِ پيغمبر كفت صلى الله عليه وسلّم

پاكی نیمی از ایمانست قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عليه وسلم وَظِيفَةُ الْوُضُوءِ مَرَّةً فَمَنْ

تَوَضَّأَ مَرَّتَيْنِ كَانَ لَهُ كِفْلَانِ مِنَ

الْاَجْرِ وَمَنْ تَوَضَّأَ ثَلٰثًا فَهُوَ وُضُوئِي

وَوُضُوءُ الْاَنْبِيَاءِ مِنْ قَبْلِي پيغمبر كفت

صلى الله عليه وسلّم وَظيفه شستن در وضو

یکبار ست پس هر که دو بار نشوید مر اورا

دو هزار بار مزد باشد و هر که سه بار

بشوید پس وضوء منست و وضوء

پیغامبران که پیش از من بودند

قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه وسلّمَ

لَا یَقْبَلُ اللّٰهُ صَلٰوةَ اَحَدِکُمْ

اِذَا اَحْدَثَ حَتّٰی یَتَوَضَّاءَ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم قبول

نکند خدا تعالی نماز یکی از شما چون حدث

[illegible]

رسد تا آنکه وضوء نسازد قَالَ النبيُ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ اَلوُضُوءُ عَلَى
اْلوُضُوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ پیغمبر گفت
صلى الله عليه وسلم وضو بر وضو
نور بر نور نيست بر نور
قَالَ النَبِيُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ
وسلم فَضْلُ صَلوٰاةِ الْجَمَاعَةِ
اَعَلَى صَلوٰاةِ اَحَدِكُمْ خَمْسَةٌ وَعِشْرُونَ
جُزْءً پیغمبر گفت صلى الله عليه وسلم نماز

باجماعت فضیلت دارد بر نماز کے کہ تنها

کذارد بیست وپنج درجه قال النبی صلی الله

عَلَیهِ وَسَلَّمَ صَلوٰاةُ الرَّجُلِ فِی الجَمَاعَةِ

تَزِیْدُ عَلیٰ صَلوٰاتِهِ وَحْدَاً اِلیٰ مِائَةٍ

وَعِشْرُوْنَ دَرَجَةً پیغمبر گفت صلی الله

عَلَیهِ وَسَلَّمَ نماز مرد بجماعت زیادہ

است بر نماز تنها کذار صد وبیست درجه

قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ مَنْ صَلّیٰ صَلوٰة

الصُّبحِ بِجَمَاعَةٍ ثُمَّ جَلَسَ یَذْکُرُ اللّٰهَ تعالیٰ

حتیٰ

حَتّٰى تَطْلُعَ الشَّمْسُ كَانَ لَهُ سِتْرٌ

مِنَ النَّارِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

هر که نماز بامداد بگذارد بجماعت پس در انجا

بنشیند و بذکر خدای تعالی مشغول باشد

تا آفتاب بر آمده باشد مر او را پرده است

از آتش دوزخ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ

عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ اَدْرَكَ الْجَمَاعَةَ

اَرْبَعِیْنَ یَوْمًا كَتَبَ اللّٰهُ لَهُ بَرَاءَةٌ

مِنَ النَّارِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که دریابد
چهل روز نماز بجماعت بنویسد خدای
عزوجل مر او را برائت از آتش دوزخ
و برائت از نفاق قال النبي صلى الله
عليه وسلم من شهد بالجماعة كتب الله
له بكل خطوة ذاهبا وراجعا
عشر حسنات ومحي عنه عشر سيئات
ورفع له عشر درجات پیغمبر گفت
صلی الله علیه وسلم هر که حاضر شود بجماعت
بنویسد

بنویسند خدایتعالی مراورا بهر گامی که باشد

از آمدن و رفتن ده نیکی و پاک گرداند از

ده بدی و برآرند برای او ده درجه

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَأَلْتُ

جَبْرَئِيلَ عَمَّا لِيْ وَلِأُمَّتِي فِي الْجَمَاعَةِ قَالَ يَا مُحَمَّدُ

إِذَا كَانَ اثْنَانِ يُصَلِّيَانِ فِي

الْجَمَاعَةِ كَتَبَ اللهُ تَعَالَى بِكُلِّ وَاحِدٍ

بِكُلِّ رَكْعَةٍ اجر ثَلَاثَمِائَةِ رَكْعَةٍ پیغمبر گفت

صلی الله علیه وسلم پرسیدم جبرئیل را

که یا جبرئیل چیست مرا امت مرا در نماز

بجماعت گفت یا محمد اگر دو کس نماز

بجماعت بگذارند بنویسند خدای تعالی

در هر رکعت ثواب صد رکعت نماز

و چون سه کس باشند بنویسند خدای تعالی

در هر رکعتی ثواب سیصد رکعت نماز

و در حدیث همه بیان هست تا آنجا که

حساب میرود قال النبی صلی الله

علیه وسلم اَیُّهَا النَّاسُ الرَّجُلُ صَلَّی

بالجماعة

بِالْجَمَاعَةِ كَانَ يَمُرُّ عَلَى الصِّرَاطِ

كَالْبَرْقِ اللَّامِعِ يغمبر گفت صلى الله عليه

وسلم هر مردي كه نماز بجماعت بگذارد بگذرد

بر پل صراط چون برق درخشنده قَالَ النَّبِيُّ

صلى الله عليه وسلم الجماعة رحمة وخير

مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا پيغمبر گفت صلى الله عليه

وَسَلَّمَ نماز بجماعت بهترست و رحمت است

و بهتر است از دنيا و آنچه در دنيا است

قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم لا صلوة

لِجَارِ الْمَسْجِدِ اِلَّا فِي الْمَسْجِدِ پیغمبر گفت صلی

الله علیه وسلم نیست فضل مر نماز همسایه

مسجد مگر در مسجد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تَارِكُ الْجَمَاعَتِ مَلْعُوْنٌ فِي التَّوْرٰيةِ

وَالْاِنْجِيْلِ وَالزَّبُوْرِ وَالْفُرْقَانِ وَ

تَارِكُ الْجَمَاعَةِ اِذَا يَمْشِيْ عَلَى الْاَرْضِ

وَالْاَرْضُ يَلْعَنُهُ پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم تارک جماعت را لعنت کرده

شده است در توریت و انجیل و زبور و فرقان

چون تارک جماعت

چون تارک جماعة برود بر روی زمین

و زمین وی را لعنت کند

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سَيِّدُ الْأَيَّامِ يَوْمُ الْجُمُعَةِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

مهتر و بهتر از همه روزهای روز جمعه هست

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وسلم مَنْ اغْتَسَلَ

يَوْمَ الْجُمُعَةِ كَفَّرَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ وَخَطَايَاهُ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هرکه روز جمعه

غسل کند کفارت گناهان وخطاهای او باشد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لَيْلَةَ

الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ الْجُمُعَةِ أَرْبَعٌ وَعِشْرُونَ

سَاعَةً يُعْتِقُ اللّٰهُ كُلَّ سَاعَةٍ

مِائَةَ أَلْفِ عَتِيقٍ مِنَ النَّارِ بِغَيْرِ

كفت صلى الله عليه وسلم بدرستي كه شب

جمعه وروز جمعه بيست وچهار ساعت است

آزاد كرداند خداى تعالى در هر ساعتى صد هزار

عاصي را از آتش دوزخ قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ

بغير

بِغَيْرِ عُذْرٍ فَلْيَتَصَدَّقْ بِدِينَارٍ

فَاِنْ لَمْ يَجِدْ فَنِصْفُ دِينَارٍ پیغمبر کفت

صلی الله علیه و سلم هرکه جمعه را بی عذر ترک

کیرد و بکذارد بروی باد که یک دینار صدقه

دهد و اکر نتواند نیم دینار صدقه بدهد قال النبی

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ الْجُمُعَةَ

بِغَيْرِ عُذْرٍ مِنْ غَيْرِ ضَرُورَةٍ طَبَعَ اللّٰهُ

عَلَى قَلْبِهِ پیغمبر کفت صلی الله علیه و سلم

هرکه جمعه را ترک کیرد بی ضرورة خدای تعالی

مهر در دل او بنهد قَالَ النَبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عليه مَنْ مَاتَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ اَوْ لَيْلَةِ الْجُمُعَة

رُفِعَ عَنْهُ عَذَابُ الْقَبْرِ پيغمبر گفت صلى الله

عليه وسلم هر كه روز جمعه يا شب جمعه بمرد

ازوي برداشته شود عذاب گور

قَال النبي صلى الله عليه وسلم مَنْ قَالَ

يَوْمَ الْجُمُعَةِ لِصَاحِبِهِ اَنْصِتْ وَالْاِمَامُ

يَخْطِبُ اَوْ تَكَلَّمَ اَوْ عَبَثَ اَوْ اَشَارَ

بِيَدِهِ اَوْ بِرَاْسِهِ فَقَدْ لَغَا وَمَنْ لَغَا

فلا جمعة

فضل جمعه که پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

هر که روز جمعه در مسجد مرد دیگر را بگوید

که خاموش باش سخن و امام در خطبه بود دیا

کند یا بدست اشارت کند یا بسر اشارة

کند بدرستی که او لغو کرده باشد لعنی

بیهوده و هر که لغو کند او را ثواب جمعه

نباشد قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم

غُسْلُ الْجُمُعَةِ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ

مُسْلِمٍ مُحْتَلِمٍ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

غسل جمعه واجب است بر هر مسلمی که

بالغ شده باشد قَالَ النَّبِيُّ صلی الله

علیه وسلم مَنْ اَدْرَکَ الْجُمُعَةَ فَلَهُ

اَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ پیغمبر گفت صلی الله

علیه وسلم هر که روز جمعه را دریابد

یعنی نماز پس مر او را مزده صد شهید

باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِذَا صَعَدَ الْخَطِيبُ عَلَى الْمِنْبَرِ

فَلَا يُحَدِّثَنَّ اَحَدُكُمْ وَمَنْ يُحَدِّثُ

فقد

فقد لغا و من لغا فلا جمعة له
انصتوا لعلكم ترحمون پیغمبر گفت
صلی الله علیه وسلم چون خطیب بر
منبر آید پس کلام نکنند مردمان بهیچ یکے
از شما و کسے کلام بکند تحقیق است
که او لغو کرده باشد و هر که لغو کند نیست پس
مر او را ثواب نماز جمعه مر شما راست
که خاموش باشید در حالہ خطبه
تا رحمت کرده شود شما را۔

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَ

اَلْمَسْجِدُ بَيْتُ كُلِّ تَقِيٍّ پيغمبر گفت صلى الله عليه

وسلم مسجد خانه متقيان است و پرهيزكاران

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِذَا رَاَيْتُمُ

الرَّجُلَ يَلْزَمُ الْمَسْجِدَ فَاشْهَدُوْا لَهُ

بِالْاِيْمَانِ پيغمبر گفت صلى الله عليه وسلم

مسجد خانه متقيان است چون به بينيد شما

مردی را كه دايم در مسجد مي آيد و پيوسته در

مسجد ميرود پس گواهي دهيد شما كه او با ايمان است

قال النبي

قال النبي صلى الله عليه وسلم من تكلم
بكلام الدنيا في المسجد احبط الله تعالى
عمله اربعين سنة پیغمبر گفت صلی الله
علیه وسلم هر که در مسجد سخن دنیا بگوید
خدای تعالی چهل ساله عبادت او را
ناچیز گرداند قال النبي صلى الله عليه
وسلم إن الملائكة يشكون
من نتن فم المغتابين في
المسجد كلام اللغو پیغمبر گفت صلی الله

علیه و سلم بدرستی که فرشتگان گله

میکنند از کندگی دهن غیبت کنندگان

در مسجد سخنان بیهوده قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰه

عَلَيهِ وَسَلَّمَ شَرُّ الْبِقَاعِ اَسْوَاقُهَا

وَخَيرُ الْبِقَاعِ مَسَاجِدُهَا پیغمبر گفت

صلی الله علیه و سلم بدترین جایگاه

بازار هست و بهترین جایگاه مسجدها است

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ اِذَا

دَخَلَ اَحَدُكُمْ فِي الْمَسْجِدِ فَلَا يَجْلِسْ

حَتّٰى

حَتَّى يُصَلِّيَ رَكْعَتَيْنِ پيغمبر گفت صلى الله

عليه وسلم چون يكي از شما در مسجد آيد

نه نشيند تا آنكه دو ركعت نماز بگذارد

قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم إِنَّ

الْمَسْجِدَ يَرْفَعُ إِلَى السَّمَاءِ شَاكِيًا

مِنْ أَهْلِهِ يَتَكَلَّمُونَ بِكَلَامِ الدُّنْيَا

فِيهِ وَاسْتَقْبَلَتْهُ الْمَلَائِكَةُ فَقَالُوا

ارْجِعْ بُعِثْنَا بِهَلَاكِهِم پيغمبر گفت

صَلَّى اللهُ عليه وسلم بدرستي كه بر

مسجد سوی آسمان و کلها از کل ...
که در مسجد سخن دنیا کنند فرشتگان
بپش آیند و بگویند باز گردای مسجد که
ما فرستاده شدیم بهلاک کردن این
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ
أَسْرَجَ سِرَاجًا فِي الْمَسْجِدِ لَيَسْتَغْفِرُ
لَهُ الْمَلَائِكَةُ مَا دَامَ ذَالِكَ فِي الْمَسْجِدِ
پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که چراغی در
مسجد بیفروزد آمرزش خواهند فرشتگان

مادام که در مسجد روشنائی آن چراغ بود

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ بَسَطَ

حَصِيْراً فِي الْمَسْجِدِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ سَبْعُوْنَ

اَلْفَ مَلَكٍ حَتّٰى يَنْقَطِعُ ذٰلِكَ الْحَصِيْرُ

پیغمبر گفت صلی الله علیه و سلم هر که در مسجد بوریا

بگسترانند هفتاد هزار فرشته او را آمرزش

خواهند انگاه که بوریا کهنه و پاره شود قَالَ

النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم مَنْ اَخْرَجَ

غُذَرَةً مِنَ الْمَسْجِدِ اَخْرَجَ اللّٰهُ تعالی

مِنْ ذُنُوبِهِ اَعْظَمَ وَنَفْسُهُ پیغمبر گفت صلی

الله علیه و سلم هر که بیرون آرد پلیدیرا

از مسجد بیرون آرد خدائیتعالی مراورا

از بزرگترین عقوبت گناهان که در نفس

او بیند

قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَلْعَمَائِمُ

تِیجَانُ الْعَرَبِ پیغمبر گفت صلی الله علیه

دستار بستن فخر اهل عربست قَالَ النَّبِیُّ

صلی الله علیه و سلم تَعَمَّمُوْا فَاِنَّ الْمَلٰ

بعمامت پیغمبر کفت صلی الله دستار بندید که فرشتهها
دستار لبسته اند قال النبی صلی الله علیه
وسلم الصلوة مع العمامة عشرة الاف
حسنة پیغمبر کفت صلی الله علیه وسلم نماز
گذاردن با دستار هزار نیکی بود قال النبی
صلی الله علیه وسلم ان الله وملائکته
یصلون علی اصحاب العمائم یوم الجمعة
پیغمبر کفت صلی الله علیه وسلم بدرستی و
راستی که خدا تعالی وفرشتگان او آفرین

خواهند برای کسی که روز جمعه دستار

بندند قال النبی صلی الله علیه وسلم

فَرْقُ بَیْنَنَا وَبَیْنَ الْمُشْرِکِیْنَ بِالْعَمَائِمِ

وَالْقَلَانِسِ پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم

فرقست میان ما ومیان مشرکان بدستار

وبلندی کلاه قال النبی صلی الله علیه وسلم

صَلَّتِ الْمَلَائِکَةُ عَلَی الْمُتَعَمِّمِیْنَ یَوْمَ الْجُمُعَةِ

پیغمبر گفت صلی الله علیه وسلم آمرزش خواهند

فرشتگان بر دستار بستگان روز جمعه

قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم رَكْعَتَانِ

مَعَ الْعِمَامَةِ خَيْرٌ مِنْ سَبْعِيْنَ رَكْعَةً

بِغَيْرِ الْعِمَامَةِ پیغمبر گفت صلی الله علیه

وسلم دو رکعت نماز بهتر است از هفتاد

رکعت بغیر دستار قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَمَائِمُ سِيْمَاءُ الْمَلَائِكَةِ

وَأَرْخُوهَا خَلْفَ ظُهُوْرِكُمْ پیغامبر گفت

صَلَّى الله علیه وسلم دستارهای کوته فرشتگان

است بیاویزید طرهٔ دستار بر پشتهای

خویش قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَسَوَّمُوْا فَاِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَسَوَّمَتْ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم نشانی

کنید دستار را یعنی با طُره بندید که فرشتگان

طره بندند قال النبی صلی الله علیه وسلم

نَهَى النَّبِيُّ علیه السلام نَهَى عَنِ الِاقْتِطَاعِ

وَاَمَرَهُ بِالتَّلَحِّيْ پیغامبر گفت صلی الله

علیه وسلم نهی کرده است از اقتطاع

یعنی دستار میان سر بستن و الفرمود بتلحی

یعنی دستار

تعالی دستار زیر زنخ آوردن

حکایت رضی الله عنه

تعالی الصَّومُ لِيْ وَ اَنَا اُجْزِيْ بِهٖ پیغامبر گفت

صلی الله علیه وسلم که خدای عزّ و جلّ فرموده است

که روزه مراست و ثواب روزه داران

من دهم قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى الله علیه وسلم

لِلصَّائِمِ فَرْحَتَانِ فَرْحَةٌ عِنْدَ الْاِفْطَارِ

وَ فَرْحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ الْجَبَّارِ پیغامبر گفت

صلی الله علیه وسلم مر روزه داران را دو شادیست

یکی نزدیک افطار و دیگر شادی نزد یکی

دیدن دیدار پروردگار قال النبی صلی الله

علیه وسلم خُلُوفُ فَمِ الصَّائِمِ أَطْيَبُ

عِنْدَ الله مِنْ رِيحِ الْمِسْكِ پیغامبر گفت

صلی الله علیه وسلم بوی دهن روزدار

خوشتر است نزدیک خدای تعالی از مشک

قال النبی صلی الله علیه وسلم الصَّوْمُ

جُنَّةٌ مِنَ النَّارِ كَجُنَّةِ أَحَدِكُمْ مِنَ الْقِتَالِ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم روزه سپر است

از آتش دوزخ

از آتش دوزخ چنانچه سپر شما است از جهنم

گشتن قال النبي صلى الله عليه وسلم

اَلصَّوْمُ فِي الشِّتَاءِ الْبَارِدِ غَنِيْمَةٌ بِغَيْرِ

گفت صلى الله عليه وسلم روزه در زمستان

سردی غنیمت است قال النبي صلى الله عليه

وسلم مَنْ صَامَ يَوْمًا مِنْ رَمَضَانَ غَفَرَ اللّٰهُ

لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ فَإِنْ أَتَمَّ رَمَضَانَ

لَا يُكْتَبُ عليه إِلَى الْحَوْلِ الْآخَرِ مِنْ ذَنْبٍ

فَإِنْ مَاتَ قَبْلَ رَمَضَانِ آخَرَ جَاءَ إِلَى

يَوْمِ الْقِيٰمَةِ وَلَيْسَ لَهُ ذَنْبٌ پيغامبر

گفت صلی الله علیه وسلم هرکه یک روزه

از ماه رمضان بدارد بیامرزد خدا تعالی

گناهان پیشین اورا واگر ماه رمضان تمام

کند تا سال دیگر هیچ گناه بر وي نه نویسند

واگر بمیرد پیش از آنکه ماه رمضان دیگر رسد

بیاید روز قیامت ومر اورا هیچ گناه نباشد

قال النبي صلی الله علیه وسلم لو اَذِنَ الله

تعالی السموات والارض ان یتکلما

لبشرتا

كَبَشِّرُنَا لِصَائِمِ رَمَضَانَ بِالْجَنَّةِ پیغامبر

كفت صلى الله عليه وسلم اكر خدائیتعالی

دستوری دهد آسمانها و زمینها را که سخن

کویند هر آئنه مژده دهند روزه داران ماه

رمضانرا به بهشت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عليه وسلم اَلصَّائِمُ اِذَا اَفْطَرَ صَلَّتْ

عَلَيْهِ الْمَلَائِكَةُ حَتَّى يَفْرَغَ پیغامبر كفت

صلى الله عليه وسلم روزه دار چون افطار كند

فرشتكان مر او را آمرزش خواهند تا الله

که فارغ شود قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم

اِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكوَاةٌ وَزَكوَاةُ الْجَسَدِ

اَلصَّوْمُ پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم

بدرستی که هر چیزیرا ازکواة است

وزکواة تن روزه داشتن است

قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم

نَوْمُ الصَّائِمِ عِبَادَةٌ وَنَفَسُهُ تَسْبِيحٌ

وَعَمَلُهُ مُضَاعَفَةٌ پیغامبر فرمود

صلی الله علیه وسلم خواب روزه دارت

عبادت است

عبادت است و دم زدن او تسبیح است

و کردار او را ثواب دو چندانی است

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ الصَّوْمُ

صَبْرٌ وَالصَّبْرُ نِصْفُ الْإِيمَانِ پیغامبر گفت

صلی الله علیه وسلم روزه داشتن صبر است

و صبر کردن نیمی از ایمان است

قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ بُنِيَ الْإِسْلَامُ

عَلَى خَمْسَةِ أَشْيَاءَ شَهَادَةُ أَنْ

لا اله الا الله و اقام الصلوات

و ایتاء الزکواة و صوم شهر رمضان

و حج البیت من استطاع الیه سبیلا

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم بنای

اسلام بر پنج چیز است گفتن اشهد ان

لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد ان

محمدا عبده و رسوله و بر پای داشتن نماز

و دادن زکواة و روزه ماه رمضان

راه
داشتن و حج خانه کعبه کردن هر کرا توانائی

باشد

باشند قال النبي صلى الله عليه وسلم

صلّوا خمسكم وزكّوا مالكم وصوموا

شهركم وحجّوا بيت ربكم تدخلوا

الجنة بلا حساب پیغامبر گفت صلی

الله علیه وسلم پنجوقت نماز بگذارید

و زکواة مال خود دهید و روزه ماه رمضان

بدارید و حج خانه کعبه کنید داخل شوید

در بهشت بیحساب قال النبي صلى الله

عليه وسلم الصلواة عماد الدين فمن

أقامها فقد أقام الدين ومن تركها

فقد هدم الدين يغامبر گفت صلى الله

عليه وسلم نماز ستون دين است پس هرکه

نماز بگذارد و برپای دارد بدرستیکه دین

خود را برپای داشته باشد و هرکه نماز نگذارد

و برپای ندارد بدرستیکه دین خود را خراب

کرده باشد قال النبي صلى الله عليه وسلم

المرأة إذا صلّت خمسها وزكّت

مالها وصامت شهرها وأطاعت بعلها

واحصنت

وَاحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَدَخَلَتِ الْجَنَّةَ

مِنْ اَيِّ بَابٍ شَاءَتْ پيغامبر گفت صلى الله

عليه وسلم زنى چون پنجوقت نماز بگذارد

و زكوة مال خود دهد و روزه ماه رمضان

بدارد و فرمان بردارى شوهر خود كند و فرج

خود را از حرام نگاه دارد پس در رود در

بهشت از هر درى كه خواهد قَالَ النَّبِيُّ صلى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَمٌ وَعَلَمُ

الْاِيْمَانِ اَلصَّلوٰةُ پيغامبر گفت صلى اللّٰهُ

مر هر چیز برا نشان است و نشان ایمان

نماز ست قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلصَّلٰوةُ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ پیغامبر

گفت صلی الله علیه وسلم نماز برپا دارید

و زیردستان را نیکو دارید قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلٰوةُ الظُّهْرِ وَالْفَيْءُ ذِرَاعٌ

وَنِصْفُ ذِرَاعٍ پیغامبر گفت صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نماز پیشین بگذارید چون

سایه اصلی یک و نیم گز باشد قَالَ النَّبِيُّ

صلی الله

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ مَا هَلَكَ مَالٌ

فِي بَرٍّ وَلَا بَحرٍ إِلَّا بِمَنعِ الزَّكوٰة

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم هلاک

نشود مال تو در خشکی و تری مگر

بنا دادن زکوة قال النبي

صلی الله علیه وسلم لا ایمان

لِمَنْ لَا صَلوٰةَ لَهُ وَلَا صَلوٰةَ

لِمَنْ لَا زَكوٰةَ لَهُ پیغامبر گفت

صلی الله علیه وسلم نیست ایمان

هرکسی راکه نماز نیست وی نیست نماز
هرکسی راکه نیست زکوة قال النبی
صَلَّی اللّٰہ عَلَیہِ وَسَلَّمَ مَنْ وَجَبَتْ
عَلَیہِ الزَّکوٰۃ فَلَمْ تَدْفَعْ فَہُوَ
مَلْعُوْنٌ وَالْمَلْعُوْنُ فِی النَّارِ
پیغامبر گفت صلی اللہ علیہ وسلم
هرکرا زکوة واجب شود پس او
ندهد پس او ملعون است و
ملعون در دوزخ بود قال النبی
صلی اللہ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيهِ وَسَلَّمَ لَا اَخبَرَ فِي مَالٍ

لَا يُزَكَّى پیغامبر گفت صلى الله عليه وسلم

نیست نیکی در مال که زکوة داده نشده

است ازان مال قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى الله

عليه وسلّم من منع الزّكوة مَنَعَ الله

حِفْظَ الْمَالِ پیغامبر گفت صلى الله

عليه وسلم هر که زکوة مال ندهد خدا تعالى

نگاه مال ازو باز گیرد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَیهِ وَسَلَّمَ اَلصَّدَقَةُ مَنَعَ مَیْتَةَ

السُّوْءِ پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم

صدقه باز دارد مردن بد را یعنی تا ایمان

میرود و از تلخی جان کندن ایمن باشد

قَالَ النَّبِیُّ صلی الله علیه وسلم

صَدَقَةُ السِّرِّ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ

وَصَدَقَةُ الْعَلَانِیَةِ جُنَّةٌ مِنَ

النَّارِ پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم

صدقه پنهان دادن فرو نشاند خشم

خدای تعالی

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

صَلَّى اثْنَا عَشَرَ رَكَعَةً تَطَوُّعًا بُنِيَ

لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ اَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ

وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ

وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ

الْفَجْرِ پیغامبر گفت صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وسلم

هر که بگذارد دوازده رکعت نماز سنّت

مؤکده بنا کرده شود برای او خانه در بهشت

چهار رکعت پیش از نماز پیشین و دو

رکعت بعد آن و دو رکعت بعد از شام

و دو رکعت بعد از نماز خفتن و دو رکعت

قبل از نماز فجر قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ

حَرَّمَ اللّٰهُ تَعَالَى لَحْمَهُ عَلَى النَّارِ یعنی

گفت صلی الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هر که بگذارد چهار رکعت

نماز سنت پیش از ظهر یعنی پیش از فریضه

نماز ظهر خدای تعالی گوشت او بر آتش دوزخ

حرام کرداند

حرام کرداند قالَ النبيُّ صَلَّى اللهُ عليهِ وسلّم

مَنْ صَلّى رَكْعَتَيْنِ فِي خَلاءٍ لا يَرَاهُ

اَحَدٌ اِلّا اللهُ وَالْمَلائِكَةُ كَانَتْ لَهُ بَرَاءَةٌ

مِنَ النَّارِ پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم

هر که بگذارد دو رکعت نماز در خلوت که اورا

کس نه بیند مگر خدا تعالی و فرشتگان باشد

مر اورا براتی از آتش دوزخ یعنی آزاد کرداند

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّم مَا مِنْ

عَبْدٍ يُصَلِّي فِي بَيْتٍ مُظْلِمٍ رَكْعَتَيْنِ

بِرُكُوعٍ وَسُجُودٍ تَامٍّ اِلَّا وَجَبَتْ لَهُ

الْجَنَّةُ بِلَاحِسَابٍ وَلَاعَذَابٍ پیغامبر

گفت صلی الله علیه وسلم نیست هیچ

یکی از بنده که بگذارد دو رکعت نماز

در خانهٔ تاریک برکوع وسجود تمام مگر آنکه

واجب شود مر او را بهشت بی حساب وبی عذاب

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى

اَرْبَعَ رَكَعَاتٍ لَا يَرَى اَحَدٌ مِنَ النَّاسِ

فَقَدْ بَرِئَ مِنَ النِّفَاقِ وَالْكُفْرِ

وَالشِّرْكِ

وَالشِّرْكِ وَالْبِدْعَةِ وَالضَّلَالَةِ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که

چهار رکعت نماز بگذارد که هیچ کس مر او را

نه بیند بدرستی که آن بنده از نفاق

و کفر و شرک و بدعت و ضلالت بیزار

بوده باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وسلم مَنْ صَلَّى أَرْبَعًا قَبْلَ الْعَصْرِ

كَتَبَ اللّٰهُ تَعَالَى بَرَاءَةً مِنَ النَّارِ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که چهار

رکعت نماز بگذارد پیش از فریضه عصر

بنویسد خدای تعالی برای او براتی از آتش

دوزخ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

صَلَّى رَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ قَبْلَ اَنْ

يَتَكَلَّمَ رُفِعَ صَلَوَاتُهُ فِي الْعِلِّيِّينَ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم هر که دو رکعت

نماز بعد از نماز شام بگذارد پیش از آنکه سخن

گوید برآورده شود نماز او را در اعلی علیین

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَلَّى

اربع

اَرْبَعاً قَبْلَ الْعِشَاءِ قَبْلَ اَنْ يَتَكَلَّمَ

فَكَاَنَّمَا اَدْرَكَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ

فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ پیغامبر گفت صلی الله

علیه وسلم هر که بگذارد چهار رکعت

نماز پیش از نماز خفتن پیش ازانکه سخن

گوید چنانستی که شب قدر یافته بود در

مسجد حرام قَالَ النَّبِيُّ صلی الله عَلَيهِ

وسلم مَنْ صَلَّى الضُّحى اِثْنَا عَشَرَ الرَّكْعَةَ

اِيمَاناً وَاحْتِسَاباً كَتَبَ الله تعالى

لَهُ اَلْفَيَ وَمَابَتَیْ حَسَنَةٍ وَمُحِيَ عَنْهُ
اَلْفَيَ وَمَابَيَ سَيِّئَةٍ وَرُفِعَ لَهُ اَلْفِي
وَمَابَتَیْ دَرَجَةٍ وَبُنِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی لَهُ بَيْتًا
فِی الْجَنَّةِ وَغَفَرَ اللّٰهُ ذُنُوبَهُ كُلَّهَا
پیغامبر گفت صلی اللّٰه علیه وسلم هر که
بگذارد دوازده رکعت نماز چاشت
پی هم شده و ثواب آن از خدا تعالی
بخواهد بنویسد خدا تعالی مر او را دو هزار
و دو لیست نیکی و پاک گرداند از و دو هزار
و دو لیست بدی

و دولیت بدی و بر آرد مراو را

دو هزار و دولیت درجه و بنا فرماید برای

او خانه در بهشت و بیامرزد خدای عز وجل

مراو را گناهان همه

قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم

اَلزَّكوٰةُ طُهْرُ الْاِيمَانِ یعنی پیغامبر گفت صلی الله

علیه وسلم زکوة پاکی ایمانست یعنی زکوة

دادن از شرک و شک و نفاق دور بود لشه

السخی قالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ علیه وسلم

لَا یَقْبَلُ اللّٰهُ الْاِیمَانَ اِلَّا بِالزَّکٰوةِ

وَلَا اِیمَانَ لِمَنْ لَا زَکٰوةَ لَهُ پیغامبر

گفت صلی الله علیه وسلم قبول نکند

خدای تعالی ایمان کسی که زکوة مال خود ندهد

و ایمان نیست مر کسی را که دادن زکوة

نیست مر او را قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ

عَلَیْهِ وَسَلَّمَ حَصِّنُوْا اَمْوَالَکُمْ بِالزَّکٰوةِ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم نگاه

دارید مال خود را در دادن زکوة قال

النبی

صلی الله

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلُّوا كَمَا

رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي پیغامبر کفت صلی الله

علیه وسلم نماز بگذارید چنانچه من میگذارم

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ

الصَّلٰوةَ عَامِدًا اَوْ مُتَعَمِّدًا فَقَدْ كَفَرَ

پیغامبر کفت صلی اللّٰه علیه وسلم هرکه نماز

عَمَدًا ترک کیرد و نگذارد عمداً بدرستی

که آنکس کافر باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الصَّلٰوةُ اِلَى الصَّلٰوةِ كَفَّارَةٌ ۔

الذنوب پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم

از نماز اول تا نماز دیگر کفارت گناهانست

قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ جَمَعَ

بَیْنَ الصَّلَوَاتَیْنِ بِغَیْرِ عُذْرٍ یَبْقِی فِی

النَّارِ حُقْبَةً پیغامبر گفت صَلَّی الله

علیه وسلم هر کہ جمع کند میانی دو نماز بی عذر

آن بنده هشتاد سال در دوزخ بماند

وبروایتی هشتاد حقبه وحقبه هشتاد

سال را گویند والله اعلم بالصواب

باب پانزدهم

خدایتعالی را و صدقه آشکارا دادن

سپریست از آتش دوزخ قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ

الصَّدَقَةَ لَتَدْفَعُ سَبْعِيْنَ

بَابًا مِنَ السُّوْءِ پیغامبر

گفت صلی الله علیه وسلم

بدرستی و راستی که صدقه

دفع گرداند هفتاد نوع از دوزخ

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَصَدَّقُوا

وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرٍ وَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَبِكَلِمَةٍ

طَيِّبَةٍ پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم صدقه

دهید اگر چه پاره خرما باشد و اگر

چیزی نباشد که بدرویش بدهید پس

سخنی خوش و پاکیزه بگوید قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَسْتَحْيُوا مِنْ

إِعْطَاءِ الْقَلِيلِ فَإِنَّ الْحِرْمَانَ أَقَلُّ مِنْهُ

پیغامبر گفت صلی الله علیه وسلم شرم مدارید شما از اندک دادن

که محروم [illegible]

محروم کردن از آن اندک تر است ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمْ مَنْ تَنْهَرْ سَائِلًا نَهَرَتْهُ الْمَلَائِكَةُ يَوْمَ

الْقِيٰمَةِ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم هر که خواهنده را باز دارد و بانگ زند

فرشتگان او را باز دارند و بانگ زنند در روز قیامت ° قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ مُهُوْرُ الْحُوْرِ الْعِيْنِ قَبَضَاتُ

التَّمْرِ وَفِلَقُ الْخُبْزِ ° پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم مهرهای حور بهشت

مشتی خرما و پاره نانست که بدرویش دهی ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمْ الصَّدَقَةُ شَيْءٌ عَجِيْبٌ قَالَ لَهَا ثَلٰثَ

مَرَّاتٍ پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم صدقه چیزی عجب است رسول صلی الله علیه

وسلم سه بار این لفظ فرمود ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

اَلصَّدَقَةُ تَرُدُّ الْبَلَاءَ وَتَزِيْدُ الْعُمُرَ ° پیغامبر فرمود

صلی الله علیه وسلم صدقه دادن بلاء را باز دارد و زیادت کرداند عمر را

باب هژدهم در فضیلت سلام ؛ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

لَا تَبْتَدِؤُا بِالْکَلَامِ قَبْلَ السَّلَامِ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم

آغاز سخن مکنید پیش از آنکه سلام بگوئید ؛ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ

عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ بَدَأَکُمْ بِالسَّلَامِ فَهُوَ اَوْلٰی بِاللّٰهِ

وَرَسُوْلِهٖ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم هر که آغاز از شما بسلام کند

پس او اولیتر باشد برحمت خدای تعالی و بشفاعت رسول خدا ؛ قَالَ النَّبِیُّ

صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَلسَّلَامُ اِسْمٌ مِنْ اَسْمَاءِ اللّٰهِ

تَعَالٰی فَافْشُوْهُ بَیْنَکُمْ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم سلام نامی است

از نامهاء خدای تعالی پس آن را میان خویش فاش دارید یعنی هر که را به بینید

سلام گوئید ؛ قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ بَدَأَکُمْ

بالکلام

بِالْكَلَامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ پیغامبر بود صلی الله

علیه وسلم هر که آغاز کند بسخن پیش از سلام پس او را جواب مدهید

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْلَى النَّاسِ مَنْ

بَدَأَ بِالسَّلَامِ پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم اولی ترین

از مردمان برحمت خدای تعالی کسی است که او آغاز کند بسلام قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسُ التَّوَاضُعِ مَنْ بَدَأَ بِا

لسَّلَامِ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم سر تواضع آنست که آغاز کند

بسلام قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا الْتَقَى الْمُحِبَّا

نِ أَقْرَبُهُمَا إِلَى اللّٰهِ تَعَالَى مَنِ ابْتَدَأَ بِالسَّلَامِ پیغمبر فرمود

صلی الله علیه وسلم چون دو دوست میان خود ملاقات کنند دوستترین

و نزدیکتر بخدای تعالی کسی است که آغاز کند بسلام قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

وَسَلَّمَ اَبْخَلُ النَّاسِ مَنْ بَخِلَ بِالسَّلَامِ پیغمبر فرمود

صلی الله علیه وسلم بخیل ترین مردمان آن کسی است که بخیلی کند بسلام

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلسَّلَامُ تَحِيَّةٌ

لِمِلَّتِنَا وَاَمَانٌ لِاُمَّتِنَا پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم

سلام تحیت است مر دین ما را و امان است مر امتیان ما را باب نوزدهم در فضیلت دعا

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ

پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم دعا که هست عبادت است قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ پیغمبر فرمود

صلی الله علیه وسلم دعا مغز عبادت است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يُحِبُّ اللّٰهُ الْمُتَضَرِّعِينَ فِي الدُّعَاءِ پیغمبر فرمود

صلی الله علیه وسلم بدرستی و راستی که دوست میدارد خدای تعالی بنده را

م در دعا

که در دعا کردن تضرع کنند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

لَيْسَ شَيْءٌ أَكْرَمُ عِنْدَ اللهِ مِنَ الدُّعَاءِ قَالَ اللهُ تَعَالَى

أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي وَأَنَا مَعَكَ إِذَا دَعَوْتَنِي

پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم نیست چیزی گرامی تر نزدیک خدای تعالی از دعا کردن

حضرت معبود الله تعالی فرمود من نزدیک گمان توام و من با توام چون بخوانی مرا

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَمْ يَدْعُ اللهَ يَغْضَبْ

عَلَيْهِ پیغامبر فرمود صلی الله علیه وسلم هر که دعا نکند خدای تعالی بر وی خشم شود

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَرْكُ الدُّعَاءِ مَعْصِيَةٌ

پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم ترک کردن دعا معصیت است قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلدُّعَاءُ سِلَاحُ الْمُؤْمِنِ پیغمبر فرمود

صلی الله علیه وسلم دعا سلاح مومن است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دَعْوَةُ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ بفرمود صلى الله عليه وسلم دعاء ستم
رسیده مستجابست قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِتَّقُوا
دَعْوَةَ الْمَظْلُومِ فَإِنَّهُ لَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللّٰهِ تَعَالَى حِجَابٌ
بفرمود صلى الله عليه وسلم بترسید از دعاء ستم رسیده بدرستی وراستی
که نیست میان دعاء ستم رسیده و میان خدای تعالی هیچ حجابی باب بیستم در فضیلت
استغفار قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ
وَدَوَاءُ الذُّنُوبِ الاِسْتِغْفَارُ بفرمود صلى الله عليه وسلم
مر هر دردی را داروی هست و داروی گناهان استغفار است قَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ شَيْءٍ حِيلَةٌ وَحِيلَةُ الذُّنُوبِ
الاِسْتِغْفَارُ بفرمود صلى الله عليه وسلم مر هر چیزی را حیله هست گناهان را
استغفار است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنِ اسْتَغْفَرَ

غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ وَاِنْ كَانَ فَارًّا مِنَ الزَّحْفِ سخن ونهم صلى الله

عليه وسلم هركه آمرزش خواهد خداى تعالى اورا بيامرزد اگرچه از صف گريخته

باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا اَصَرَّ مَنِ

اسْتَغْفَرَ وَلَوْ عَادَ فِي يَوْمٍ سَبْعِيْنَ مَرَّةً سخن دهم صلى الله

عليه وسلم مصر نباشد كسى را كه استغفار كند اگرچه هفتاد بار بر آن گناه باز

گردد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنِ اسْتَغْفَرَ

بَعْدَ الذُّنُوْبِ غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ سخن يازدهم صلى الله عليه وسلم هركه

استغفار كند بعد از گناهان خداى تعالى اورا بيامرزد قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ مَنِ اسْتَغْفَرَ بَعْدَ الذُّنُوْبِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ عليه وسلم

لَهُ سخن دوازدهم صلى الله عليه وسلم هركه استغفار كند بعد از گناهان ليس آن كفاره

مر گناهان را قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْاِسْتِغْفَارُ

يأكل الخطايا كما تأكل النار الحطب. پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم

استغفار میخورد گناهان را چنانکه آتش هیزم را میخورد. قال النبي صلى الله

عليه وسلم كثرة الاستغفار يجر الرزق. پیغمبر فرمود صلی الله

علیه وسلم بسیار گفتن استغفار روزی بسیار گرداند. قال النبي صلى الله

عليه وسلم إذا كثرت ذنوب أحدكم فليستغفر الا

ستغفار. پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم چون بسیار شوند گناهان یکی از شما

پس رو بار که آمرزش خواهد باستغفار. باب بیست ویکم در فضیلت ذکر

قال النبي صلى الله عليه وسلم ذكر الله علم الإيمان وبراءة

من النفاق وحصن من الشيطان وحرز من النيران

پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم ذکر خدای تعالی گفتن نشان ایمانست و بیزاری از نفاق است

و حصاری از شیطان است و پناهی از آتش دوزخ است. قال النبي صلى الله عليه

وسلم

وسلم افضل الذكر الخفي صلى الله عليه وسلم فاضلترين ذكر

الله تعالى آهسته گفتن است قال النبي صلى الله عليه وسلم اشد

الاعمال ثلثة ذكر الله على كل حال ومواسات الاخ

من الكوب والانصاف من نفسه صلى الله عليه وسلم سخت ترين

كارها است ذكر خدا تعالى گفتن در هر حالى كه باشد واسايش كردن برادر

مومن از رنجها و انصاف دادن از نفس خود قال النبي صلى الله عليه وسلم

علامة حب الله حب ذكره وعلامة بغض الله بغض ذكره

صلى الله عليه وسلم نشانه دوستى خدا دوست داشتن ذكر خدا تعالى است

ونشانه دشمنى خدا تعالى دشمن داشتن ذكر خدا تعالى است قال النبي صلى الله عليه

وسلم حكاية عن الله تعالى انا مع عبدي اذا هو ذكرني

وتحركت بي شفتاه صلى الله عليه وسلم خدا تعالى ميفرمايد من با بنده

خوشم چون مرا یاد کنید و چو لب خویش بیاد من بجنبانند قال النبی صلی الله علیه
وسلم افضل الذکر ذکر الله صدق رسول صلی الله علیه وسلم فاضلترین ذکرها
ذکر خدای تعالی است قال النبی صلی الله علیه وسلم ذکر الله بالغداة
والعشی افضل من ضرب السیف فی سبیل الله صدق رسول
صلی الله علیه وسلم یاد کردن خدای تعالی را بامداد و شبانگاه فاضلتر است از تیغ زدن
در راه خدای تعالی قال النبی صلی الله علیه وسلم اذکروا الله ذکرا
خاملا قیل یا رسول الله من الخامل قال الذکر
الخفی صدق رسول صلی الله علیه وسلم یاد کنید بذکر خامل گفتند یا رسول الله ذکر
خامل چه باشد فرمود آهسته ذکر گفتن قال النبی صلی الله علیه وسلم
افضل العبادة عند الله الذاکرون الله کثیرا صدق رسول صلی الله
علیه وسلم فاضلترین بندگان نزدیک خدای تعالی کسی است که او خدای عز و جل را بسیار یاد کند
قال النبی

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ الذِّكْرِ الْخَفِيُّ وَخَيْرُ

الرِّزْقِ مَا يَكْفِي فرمود صلی الله علیه وسلم بهترین ذکرها آهسته کفتنست

و بهترین رزقها آنچه بسند کند بابیست و دویم در فضیلت تسبیح قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا عَلَى الْأَرْضِ شَيْءٌ إِلَّا يَقُولُ سُبْحَانَ

اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَا إِلٰهَ إِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ

وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ كُفِّرَتْ عَنْهُ ذُنُوبُهُ

وَلَوْ كَانَ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ فرمود صلی الله علیه وسلم نیست بر روی زمین

چیزی مگر آنکه میگوید سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اکبر ولا حول ولا قوة

الا بالله العلی العظیم هر که این کلمات واین تسبیح بگوید کفارت کرداند خدای تعالی

گناهان او را اگرچه بیشتر از کف دریا باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ إِلَى آخِرِهِ لَمْ يَنْتَهِ فِي آخِرِهِنَّ

حتّى ينظر الله اليه ومن ينظر الله اليه دخل الجنّة

صلى الله عليه وسلم هركه گويد سبحان الله والحمد لله تا آخر هنوز اين كلمه تمام نگفته باشد

كه حق تعالى سوى آن بنده نظر كند در آرد او را در بهشت قال النبي صلى الله عليه

وسلم من قال سبحان الله والحمد لله الى آخره مائة مرة كان

له من عشر رقاب يعتقها وسبع بدنات ينحرها

صلى الله عليه وسلم هركه بگويد سبحان الله والحمد لله تا آخر صد بار بهتر بود مر او را از

آزاد كردن ده بنده و هفت شتر قربانى دادن در راه خداى تعالى قال النبي صلى الله

عليه وسلم من قال سبحان الله وبحمده سبحان الله العلي

العظيم وبحمده استغفر الله ربي من كل ذنب واتوب

اليه مرة واحدة كتب الله بها الف مائة حسنة

ومحى عنه مائة الف سيئة ورفع الله بها مثلها

درجة

درجه بفرمود صلی الله علیه وسلم هرکه بگوید سبحان الله وبحمده تا آخر بر خوانند

خدای تعالی مر او را بدان گفتار صد هزار نیکی ویاک کرداند از و صد هزار بدی ببرآرد

مر او را بدان گفتار مثل این درجه در بهشت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ اللّٰهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ إِلَى آخِرِهِ

تَنَاثَرَتْ خَطَايَاهُ كَمَا تَتَنَاثَرُ الْأَوْرَاقُ مِنَ الشَّجَرِ

بفرمود صلی الله علیه وسلم هرکه بگوید سبحان الله والحمد لله تا آخر بریزد

گناهان او را چنانکه فرو ریزد برگها از درخت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ غُرِسَتْ لَهُ شَجَرَةٌ فِي الْجَنَّةِ

بفرمود صلی الله علیه وسلم هرکه بگوید سبحان ربی العظیم بنشاند برای او نهال درخت در

بهشت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ سُبْحَانَ رَبِّيَ

الْأَعْلَى غَفَرَ اللّٰهُ لَهُ وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ بفرمود صلی الله علیه وسلم هرکه

بگوید سبحان ربی الاعلی خدای تعالی او را بیامرزد و گور آباد در بهشت قال النبی

صلی الله علیه وسلم سبحان الله نصف المیزان والحمد لله

ملأ المیزان ولا اله الا الله ملأ السموات والارض

والله اکبر لیس له ستر ولا حجاب حتی یخلص الی ربها

[illegible] صلی الله علیه وسلم چون بنده میگوید سبحان الله نیمی از ترازو پر شود چون

بگوید والحمد لله تمام ترازو پر شود چون بگوید لا اله الا الله آسمان و زمین از نیکی

پر شود و چون بگوید والله اکبر نیست مر او را پرده و حجابی تا برسد

به پروردگار خویش قال النبی صلی الله علیه وسلم کثرة التسبیح

یحرک فی الرزق [illegible] صلی الله علیه وسلم تسبیح بسیار گفتن روزی بسیار گرداند

قال النبی صلی الله علیه وسلم کلمتان خفیفتان علی اللسان

وثقیلتان فی المیزان وحبیبتان الی الرحمن وهو سبحان الله

وبحمده

وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللّٰهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ بشنو فرمود صلی الله علیه وسلم

دو کلمه اند که آسان اند بر زبان و گران اند در میزان و دوستر اند نزدیک رحمن

و آن سبحان الله و بحمده سبحان الله العلی العظیم و بحمده است ۞ باب سیوم

در فضیلت توبه قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ

كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ بشنو فرمود صلی الله علیه وسلم توبه کننده یعنی بازگردنده از گناه

همچنانست که گناه نکرده است ۞ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّدَمُ

تَوْبَةٌ بشنو فرمود صلی الله علیه وسلم پشیمانی از گناهان توبه است ۞ قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ شَيْءٍ أَحَبَّ إِلَى اللّٰهِ مِنْ شَابٍّ

تَائِبٍ بشنو فرمود صلی الله علیه وسلم هیچ چیزی دوستتر نزدیک خدای نیست از جوان

تائب ۞ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ حِيلَةً

وَحِيلَةُ الذَّنْبِ التَّوْبَةُ بشنو فرمود صلی الله علیه وسلم مر هر چیزی را حیلتست

وحیله گناهان توبه است ۞ قال النبي صلى الله عليه وسلم التوبة

يهدم الحوبة فرمود صلى الله عليه وسلم توبه کردن بنده کار را خراب و ناچیز گرداند

قال النبي صلى الله عليه وسلم توبوا الى الله مرة فاني اتوب

الى الله في اليوم مائة مرة فرمود صلى الله عليه وسلم توبه بکنید بسوی

خدای عز وجل یکبار بدرستی که من توبه میکنم بخدای عز وجل در روزی صد بار ۞ قال النبي

صلى الله عليه وسلم توبوا الى الله فلا تيأسوا فان اليأس

كفر فرمود صلى الله عليه وسلم توبه کنید بسوی خدای تعالی نومید نشوید که نومیدی

از خدای عز وجل کفر است ۞ قال النبي صلى الله عليه وسلم عجلوا

بالتوبة قبل الموت فرمود صلى الله عليه وسلم تعجیل کنید یعنی شتاب کنید

بتوبه پیش از مردن ۞ قال النبي صلى الله عليه وسلم توبوا الى ربكم

قبل ان تموتوا فرمود صلى الله عليه وسلم توبه کنید بسوی پروردگار خویش

پیش از آنکه

بهشتی آرا انکه بمیرند باب بست و چهارم در فضیلت فقر قال النبی

صلى الله عليه وسلم الفقر فخري بفرمود صلى الله عليه وسلم درویشی

فخر منست قال النبي صلى الله عليه وسلم الفقر شين

عند الناس وزين عند الله في القيمة بفرمود صلى الله عليه

وسلم درویشی زشتیست نزدیک مردمان و خوبیست نزدیک خدای تعالی در روز قیامت

قال النبي صلى الله عليه وسلم حب الفقراء من اخلاق الانبياء

وبغض الفقراء من اخلاق الكفر والفرعونية بفرمود

صلى الله عليه وسلم دوست داشتن درویش را یکی از خوی پیغمبرانست و دشمن داشتن

درویش را یکی از خوی کافران و فرعونیانست قال النبي صلى الله عليه

وسلم الفقر كنز من كنوز الله تعالى بفرمود صلى الله عليه وسلم

درویشی خزینه ایست از خزینه های خدای تعالی قال النبي صلى الله عليه وسلم

لِكُلِّ شَيْءٍ مِفْتَاحٌ وَمِفْتَاحُ الْجَنَّةِ حُبُّ الْفُقَرَاءِ فرمود

صلی الله علیه وسلم مر هر چیز را کلیدیست و کلید بهشت دوستی درویشان است

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْفَقِيرَ الْمُؤْمِنَ

الْمُتَعَفِّفَ بِالْعِيَالِ فرمود صلی الله علیه وسلم بدرستی و راستی که خدای تعالی

دوست میدارد درویش مومن پارسا و عیالمند را قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُوبَى لِلْفُقَرَاءِ وَالضُّعَفَاءِ مِنْ أُمَّتِي فرمود

صلی الله علیه وسلم خوشی و پاکیزگی و راحت مر درویشان و ضعیفان را که امت

من اند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفَقْرُ كَرَامَةٌ مِنْ

كَرَامَاتِ اللهِ تَعَالَى فرمود صلی الله علیه وسلم درویشی کرامتیست از کرامتهای

خدای تعالی قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَضْلُ الْفَقِيرِ عَلَى الْغَنِيِّ

كَفَضْلِي عَلَى جَمِيعِ خَلْقِ اللهِ تَعَالَى فرمود صلی الله علیه وسلم فضل فقیر

بر توانگر

بر تو اکر همچنانست که فضل من بر جمله آفریدکان خدای تعالی است قال النبی

صلی الله علیه وسلم الفقه شیء لا یعطیه الله الا نبیا

مرسلا فرمود صلی الله علیه وسلم در روایت خبر است که ندهد خدای تعالی اینرا

مکر پیغمبران مرسل را والله اعلم باب بیست و پنجم در فضیلت نکاح قال النبی

صلی الله علیه وسلم التزویج برکة والولد رحمة فاکرموا

اولادکم فان کرامة الولد عبادة فرمود صلی الله علیه وسلم زن

خواستن برکت است و فرزند رحمت است پس گرامی دارید فرزندان خود را که گرامی داشتن

فرزندان عبادت است قال النبی صلی الله علیه وسلم النکاح من سنتی

فمن رغب عن سنتی فلیس منی فرمود صلی الله علیه وسلم زن خواستن

سنت است از سنتهای من پس هر که دور شد از سنت من آنکس از من نباشد قال النبی

صلی الله علیه وسلم النکاح رق فرمود صلی الله علیه وسلم زن خواستن بندکیست

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَزَوَّجُوا الْحَرَائِرَ فَإِنَّهُنَّ صَلَاحُ

الْبَيْتِ وَالْإِمَاءُ هَلَاكُ الْبَيْتِ [illegible] صلی الله علیه وسلم زنان آزاد

حره بزنی کنید بدرستی و راستی که زن آزاد صلاح جایها است و کنیزکان هلاک

و خانها است ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَرَادَ أَنْ

يَلْقَى اللّٰهَ طَاهِرًا مُطَهَّرًا فَلْيَتَزَوَّجِ الْحَرَائِرَ [illegible]

صلی الله علیه وسلم هر که خواهد که ببیند خدای تعالی را پاک و پاکیزه بر و بار که زن آزاد

و حره بزنی کند ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِلْتَمِسُوا الرِّزْقَ

بِالنِّكَاحِ [illegible] صلی الله علیه وسلم بجوئید روزی را بزن خواستن ° قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْعُزَّابُ مِنْ اِخْوَانِ الشَّيَاطِينِ [illegible] صلی الله

علیه وسلم عزب یعنی کسی که زن نخواهد برادر شیطانست ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ تَزَوَّجَ امْرَأَةً اُعْطِيَ لَهُ نِصْفُ الْعِبَادَةِ [illegible] صلی الله علیه وسلم

هر که زن کند

هر که بزنی کند زنی را داده شود مراورا بمی عبادت قال النبی صلی الله
علیه وسلم من اکرم زوجته اکرمه الله تعالی تفسیر صلی الله علیه
وسلم هر که گرامی دارد زن خود را گرامی دارد اورا خدای تعالی قال النبی صلی الله علیه
وسلم شرارکم عزابکم تفسیر صلی الله علیه وسلم بدترین امتان کسانی اند
زن نکنند قال النبی صلی الله علیه وسلم ما اطعمت زوجتک
فهو لک صدقة تفسیر صلی الله علیه وسلم طعامی که مرزن خود را بدهی آن ترا
بمحل صدقه باشد یعنی ثواب صدقه بود باب بیست و ششم در عقوبت زانی قال النبی
صلی الله علیه وسلم الزنا یورث الفقر ویذهب نور البصر
وینقص العمر تفسیر صلی الله علیه وسلم زنا درویشی را میراث دهد یعنی هر که زنا
کند درویش گردد و نور روی را ببرد و عمر کوتاه کرده قال النبی صلی الله علیه وسلم
اثنان لا یجتمعان مع امرأة ابدا الزنا والغنا تفسیر

صلی الله علیه وسلم خبر بر مردم هرگه جمع نشوند یکی زنا و دوم غنا یعنی هر دو بر مردم
نباشند و زانی کوتاه عمر گردد قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ
زِنَا الْعُیُوْنِ النَّظَرُ نبی فرمود صلی الله علیه وسلم زنا چشم
بنامحرم دیدنست قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ النَّظَرُ
اِلَی النِّسَاءِ الْاَجْنَبِیَّةِ مِنَ الْکَبَائِرِ نبی فرمود صلی الله علیه وسلم نظر کردن
و دیدن سوی زنان بیگانه از گناه کبایر است قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ
وَسَلَّمَ زِنَا الرِّجْلَیْنِ الْمَشْیُ وَزِنَا الْیَدَیْنِ الْمَسُّ
وَزِنَا الْعُیُوْنِ النَّظَرُ نبی فرمود صلی الله علیه وسلم زنا پایها رفتن بحرام است
و زنا دستها گرفتن بحرام است و زنا چشمها دیدن بحرام است قَالَ النَّبِیُّ
صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ زِنَا وَاحِدَةٍ یُحْبِطُ عَمَلَ سَبْعِیْنَ
سَنَةٍ نبی فرمود صلی الله علیه وسلم زنا کردن یکبار هفتاد ساله عبادت را ناچیز گرداند
قال

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ ذَنْبٍ أَعْظَمُ
بَعْدَ الشِّرْكِ مِنْ نُطْفَةٍ وَضَعَهَا فِي رَحِمِ امْرَأَةٍ
لَا يَحِلُّ لَهُ میفرماید صلى الله عليه وسلم نیست هیچ گناهی بعد از شرک بزرگتر از آنکه
مرد بریزد آب خود را در رحم که او را حلال نباشد ○ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَهْلَ النَّارِ صَرَخَتْ مِنْ نَتْنِ رِيحِ فُرُوجِ
الزَّانِي وَالزَّنَاتِ میفرماید صلى الله عليه وسلم بدرستی و راستی که اهل دوزخ
فریاد کنند از بوی گندیدگی فرجهای زانیان مردان و زنان ○ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الزِّنَا وَالْغِنَى لَا يَجْتَمِعَانِ میفرماید صلى الله عليه وسلم
زنا و توانگری در مردم هرگز جمع نشود ○ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
تَرْكُ الزِّنَا يُنَمِّي الرِّزْقَ میفرماید صلى الله عليه وسلم ترک زنا روزی را بسیار کند

[illegible] و هفتم در عقوبت لوطی

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

مَنْ قَبَّلَ غُلَامًا بِشَهْوَةٍ عَذَّبَهُ اللّٰهُ تَعَالَىٰ فِيْ نَارِ

جَهَنَّمَ أَلْفَ سَنَةٍ صلی الله علیه وسلم هر که کودک را بشهوت بوسه دهد

عذاب کند او را خدای تعالی در آتش دوزخ هزار سال قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِ اغْتَسَلَ اللُّوطِيُّ بِمَاءِ الْبِحَارِ لَمْ يَكُنْ يَوْمَ

الْقِيٰمَةِ إِلَّا جُنُبًا صلی الله علیه وسلم اگر لوطی با آب دریاهای روی زمین

غسل کند بیا شد در روز قیامت مگر در حالت جنب قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَبَّلَ غُلَامًا بِشَهْوَةٍ أَلْجَمَهُ اللّٰهُ يَوْمَ

الْقِيٰمَةِ بِلِجَامٍ مِنَ النَّارِ صلی الله علیه وسلم هر که کودک را بشهوت

بوسه دهد فردا قیامت لگام آتش در دهان او کنند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ مَسَّ غُلَامًا بِشَهْوَةٍ لَعَنَهُ اللّٰهُ تَعَالَىٰ

وَالْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ صلی الله علیه وسلم هر که کودک را بشهوت

مسی

مناسی کند خدای تعالی و فرشتگان و از میان همه بر وی لعنت کند قال النبی

صلی الله علیه وسلم من قبل غلاما بشهوة عذبه الله

تعالی فی النار سبعین سنة ستر و بود صلی الله علیه وسلم هر که بوسه دهد

غلامی را بشهوت عذاب کند خدای تعالی او را در آتش دوزخ هفتاد سال قال النبی

صلی الله علیه وسلم من دخل الامرأة فی الدبر بعثه

الله تعالی یوم القیمة وهو انتن من الجیفة ستر و بود

صلی الله علیه وسلم هر که دخول کند با زن در راه پس برانگیزد او را خدای تعالی در روز

قیامت که آن در روی کند تر از مردار باشد قال النبی صلی الله علیه

وسلم اذا اتی الرجل مع الرجل فهذان زانیان

وان اتت المرأة فهما زانیان ستر و بود صلی الله علیه وسلم چون بیامد

مرد اید آیت دو مرد زانیه باشند قال النبی صلی الله علیه وسلم من

قَبَّلَ غُلَامًا بِشَهْوَةٍ فَكَأَنَّمَا زَنَى مَعَ أُمِّهِ سَبْعِينَ
مَرَّةً وَمَنْ زَنَى مَعَ امْرَأَةٍ مَرَّةً فَكَأَنَّمَا زَنَى إِمْرَأَةٍ لَا
خَصْمَ لَهَا سَبْعِينَ مَرَّةً صدق رسول الله صلى الله علیه وسلم هر که غلامی را بشهوت بوسه ودهد
همچنان باشد که هفتاد بار با مادر خود زنا کرده باشد و هر که با مادر خود زنا کند یکبار همچنان
باشد که هفتاد بار دیگر زنا کرده باشد یعنی هر عورتی که بیگانه شوهر باشد یا بیست و
هستم در عقوبت خمرخوار قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ
فِي الدُّنْيَا لَمْ يَشْرَبْهُ فِي الْآخِرَةِ صدق رسول الله صلى الله علیه وسلم هر که در دنیا
شراب بخورد از شراب آخرت محروم ماند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ مَسَاءً أَصْبَحَ مُشْرِكًا وَمَنْ شَرِبَهُ
صَبَاحًا أَمْسَى مُشْرِكًا صدق رسول الله صلى الله علیه وسلم هر که شبانگاه شراب خورد
بامدادان مشرک گردد و هر که بامدادان شراب خورد شبانگاه مشرک گردد

قال

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْخَمْرُ اُمُّ الْخَبَائِثِ

پیغمبر صلی الله علیه وسلم خمر جادر کرد آمده همه بزرگاریها است قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَقَدْ كَفَرَ بِجَمِيعِ مَا

اَنْزَلَ اللّٰهُ عَلَى اَنْبِيَائِهِ پیغمبر صلی الله علیه وسلم هر که خمر خورد بدرستی که

کافر شود بجمله آنچه خدا تعالی بر پیغمبران خود فرستاده است قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَارِبُ الْخَمْرِ مَلْعُونٌ پیغمبر

صلی الله علیه وسلم خورنده خمر ملعون است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَجْتَمِعُ الْخَمْرُ وَالْاِيمَانُ فِي جَوْفِ امْرِءٍ اَبَدًا قَالَ النَّبِيُّ

پیغمبر صلی الله علیه وسلم جمع نشود خمر و ایمان در شکم مردم هرگز قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَلَّمَ عَلٰى شَارِبِ الْخَمْرِ اَوْ

[illegible] اَوْ عَانَقَهُ اَحْبَطَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَمَلَهُ اَرْبَعِينَ

سنت پیغمبر صلی الله علیه وسلم هرکه بر جمع حاضر سلام گوید یا دست او بگیرد

یا او را کناره گیرد خدای تعالی چهل ساله عبادت او ضبط کرده باشد باب بیست ونهم

در فضیلت تیر انداختن قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَمَی

سَهْمًا فِی سَبِیلِ اللّٰهِ فَكَأَنَّمَا اَعْتَقَ رَقَبَةً پیغمبر

صلی الله علیه وسلم هرکه تیر انداخت در راه خدای تعالی یعنی بر کافران همچنان

باشد که برده آزاد کرده باشد قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

عَلِّمُوا اَوْلَادَكُمُ الرَّمْیَ وَالسِّبَاحَةَ پیغمبر صلی الله علیه

وسلم بیاموزید فرزندان خود را تیر انداختن و شنا کردن قَالَ النَّبِیُّ

صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَلرَّامِی عَلَی الْمِعْرَاضِ كَالرَّامِی

عَلَی الْعَدُوِّ پیغمبر صلی الله علیه وسلم تیر فرشته بر هدف همچنان باشد که

بر دشمن فرشته تیر انداخته قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ

صد بود

مَنْ يَرُدُّ السِّهَامَ عَلَى الرَّامِي مِنَ الْمَعْرَاضِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ

قَدَمٍ أَجْرُ عِتْقِ رَقَبَةٍ [illegible] صلى الله عليه وسلم هر که تیر باز آرد از بهر تیر

اندازنده مزد او را بهر گامی که برگیرد ثواب آزاد کردن برده باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَرَكَ الرَّمْيَ بَعْدَ الْعِلْمِ فَقَدْ تَرَكَ

سُنَّتِي وَمَنْ تَرَكَ سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي [illegible] صلى الله عليه وسلم

هر که تیر فرستادن ترک کرد بعد از آنکه آموخته باشد پس سنتی از سنت من ترک کرده باشد

و هر که سنت من ترک کرد او از من نباشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ عَلِمَ الرَّمْيَ ثُمَّ تَرَكَهُ فَقَدْ عَصَانِي [illegible] صلى الله عليه وسلم

هر که تیر فرستادن بیاموزد پس ترک آرد بعد از آنکه در آموخته باشد قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَمَى عَدُوًّا بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللهِ

فَبَلَغَ أَصَابَ أَوْ أَخْطَأَ كَانَ لَهُ أَجْرُ عِتْقِ رَقَبَةٍ

صلی الله علیه وسلم هر که تیر فرستد بر دشمن یعنی بر کافر برای رضای خدای تعالی
برسد یا خطا کرده باشد مر او را اجر آزاد کردن برده قال النبی صلی الله علیه
وسلم تعلموا الرمی فانها بین الرامی والهدف روضة
من ریاض الجنة میفرماید صلی الله علیه وسلم تیر فرستادن بیاموزید بدرستیکه
میان تیر فرستنده و هدف باغیست از باغهای بهشت باب بیست و دوم در حق مادر و پدر
و فرزندان قال النبی صلی الله علیه وسلم قل للبار اعمل ما
شئت فلن تدخل النار ابدا وقل للعاق اعمل
ما شئت فلن تدخل الجنة ابدا میفرماید صلی الله علیه وسلم
بگو مر نیکوکار را یعنی خوشنود دارنده مر مادر و پدر را بکن آنچه خواهی از نیکی
که هرگز نروی در دوزخ برکت خوشنودی مادر و پدر و بگو مر آزار دهنده مادر و پدر را
بکن آنچه خواهی از بدی که هرگز در بهشت نروی بسبب ناخوشنودی مادر و پدر قال النبی
صلی

صلى الله عليه وسلم رضاء الله تعالى في رضاء

الوالدين وسخط الله تعالى في سخط الوالدين

فرمود صلى الله عليه وسلم خشنودی خدایتعالی در خشنودی مادر و پدر است خشم

خدایتعالی در خشم مادر و پدر است قال النبي صلى الله عليه وسلم

بروا آباءكم حتى يبركم أبناءكم فرمود صلى

عليه وسلم نیکوی کنند در حق مادر و پدر خویش تا نیکوی کنند بشما پسران شما فرمود

قال النبي صلى الله عليه وسلم من أصبح وله أبوان

راضيان أو أحدهما فتحت له أبواب الجنة و

من أمسى وله أبوان ساخطان أو أحدهما فتحت

له أبواب النار فرمود صلى الله عليه وسلم هر که مادر را خشنود کند و مادر و پدر را

دارد خشنود باشند از ایشان درهای بهشت بر وی گشاده شود و هر که

شبانگاه کند و مر او را مادر و پدر یا یکی از ایشان ناخشنود گردد در میان دوزخ

بروی گشاده شود · قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اِذَا کُنْتَ فِی

صَلٰوتِکَ فَدَعَاکَ اَبُوکَ فَاَجِبْ وَاِنْ دَعَتْکَ

اُمُّکَ فَلَا تُجِبْ [illegible] صلی الله علیه وسلم چون یکی از شما در نماز باشد

پدر او را آواز دهد نماز را قطع کند جواب گوید و اگر مادر او را آواز دهد نماز را قطع

نکند چون تمام کرده باشد آنگاه جواب گوید · قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ اٰذٰی وَالِدَیْهِ اَوْ اَحَدَهُمَا یَدْخُلُ النَّارَ

صلی الله علیه وسلم هر که مادر و پدر را یا یکی از ایشان را برنجاند در دوزخ رود قَالَ النَّبِیُّ

صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ قُلْ لِلْبَارِّ اِعْمَلْ مَا شِئْتَ فَاِنَّ اللّٰهَ

یَغْفِرُ لَکَ وَقُلْ لِلْعَاقِّ اِعْمَلْ مَا شِئْتَ فَاِنَّ اللّٰهَ لَا

یَغْفِرُ لَکَ [illegible] صلی الله علیه وسلم بگو مر خشنود دارنده مادر و پدر را [illegible]

خواهر از بینی کرفتن استحقاق ترا ما بزند و قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ ضَرَبَ أَبَوَيْهِ فَهُوَ وَلَدُ الزِّنَا فرمود صلى الله عليه وسلم

هر که مادر و پدر را بزند پس او حرام زاده باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْبَارُّ لَا يَدْخُلُ فِي النَّارِ وَالْعَاقُّ

لَا يَدْخُلُ فِي الْجَنَّةِ فرمود صلى الله عليه وسلم نیکوکار یعنی خشنود

دارنده مادر و پدر در دوزخ نرود و عاق یعنی آزار دهنده مادر و پدر را

در بهشت نرود قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَاقَّ

لَا يَجِدُ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ فرمود صلى الله عليه وسلم بدرستی که عاق

بوی بهشت نیابد باب سیوم در حق فرزند بر مادر و پدر قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجِدُ وَالِدٌ لِوَلَدِهِ شَيْئًا أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ

حَسَنٍ فرمود صلى الله عليه وسلم نیست چیزی که بدهد پدر فرزند خود را بهتر از ادب

ازادب نیکو قال النبی صلی الله علیه وسلم لأن یؤدب

احدکم ولده خیر له من ان یتصدق کل یوم بنصف صاع

فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم هر آینه ادب کردن یکی از شما فرزند خود را بهتر از آن

بود که صدقه کند هر روز یک صاع قال النبی صلی الله علیه وسلم

اکرموا اولادکم فان کرامة الاولاد عبادة

فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم گرامی دارید فرزندان خود را بدرستی که گرامی داشتن فرزندان

عبادتست قال النبی صلی الله علیه وسلم من اراد ان

یرغم حاسده فلیؤدب ولده فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم

هر که خواهد حاسد او خوار باشد بر وی باید که فرزند خود را نیکو ادب بیاموزد

قال النبی صلی الله علیه وسلم النظر الی وجه الاولاد

بشکرها النظر الی وجه نبینا فرمود پیغمبر صلی الله علیه وسلم نظر

کردن

کردن بسوی فرزندان که بشکر همانست که اطعام میکند بسوی شوخ قال النبي
صلى الله عليه وسلم اكرموا اولادكم فان كرامة
الاولاد ستر من النار والاكل معكم براءة من
النار وكرامتهم جواز على الصراط صدق رسول الله
گرامی دارید فرزندان خود را که گرامی داشتن فرزندان پرده از آتش دوزخ است
و خوردن با فرزندان بیزاری است از آتش دوزخ و حرمت داشتن ایشان
گذشتن بر صراط آسانست قال النبي صلى الله عليه وسلم
اكثروا قبلة اولادكم فان لكم بكل قبلة
درجة في الجنة صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم بوسه بسیار دهید فرزندان خود را
بدرستی که هر شماره بوسه درجه است در بهشت قال النبي صلى الله
عليه وسلم اكرموا اولادكم ثم اكرموا اولادكم

الكرم الله تعالى في الجنة — فرمود صلى الله عليه وسلم كه گرامی دارید فرزندان

خود را هر كه گرامی دارد فرزندان خود را گرامی دارد خدای تعالی او را در بهشت. قال النبي

صلى الله عليه وسلم ان في الجنة بابا يقال باب

الفرح لا يدخله الا من فرّح اولاده — فرمود صلى الله عليه وسلم

بدرستی كه در بهشت دری است آن را باب الفرح گویند در نرود در آن در كسی مگر كسی كه

شاد كرد فرزندان خود را. قال النبي صلى الله عليه وسلم ان

في الجنة بابا يقال له فرح لا يفتح الا من فرح

صبيانه اولاده — فرمود صلى الله عليه وسلم بدرستی كه در بهشت دری است كه آن را فرح گویند

گشاده نشود آن در مگر كسی را كه شاد كند كودكان را [illegible]

قال النبي صلى الله عليه وسلم من تواضع رفعه الله

ومن تكبر وضعه الله — فرمود صلى الله عليه وسلم هر كه فروتنی كند

خدای عز و جل

خدای عز و جل او را بهجو قدر کرداند و هر که تکبر کنند یعنی خود بینی کند خدای تعالی
او را فرو برد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ
آدَمِيٍّ إِلَّا فِي رَأْسِهِ سِلْسِلَتَانِ سِلْسِلَةٌ إِلَى السَّمَاءِ
السَّابِعَةِ وَسِلْسِلَةٌ إِلَى الْأَرْضِ السَّابِعَةِ فَإِذَا تَوَاضَعَ
رَفَعَهُ اللّٰهُ إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ وَإِذَا تَكَبَّرَ وَضَعَهُ اللّٰهُ
إِلَى الْأَرْضِ السَّابِعَةِ سخن محمد صلى الله علیه و سلم نیست هیچ آدمی مگر که
در سر او دو زنجیر است زنجیرست سوی آسمان هفتم و زنجیرست سوی زمین هفتم
چون تواضع کند بردارد خدای تعالی سوی آسمان هفتم و چون تکبر کند فرو برد او را
خدای تعالی سوی زمین هفتم قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا
رَأَيْتُمُ الْمُتَوَاضِعِينَ فَتَوَاضَعُوا لَهُمْ وَإِذَا رَأَيْتُمُ
الْمُتَكَبِّرِينَ فَتَكَبَّرُوا لَهُمْ سخن محمد صلى الله علیه و سلم چون ببینید شما

متواضعانرا پس تواضع کنید مر ایشانرا و چون به بینید متکبرانرا و گردن کشرا

پس تکبر کنید بایشان ه قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَاضَعُوا

مَعَ الْمُتَوَاضِعِينَ فَإِنَّ التَّوَاضُعَ مَعَ الْمُتَوَاضِعِينَ

صَدَقَةٌ وَتَكَبَّرُوا مَعَ الْمُتَكَبِّرِينَ فَإِنَّ التَّكَبُّرَ

مَعَ الْمُتَكَبِّرِينَ صَدَقَةٌ ه سخن رسول صلی الله علیه وسلم فروتنی کنید شما با

فروتنی کنندگان پس بدرستی که فروتنی کردن با فروتنی کنندگان صدقه است

و تکبر کنید با تکبر کنندگان پس بدرستی که تکبر کردن با تکبر کنندگان صدقه است قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسُ التَّوَاضُعِ أَنْ يَبْدَأَ بِالسَّلَامِ

عَلَى مَنْ لَقِيَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَأَنْ يَرْضَى بِالدُّونِ

فِي الْمَجْلِسِ ه سخن رسول صلی الله علیه وسلم سر فروتنی آنست که آغاز کند بسلام

بر هر که ملاقات کند از مسلمانان و دیگر آنکه راضی شود بکمترین جایگاه در مجلس

قال النبي

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ التَّوَاضُعُ مَصَاعِدُ

الشَّرَفِ فرمود صلى الله عليه وسلم فروتني كردن برآرنده مهتري و بزرگيست

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكَرَمُ فِي التَّقْوَى

وَالْغِنَا فِي الْيَقِينِ وَالشَّرَفُ فِي التَّوَاضُعِ فرمود صلى

الله عليه وسلم بزرگواري در تقويست و توانگري در يقين است و مهتري در فروتني قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ نِعْمَةٍ مَحْسُودٌ عَلَى صَاحِبِهَا

إِلَّا التَّوَاضُعُ فرمود صلى الله عليه وسلم هر نعمتي كه بر بنده باشد حاسد آن

بر صاحب آن حسد برند مگر تواضع قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

التَّوَاضُعُ مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ وَالتَّكَبُّرُ مِنْ أَخْلَاقِ

الْكُفَّارِ فرمود صلى الله عليه وسلم فروتني كردن از خوي پيغمبرانست و تكبر كردن

از اخلاق كافرانست و فرعونيانست باب سي و سوم در فضيلت خاموشي

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَافِيَةُ عَشَرَةُ أَجْزَاءٍ

تِسْعَةٌ مِنْهَا فِي الصَّمْتِ إِلَّا مَا ذَكَرَ اللّٰهُ تَعَالَى وَجُزْءُ

الْعَاشِرِ تَرْكُ مَجَالِسِ السُّفَهَاءِ صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم

عافیت ده جزو است نه جزو در خاموشی است مگر آنکه ذکر خدای تعالی بگوید و دهم

هشتی با بیفهمان دیگر دادن قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عِتْقُ اللِّسَانِ الصَّمْتُ صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم بارسا زبان خاموشی است

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأْسُ الْإِسْلَامِ السَّلَامَةُ

وَقَالَ الصَّحَابَةُ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ لِكُلِّ شَيْءٍ نَجَاسَةٌ

وَنَجَاسَةُ اللِّسَانِ الْقَذْفُ صدق رسول الله صلى الله عليه وسلم سر اسلام خاموشی

است و یاران گفتند رضی الله عنهم هر چیزی را پلیدی است و پلیدی زبان فحش گفتن است

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِطْنَتَهُ بِلِطْمَتِ وَالْبَادِي

اطلبوا

اظلم و قال المشايخ رحمة الله عليهم لو كان

الكلام من فضة لكان السكوت من ذهب

صلى الله عليه وسلم طپانچه بطپانچه لیکن اما آغاز کننده ظالم است و مشایخ

رحمة الله علیهم گفته اند اگر سخن گفتن زر نقره باشد هر آئینه خاموشی از زر باشد

قال النبي صلى الله عليه وسلم تاج المؤمن السكوت

ورضاء الرب في السكوت صلى الله عليه وسلم تاج

در خاموشی است و خشنودی خدای تعالی در خاموشیست قال النبي صلى الله

عليه وسلم من سكت سلم ومن سلم نجا

صلى الله عليه وسلم هر که خاموشی کرد سلامت یافت و هر که سلامت ماند

نجات یافت قال النبي صلى الله عليه وسلم العافية

عشرة اجزاء تسعة منها في السكوت وواحدة

مِنْهُمْ فِي الْوَحْدَةِ فرمود صلی الله علیه وسلم عافیت ده

جزو است نه ازان در خاموشیست و یکی ازان در تنهاییست قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُكُوتُ الْعَالِمِ شَيْنٌ وَ

كَلَامُهُ زَيْنٌ فرمود صلی الله علیه وسلم خاموشی عالم را

زشتی است و سخن گفتن عالم را آرایشی است باب چهارم در شبع

بسیار خوردن قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثٌ

يُورِثُ الْقَلْبَ الْقَسْوَةَ حُبُّ النَّوْمِ وَحُبُّ الرَّاحَةِ

وَحُبُّ الْأَكْلِ فرمود صلی الله علیه وسلم سه خصلت است که سیاهی دل را

میراث دهد یکی دوست داشتن خواب دوم دوست داشتن راحت سیوم

دوست داشتن خوردن بسیار قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ شَبِعَ فِي الدُّنْيَا جَاعَ فِي الْآخِرَةِ وَمَنْ جَاعَ

فی الدنیا

فِی الدُّنْیَا شَبْعٌ فِی الْاٰخِرَةِ شعر ترجمه صلی الله علیه وسلم

هر که در دنیا سیر بود در آخرت گرسنه بود و هر که در دنیا گرسنه بود در آخرت

سیر بود قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ سَیِّدُ الْعَمَلِ

الْجُوْعُ الشَّبْعُ فَقَدْ اَکَلَ حَرَامًا شعر ترجمه صلی الله علیه وسلم

مهتر و بهتر کارها گرسنگی هر که بر سیری بخورد پس مر بیشی که او حرام خورده باشد

قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ الْجُوْعُ مُخُّ الْعِبَادَةِ

شعر ترجمه صلی الله علیه وسلم گرسنگی مغز عبادت است قَالَ النَّبِیُّ صَلَّی اللّٰهُ

عَلَیْهِ وَسَلَّمَ اَحْیُوْا قُلُوْبَکُمْ بِقِلَّةِ الضِّحْکِ

وَالصَّوْمِ وَطَهِّرُوْا بِالْجُوْعِ فَتَنْظُرُوْا اِلٰی عَظَمَةِ

اللّٰهِ شعر ترجمه صلی الله علیه وسلم زنده دارید دلهای خود را باندک

خندیدن و باندک خفتن و پاک دارید بگرسنگی پس نظر کنند سوی عظمت الله تعالی

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْرَبُكُمْ مِنِّيْ يَوْمَ

الْقِيٰمَةِ أَطْوَلُكُمْ جُوْعًا وَتَفَكُّرًا فرمود صلی الله علیه وسلم

نزدیک ترین شما روز قیامت کسی باشد که گرسنگی او دراز باشد و تفکر او

بسیار باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا الصِّحَّةَ

مَعَ النِّعَمِ فرمود صلی الله علیه وسلم صحت نیست مر کسی را که پر خوردن باشد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَثُرَ طَعَامُهُ كَثُرَ

سَقَامُهُ وَمَنْ قَلَّ غِذَاؤُهُ قَلَّ دَاؤُهُ فرمود صلی الله علیه وسلم

هر کسی را که طعام خوردن او بسیار باشد بیماری او بسیار بود و هر کرا طعام خوردن

او اندک باشد بیماری او اندک بود باب بیست و پنجم در منع خنده و قهقهه

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَثْرَةُ الضِّحْكِ يُمِيْتُ

الْقَلْبَ فرمود صلی الله علیه وسلم بسیار خنده کردن بمیراند دل را

قال النبی

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلضَّحِكُ فِي الْمَسْجِدِ

ظُلْمَةٌ فِي الْقَبْرِ فرمود صلى الله عليه وسلم خنديدن در مسجد تاريكيست در گور

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ضَحِكَ قَهْقَهَةً

فَقَدْ مَجَّ مِنَ الْعَقْلِ فرمود صلى الله عليه وسلم هر كه بخندد بخنده قهقه

بدرستيكه عقل خود را همچو خيو بيرون انداخته باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ضَحِكَ قَهْقَهَةً فَقَدْ نَسِيَ بَابًا

مِنَ الْعِلْمِ فرمود صلى الله عليه وسلم هر كه بخندد بخنده قهقه بدرستيكه بابي از علم

فراموش كرده باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

ضَحِكَ قَهْقَهَةً لَعَنَهُ اللّٰهُ الْجَبَّارُ عَزَّ اِسْمُهُ

فَوْقَ عَرْشِهِ فرمود صلى الله عليه وسلم هر كه بخندد قهقه خداي تعالى تبارك كه قهار است

و جبار است از بالاي عرش تو ويرا لعنت بكند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ضَحِكَ كَثِيرًا فِي الدُّنْيَا بَكَى كَثِيرًا

فِي الْآخِرَةِ وَمَنْ بَكَى كَثِيرًا فِي الدُّنْيَا ضَحِكَ كَثِيرًا

فِي الْآخِرَةِ سخن رسول صلى الله عليه وسلم هركه در دنيا بسيار بخندد در آخرت

بسيار بگريد هركه در دنيا بسيار بگريد در آخرت بسيار بخندد ° قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ كَثُرَ ضَحِكُهُ يُسْتَخَفُّ بِهِ

النَّاسُ سخن رسول صلى الله عليه وسلم هركه بسيار بخندد مردمان او را سبك دارند

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ضَحِكَ قَهْقَهَةً

نَقَصَ مِنَ الْعِلْمِ مَجَّةً سخن رسول صلى الله عليه وسلم هركه بخندد

قهقه بخندد بدرستى كه علم خود را همچو خوى انداخته ° قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَكَلَّمَ كَلِمَةً حَتَّى يُضْحِكَ بِهَا

جُلَسَاءَهُ لَا كَبَّهُ اللهُ بِهَا فِي النَّارِ سخن رسول صلى الله عليه وسلم

هركه كويد

همه هر که گوید سخنی که همنشینان او بخندند بهر آیینه خدا تعالی او را نگون در آتش
دوزخ اندازد ۞ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكُ
الأَنْبِيَاءِ صَلَوَاتُ اللهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ تَبَسُّمٌ
وَضَحِكُ الشَّيَاطِينِ لَعَنَهُمُ اللهُ قَهْقَهَةٌ معنی وی صلى الله
عليه وسلم خنده پیغمبران صلوات الله عليهم تبسم است و خنده شیاطین لعنهم الله قهقهه است

باب سی و ششم در فضیلت پرسیدن بیمار

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عُودُوا الْمَرْضَى وَاتَّبِعُوا الْجَنَائِزَ حَتَّى تُذَكِّرَكُمُ الآخِرَةَ
معنی وی صلى الله عليه وسلم بیمار را بپرسید و پس جنازه بروید تا یاد آید شما را آخرت
قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَائِدُ الْمَرِيضِ عَلَى
مَخَارِفِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ معنی وی صلى الله عليه وسلم پرسنده بیمار
بر نیکویها و آرایشها در بهشت است تا باز گردد و بیرون آید قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَوَّلُ يَوْمٍ فَرِيْضَةٌ وَمَا بَعْدَهَا

تَطَوُّعٌ پیغمبر صلی الله علیه وسلم اول روز فریضه است وآنچه پس ازان

برسند نفل است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجِبُ

عِيَادَةُ الْمَرِيْضِ اِلَّا بَعْدَ ثَلٰثَةِ اَيَّامٍ پیغمبر صلی الله علیه وسلم

واجب نیست پرسیدن بیمار مگر پس از سه روز قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ عَادَ مَرِيْضًا مُصْلِحًا لَمْ يَخْرُجْ اِلَّا

خَرَجَ مَعَهُ سَبْعُوْنَ اَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُوْنَ لَهُ

حَتّٰى يَرْجِعَ مِنْ بَيْتِ الْمَرِيْضِ وَدَخَلَ فِيْ بَيْتِهِ پیغمبر

صلی الله علیه وسلم هرکه پرسید بیمار صالح را بیرون نیاید مگر با وی هفتاد هزار

فرشته بیرون آیند وآمرزش خواهند از برای او تا آنکه بازگردد از خانه مریض

و در آمد در خانه خود قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَائِدُ

الْمَرِيْضِ

الْمَرِيضُ عَلَى مَخَارِفِ الْجَنَّةِ يَخُوضُ فِي رَحْمَةِ اللَّهِ

تَعَالَى وَيَعُوضُ فِي بَحْرِ رَحْمَتِهِ صلى الله عليه وسلم

بیمار در می آید در رحمت خدای تعالی و غوطه میخورد در دریای رحمت خدای عز وجل

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِيَادَةُ الْجَاهِلِ

أَشَدُّ عَلَى الْمَرِيضِ مِنْ مَرَضِهِ صلى الله عليه وسلم

جاهل و نادان چو بیمار را سخت تر است از بیماری او قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِيَادَةُ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ

يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ أَوْ عَلَى يَدِهِ فَيَسْأَلَهُ كَيْفَ هُوَ

وَتَمَامُ تَحِيَّاتِكُمْ بَيْنَكُمُ الْمُصَافَحَةُ صلى الله عليه وسلم

پرسیدن بیمار آنست که بنهد یکی از شما دست خود بر پیشانی بیمار یا بر دست او و

پرسید او را چگونه و تمام تحیات آنست که مصافحه کنند و دست او بگیرد قال النبی

باب بیست و هفتم در فضیلت ذکر موت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلْمَوْتُ جِسْرٌ يُوصِلُ الْحَبِيبَ اِلَى الْحَبِيبِ

مرگ پلی است که دوست را بدوست میرساند قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ اَلْمَوْتُ اَرْبَعَةٌ مَوْتُ الْعُلَمَاءِ وَمَوْتُ

الْاَغْنِيَاءِ وَمَوْتُ الْفُقَرَاءِ وَمَوْتُ الْاُمَرَاءِ مَوْتُ

الْعُلَمَاءِ ثُلْمَةٌ فِي الدِّينِ وَمَوْتُ الْاَغْنِيَاءِ حَسْرَةٌ

وَمَوْتُ الْفُقَرَاءِ رَاحَةٌ وَمَوْتُ الْاُمَرَاءِ فِتْنَةٌ

صلی الله علیه وسلم مرگ چهار است مرگ علما و مرگ توانگرانست و مرگ درویشانست

و مرگ امیرانست پس مرگ علما رخنه است در دین و مرگ توانگران حسرتست

و مرگ درویشان راحتست و مرگ امیران فتنه است قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ اَوْلِيَاءَ اللّٰهِ تَعَالٰى لَا يَمُوتُونَ وَاِنَّمَا

يُنْقَلُونَ

يَنْقُلُونَ مِنْ دَارٍ إِلَى دَارٍ پیغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم پیغمبر

دوستان خدا تعالى نمی‌میرند اما از سرای بسرای نقل میکنند ○ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمَوْتَ رَاحَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ پیغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم

بدرستی که مردن راحتست مر مومنان را ○ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِذَا مَاتَ ابْنُ آدَمَ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ

صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ وَعِلْمٍ يَنْتَفِعُ بِهِ النَّاسُ وَوَلَدٍ

صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ بِالْخَيْرِ پیغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم چون فرزند آدم بمیرد

عملهای او بریده گردد مگر از سه چیز صدقهٔ روان چنانکه مسجد و حوض و چاه و پل و جو

دیگر علمی که مردمان بدان فایده گرفته باشند دیگر فرزند صالح که دعای خیر کند مر پدر را

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَادِمِ

اللَّذَّاتِ قَالَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ قِيلَ يَا رَسُولَ اللّٰهِ

ما الهادم اللذات قال الموت الموت

رسول الله صلى الله عليه وسلم بسيار ياد كنيد شكننده آرزوها را سه بار گفت ياران گفتند

چه چيز است شكننده آرزوها فرمود مرگ است مرگ است قال النبي

صلى الله عليه وسلم كن في الدنيا كأنك غريب

أو كعابر السبيل وعد نفسك من أصحاب القبور

صلى الله عليه وسلم باش در دنيا چون غريبان يا چون راه گذريان و نفس خود را

از اهل گورستان شمريد قال النبي صلى الله عليه وسلم إذا مات

العالم بكت السموات والأرض وما سكن فيهما

سبعين يوما صلى الله عليه وسلم چون عالم بميرد گريه كنند آسمانها و زمين

و آنچه ساكن است در آنجا از فرشتگان هفتاد روز قال النبي صلى الله

عليه وسلم من لم يحزن على موت العالم فهو منافق

قال

قَالَ لَهَا ثَلٰثًا ۝ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم هر که بمرگ عالم اندوهگین نشود

پس او منافق باشد سه بار این لفظ فرمود باب دهشتم در فضیلت ذکر گور

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلْقَبْرُ رَوْضَةٌ

مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ اَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرَاتِ النِّيرَانِ ۝

پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم گور باغیست از باغهای بهشت یا خندقیست از

خندقهای دوزخ ۝ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُؤْمِنِ

فِي قَبْرِهِ رَوْضَةٌ خَضْرَاءُ وَيُوَسَّعُ لَهُ قَبْرُهُ سَبْعِينَ

ذِرَاعًا وَيُضِيءُ حَتّٰى يَكُونَ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ۝

پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم مومن را در گور باغی سبز بود و گشاده ده فرسنگ گردانند

شود از برای مومن گور صفا و گور روشن میگردانند تا چون شب ماه چهاردهم باشد

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ اَنَّ بَنِي اٰدَمَ

عَلِمُوا كَيْفَ عَذَابَ الْقَبْرِ مَا يَنْفَعُهُمُ الْعَيْشُ

فِي الدُّنْيَا وَتَعَوَّذُوا بِاللهِ الْكَرِيمِ مِنْ عَذَابِ

الْقَبْرِ الرَّجِيمِ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم اگر فرزندان آدم علیه السلام

بدانند که چگونه است عذاب گور زندگانی دنیا هیچ خاین نبودندی و دعا کنند

و باز داشته میخواهند بخدای تعالی از عذاب گور رجیم یعنی نا موافق قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ عَبْدٍ مَرَّ بِقَبْرِ

رَجُلٍ كَانَ يَعْرِفُهُ فِي الدُّنْيَا وَيُسَلِّمُ عَلَيْهِ

إِلَّا هُوَ عَرَفَهُ وَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم

نیست هیچ بنده که بگذرد بگور مردی که می‌شناخت او را در دنیا و سلام کند

مگر که مرده جواب سلام باز دهد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا مِنْ مُسْلِمٍ مَرَّ بِقَبْرٍ مِنْ مَقَابِرِ الْمُسْلِمِينَ إِلَّا هُوَ

قال

قَالَ لَهُ أَهْلُ الْقُبُورِ يَا غَافِلُ لَوْ عَلِمْتَ مَا نَعْلَمُ

لَذَابَ اللَّحْمُ عَلَى جَسَدِكَ وَشَحْمُكَ عَلَى بَدَنِكَ

سوز تموم صلى الله عليه وسلم بنی پیغمبر سیدہ کہ بکردد بکوری از کور مسلمانان کرکه

اهل آن کور مرا ورا بکوید ای غافل اگر تو بدانی آنچه ما دانسته ام از احوال کور

بگدازد گوشت تو بر تن تو و پیه تو بر اندام تو قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ الْمُؤْمِنَ إِذَا وُضِعَ فِي الْقَبْرِ وَيَقْعُدُ

قَالَ أَهْلُهُ وَأَقْرِبَاؤُهُ وَأَحِبَّاؤُهُ وَأَبْنَاؤُهُ وَأَسْيَادُهُ

وَأَشْرِيفَاؤُهُ وَالْمِرَاءُ يَقُولُ لَهُ الْمَلَكُ اِسْمَعْ مَا يَقُولُونَ

أَنْتَ كُنْتَ أَمِيرًا وَأَنْتَ كُنْتَ سَيِّدًا يَقُولُ

الْمَيِّتُ يَا لَيْتَهُمْ لَمْ يَكُونُوا وَيَضْغُطُ ضَغْطَةً

يَخْتَلِفُ مِنْهَا أَضْلَاعُهُ سوز تموم صلى الله عليه وسلم چون بنده

مومن را در گور نهند و بنشینند اهل گور و قرابتان او و دوستان او و فرزندان او گویند
ای مهتر و ای بزرگ و ای امیر الله. فرشته مر او را گوید بشنو چه میگویند ترا تو امیر بودی
تو بزرگوار بودی و مهتر بودی الله. مرده گوید ای کاشکی که ایشان نباشندی مرا ازینها
نگویندی پس فرشته گور او را بجنباند سخت چنانکه استخوانهای پهلوی راست با استخوانهای
و پهلوی چپ بیکدیگر آمیخته شود. قَالَ النَّبِیُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ عِیسَى ابْنُ مَرْیَمَ عَلَیْهِ السَّلَامُ کَمْ مِنْ وَجْهٍ صَبِیحٍ
وَبَدَنٍ صَحِیحٍ وَلِسَانٍ فَصِیحٍ بَیْنَ اَطْبَاقِ الثَّرَى
یَصِیحُ. پیغمبر صلی الله علیه وسلم که گفت عیسی ابن مریم علیه السلام چند روی خوب
و چند تن درست و چند زبان فصیح فردا قیامت میان طبقات دوزخ فریاد کند.
قَالَ النَّبِیُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنْ بَعْضِ الْعُلَمَاءِ
رَحِمَهُمُ اللّٰهُ وَقِیلَ لَهُمْ مَنْ فِی الْقَبْرِ عَذَابٌ فَقَالُوا

فی

فِي كُلِّ قَبْرٍ عَذَابٌ إِلَّا قُبُورَ الْأَنْبِيَاءِ

صلى الله علیه وسلم پرسیده شدند بعض از علما رحمهم الله که این علماء در گور عذاب باشد

ایشان جواب دادند که در گورها همه عذابست مگر گورهای پیغمبران صلوات الله علیهم

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَبْرُ أَوَّلُ مَنْزِلٍ مِنْ

مَنَازِلِ الْآخِرَةِ وَآخِرُ مَنْزِلٍ مِنْ مَنَازِلِ الدُّنْيَا وَقَالَ

بَعْضُ الْعُلَمَاءِ الْمَوْتُ بَابٌ فَلَا بُدَّ مِنَ الدُّخُولِ

وَالْقَبْرُ مَنْزِلٌ لَا بُدَّ مِنَ النُّزُولِ صلى الله علیه وسلم

گور اول منزل از منزلهای آخرت و آخر منزل از منزلهای دنیا، و بعضی علما گفته اند که مرگ

دریست که چاره نیست همکس را در آمدن در آن و گور منزلیست که چاره نیست هیچکس را

از فرود آمدن در آن منزل. باب [illegible] در عقوبت نوحه کردن قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النِّيَاحَةُ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ وَمَنْ

فَعَلَهَا كَانَ عَدُوُّ اللّٰهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

پیغمبر صلی الله علیه وسلم نوحه کردن از سنت کافرانست هر مسلمان کو نوحه کند

دشمن خدای تعالی است و فرشتگان و آدمیان همه قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّائِحُ جَاءَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ يَنبَحُ كَمَا

يَنبَحُ الْكَلْبُ پیغمبر صلی الله علیه وسلم نوحه کننده در عرصه قیامت باید

و نوحه کند چنانچه سگان نوحه کنند در روز قیامت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَخْرُجُ النَّائِحَةُ مِنْ قَبْرِهَا شَعْثَاءَ غَبْرَاءَ

وَعَلَيْهَا جِلْبَابٌ مِنْ لَعْنَةِ اللّٰهِ وَتَضَعُ يَدَهَا عَلَى

رَأْسِهَا وَتَقُولُ وَيْلَاهُ وَيْلَاهُ وَيْلَاهُ پیغمبر صلی الله علیه وسلم

فردا بر قیامت نوحه گر از گور بیرون آید سر نهار اکنده و گرد آلوده و چادر از لعنت

خدای تعالی بر روی و دستها بر سر نهاده میگوید وای وای وای قَالَ النَّبِيُّ

صلی

صلى الله عليه وسلم لعن الله النائحة والمستمعة

والخالقة والناظرة والسابعة والمتواسمة

السلطاء والمهجاء پیغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم لعنت کرد خدای تعالی

بر نوحه گر و کسی که نوحه بشنوند و کسی که در آن حلقه بنشیند و کسی که در آن آغاز

کنند و کسی که نظاره کنند و کسی که ایشان را یاری کنند در زمانی که تیز زبان باشند

و بر نشاط بوند اینهمه بلعنت خدای تعالی باشند قال النبي صلى الله عليه

وسلم الانين والنوحة من الكفر والكفر مع صاحبه

في النار پیغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم نالیدن و نوحه کردن از کفر است و کفر

با کافران در دوزخ باشد قال النبي صلى الله عليه وسلم من

ان او ناح عند المصيبة كتب من المنافقين پیغمبر فرمود

صلى الله عليه وسلم هر که بنالد یا نوحه کند که فیک مصیبت نام در دیوان منافقان نبشته شود

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْتَانِ مَلْعُونَانِ

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَهُمَا صَوْتُ الْمِزْمَارِ عِنْدَ نِعْمَةٍ

وَصَوْتُ الْوَيْلِ عِنْدَ مُصِيبَةٍ فرمود صلى الله علیه وسلم دو آواز

اند که لعنت کرده شده اند در دنیا و آخرت یکی آواز مزمار یعنی آواز نای چنگ

و بربط نزدیک نو نعمتی و دوم آواز نوحه نزدیک مصیبت قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَرَقَ جَيْبًا أَوْ خَمَشَ خَدًّا

عِنْدَ الْمُصِيبَةِ لَا يَنْظُرُ اللّٰهُ إِلَيْهِ حَيًّا وَلَا مَيِّتًا فرمود

صلى الله علیه وسلم هر که در مصیبت پیراهن پاره کند یا رخساره بخراشد یا بسیار نوحه

کند در صدر و در بمیرد از خدای تعالی و رسول خدای تعالی دور آن بنده بنظر رحمت ننگرد

نه در حال زندگی و نه در حال مردگی قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ خَرَقَ جَيْبًا أَوْ خَمَشَ خَدًّا أَوْ نَاحَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ

الدعاة

إِنْ مَاتَتْ فِي اَتِّي يَوْمٍ كَانَ عَاصِيًا لِلّٰهِ سعوره مود

صلى الله عليه وسلم هر كه در مصيبت براهن پاره كند يا رخساره بخراشد يا بنالد نوحه كند

در صد روز عيد دار خداى تعالى ورسول خدا عاصى شده باشد قَالَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَحِلُّ لِلْمَرْاَةِ اَنْ تَطْرَحَ شَعْرَ

رَاْسِهَا فَاِنْ تَطْرَحُ الشَّعْرَ كَتَبَ اللّٰهُ لَهَا بِكُلِّ

شَعْرَةٍ سَيِّئَةً وَيَجْعَلُ لَهَا بِكُلِّ شَعْرَةٍ كَيَّاهُ عَلَى

اَعْضَائِهَا يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَكَانَتْ مِنْ اَعْصَاةِ اللّٰهِ تَعَالَى

وَلَعَنَ اللّٰهُ تَعَالَى لَهَا وَالْمَلَائِكَةُ وَالْاَنْبِيَاءُ سعوره

صلى الله عليه وسلم حلال نيست مرهيج زنى را كه موى خود برهنه كند وبيرون افكند

چون چنين بكند خداى تعالى مر آن زن را بعدد هر موى داغ بر جفت اندام

او نهد وهمچنين آن زن عاصى خداى تعالى كرده باشد ودر لعنت خداى تعالى

و در سکان شده باشد باب چهلم در فضیلت صبر قال النبی

صلی الله علیه وسلم الصبر عند الصدمة الاولی

پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم صبر کردن نزدیک مصیبت اول تر است یعنی دردی

و زخمی که اول از مصیبت برسد باید که در آن صبر کند قال النبی

صلی الله علیه وسلم اذا احب الله عبداً

ابتلاه ببلاءٍ لا دواء له فان صبر اجتباه

وان رضی اصطفاه پیغمبر فرمود صلی الله علیه وسلم چون خدای

تعالی بنده را دوست دارد او را ببلایی مبتلا کرداند که آنرا دارو نباشد

اگر صبر کند و راضی باشد خدای تعالی آن بنده را از برگزیدگان خاص خویش

کرداند قال النبی صلی الله علیه وسلم ما تجرع

جرعةً احبَّ الی الله من جرعة [illegible]

المصیبة

المصيبة يجرعها يردها بصبر وعزاء او جرعة

غيظ وغضب يردها بالحلم فرمود صلى الله عليه وسلم

نيست هيچ بنده شربتی که نزديک خدای تعالی دوست تر از شربت صبر بر مصيبت

که بنده خود را باز گرداند بصبر و عزا که داند با شربت خشم و غضب که
کند صح

باز گرداند بصبر و عزا با شربت خشم و غضب که باز گرداند اندر الحلم

قال النبي صلى الله عليه وسلم الصبر وصية

من وصية الله تعالى في الارض من حفظها

نجا ومن ضيعها هلك في بلاء الله تعالى .

پيغمبر فرمود صلى الله عليه وسلم صبر وصيتی است از وصيتها خدای عز وجل

در روی زمين هر که آن وصيت نگاه دارد رستگار شد و هر که ضايع کند آن وصيت

و ضايع کند هلاک گردد در بلای خدای تعالی قال النبي

صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَوْحَى اللّٰهُ تَعَالَى اِلَى

مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ جَلَّ جَلَالُهُ وَعَمَّ

نَوَالُهُ يَا مُوسَى مَنْ لَمْ يَرْضَ بِقَضَائِي وَلَمْ يَشْكُرْ

لِنَعْمَائِي وَلَمْ يَصْبِرْ عَلَى بَلَائِي فَلْيَخْرُجْ مِنْ تَحْتِ

سَمَائِي وَلْيَطْلُبْ رَبًّا سِوَائِي صلى الله عليه وسلم

وحی کرد خدا تعالی سوی موسی علیه السلام پس گفت ای موسی هر که خشنود

نباشد بحکم من و شکر نکند بر نعمت و صبر نکند در بلای من پس گو بیرون رود از زیر

آسمان من و بجوید خدای غیر من قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صَبْرُ سَاعَةٍ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

صلی الله علیه وسلم صبر کردن یک ساعت بهتر است از دنیا و آنچه در دنیا است

قَالَ عَلِيُّ بْنُ اَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ

قال

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم الصبر ثلاثة

صبر على المعصية وصبر على المصيبة وصبر على

الطاعة فالصبر على المعصية ثلثمائة درجة والصبر

على المصيبة خمس مائة درجة والصبر على الطاعة

خمس سبع مائة درجة وقيل الصبر على المصيبة

تسع مائة درجة امير المؤمنين علي ابن ابي طالب رضي الله عنه روايت ميكند كه پيغمبر

صلى الله عليه وسلم فرمود صبر سه است صبریست بر نیکو ناخوردنی طعام و صبریست

بر مصیبت یعنی رنجی که بر مردم رسد و صبریست بر فرمان برداری خدای تعالی

پس صبری که بر نیکو ناخوردنی طعام بود آنرا سیصد درجه ثواب باشد و صبری که

بر مصیبت باشد آنرا پانصد درجه ثواب بود و صبری که بر طاعت باشد یعنی

بر فرمان برداری خدای عز و جل آنرا هفتصد درجه ثواب بود و گفته اند که صبری که

به هر مصیبت بود آنرا هفصد درجه ثواب باشد قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَلصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ فرمود صلى الله عليه وسلم صبر کردن کلید گشایش

کارهاست قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَلصَّبْرُ عَلَى

اَرْبَعَةِ اَوْجُهٍ صَبْرٌ عَلَى الْفَرَائِضِ وَصَبْرٌ عَلَى الْمَصَائِبِ

وَصَبْرٌ عَلَى اِذَاءِ النَّاسِ وَصَبْرٌ عَلَى الْفَقْرِ اَمَّا الصَّبْرُ

عَلَى الْفَرَائِضِ تَوْفِيقٌ وَالصَّبْرُ عَلَى الْمَصَائِبِ مَثُوبَاتٌ

وَالصَّبْرُ عَلَى اِذَاءِ النَّاسِ مَحَبَّةٌ وَالصَّبْرُ عَلَى

الْفَقْرِ رِضَاءُ اللّٰهِ تَعَالَى فرمود صلى الله عليه وسلم صبر چهار

وجهست و صبرست بر فرایضهای خدای تعالی و صبرست بر مصیبتهای خدای تعالی و صبرست

که رنجانیدن مردمان و صبرست بر درویشی اما صبر بر فرایضها توفیق یابد و صبر بر

بر مصیبتها ثواب یابد و صبر بر رنجانیدن مردمان دوستی یابد و صبر بر درویشی

خشنودی

خشنودی خدا تعالی است قال النبی صلی الله علیه وسلم

انه قال الله تعالی اذا وجهت الی عبدی

مصیبة فی بدنه او ماله او ولده فاستقبل

ذالک بصبر جمیلا استحییت منه یوم القیمة

ان انصب له میزانا او انشر له دیوانا صدق رسول

صلی الله علیه وسلم که گفت الله تعالی وقتی که سوی بنده رنج من ورسد وی با تن

مال وی یا در ولد وی پس قبول کند او را و صبر کند قبول کرده شود از روز

قیامت اگر استاده شود مر او را میزان یا پراکنده شود کاغذ اعمال او.

تمام شد احادیث حضرت رسالت پناه محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم

بروز مبارک دوشنبه بیست و چهارم شهر جمادی الثانی سنه [illegible] الهجری

راقمه حروف شیخ رحمت الله بن سنبوری

واغفر لکاتبه

بسم الله الرحمن الرحیم

منت خدا ایرا

کتاب عمدة الاسلام

رب یسر بسم الله الرحمن الرحیم وتمم بالخیر

الحمد لله رب العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة علی رسوله محمد وآله اجمعین
بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین در حدیث آمده است اول چیزی
که بر بنده واجب است پس از بلوغ وپیش از جمله فریضها شناختن
خدای یگانه عز وجل است وایمان آوردن بدو وشناختن خدای عز وجل
آنست که بدانی او بیچون وبیچگون است در حدیث آورده که چهار علم آموختن
فرض عین است بر همه مردان وزنان اول علم توحید دوم علم نماز سوم
علم روزه چهارم علم حیض ونفاس در خبر آمده است که التوحید نصف
وبگانه دانستن وبیکی [illegible] کردن وایمان وتوحید [illegible] ودر
آورده است طلب العلم فریضة علی کل مسلم ومسلمة ومراد ازین علم

در صلوة مسعودی

علم توحید است یکی قول پس احکام ایمان در این اهم مهمات است ~~...~~ آورده اند

~~...~~ اگر شخص احکام ایمان نداند هر عبادتی که کند

از نماز و روزه و زکوة و حج روا نباشد آورده است اذا استوصفت

صفت المرأة البالغة من احكام التوحيد فلم تصف لم تبين من

زوجها وان حكمنا بصحة النكاح بظاهر الاسلام معنی وی چنان باشد

که اگر زنی بالغه را احکام ایمان پرسیدند او گفت نمیدانم و با وی

بیان کردند گفت نمیدانستم از شوهر جدا کرده و بر وی حرام شود اگرچه

نکاح او پیش از این بسبب ظاهر اسلام درست بود آورده است

اگر شخص کنیزکی خرید که آن کنیزک احکام و ارکان ایمان نمیداند

و از اهل کتاب نیست گردانیدن آن کنیزک حرام باشد باید که احکام

و ارکان ایمان او را بیاموزد و اقرار کرده او کرده و این روایت

در تفسیر مذکور است لا يحل وطی كافرة حرة كانت او امة الا

الكتابية يعني حلال نیست وطی کردن زنی کافره را اگرچه حره باشد

یا اگر کنیزک مگر چون اهل کتاب باشد آورده است

اگر قصابی احکام و ارکان ایمان نداند ذبح کردن او حرام باشد و نشاید

نصف

و ارکان

عاقله د

امرأة

خوردن گوشت آن ذبیحه در سلام آورده است که بر مولی واجب است تا بندگان
خود را احکام ایمان و نماز و روزه بیاموزد و قرآن بمقداری که نماز بدان جایز است
و نیز بر مرد واجب است تا اهل خود را و محارم خود را چون مادر و خواهر و زن
را احکام و ارکان ایمان و نماز و تراویح بیاموزد که پیغمبر فرموده است علیه السلام
کلکم راع و کلکم مسئول عن رعیته یعنی همه شما نگهبانید و همه از رعیت
خود و بعضی از اهل و فرزندان حفظ ایمان از ارکانست و در شرح الوسیط و حکم در کشف
الاسرار آورده است که ایمان را یک رکنست اقرار باللسان و تصدیق
بالقلب مجازا بما من عند الله تعالی نبینا محمد علیه السلام یعنی ایمان
اقرار کردن است بزبان و راست داشتن بدل آنچه پیغام آورد محمد رسول الله
صلی الله علیه السلام آورده است از نزدیک خدای عز و جل و در شرح آورده است
که یکی از شرایط ایمان باور داشتن است خدای را عز و جل و احکام آخرت
را بغیب و حلالها خدای را حلال اعتقاد کردن و حرامها خدای را حرام
اعتقاد کردن و حکم ایمان آنست که چون کافر ایمان آورد جان و مال او از کشتن
و غارت کردن و برده کردن در امان در آید و هیچ کس را روا نباشد که گرد مال او و جان
او گردد و رنجانیدن او هم موجب حرام باشد و در آن جهان از عذاب ابدی

خلاصه کرده و در هدایت در آمده بر هر مدعی آورده است که ایمان بر دو نوع است مجمل
است که گوید آمنت بالله کما هو باسمائه وصفاته وقبلت جمیع احکامه
یعنی و ایمان آوردم که گرویدم بخدای تعالی چنانچه اوست یعنی بیچون و بیچگون
با همه نامهای او و با همه صفتهای او و قبول کردم همه حکمهای او را و این
بعبارت کوتاه تر بعبارتی جمع کرده اند که قبول کردم دین مسلمانی
را و آنچه در وی است و بیزار گشتم از کفر و کافری و آنچه در وی است
و ایمان مفصل شش رکن است و در مختصر آورده است که هفت
رکن است چنانچه گوید آمنت بالله و ملائکته و کتبه و رسله والیوم
الآخر والقدر خیره و شره من الله تعالی والبعث بعد الموت یعنی و ایمان آوردم
و گرویدم بخدای تعالی و بفرشتگان او و بکتابهای او و پیغمبران او و بروز قیامت
و تقدیر نیکی و بدی که همه از خدای است عز و جل و بزنده گردن بعد از مردن
در کشف الاسرار آورده است که ایمان مجمل معتبر است نزدیک
فقهای ما نزدیک متکلمان ایمان مفصل معتبر است نه مجمل
و ابو شکور سالمی آورده است که صحیح است که ایمان مفصل
معتبر است پس ایمان مفصل باید آوردن تا با تعلق در رسته یا هر دو فروع

آورده

از عهدهٔ ایمان بمقلدین حاصل آید و همه درین کتاب ایمان مفصل بیان کرده است

الایمان بالله ایمان آوردن بخدای آنست که ایمان آری که خدای

تعالی هست و یکیست و بی همتاست و او بهمه عالم بود و قدیم است و جملگی عالم مخلوق و

حادث و وجود او را ابتدا نیست و نهایت نیست و او یکی است

و او را انباز نیست و او را زن و فرزند نیست منزه است و بی نیاز و بهر چه ما

بندگان بدان محتاجیم خوردن و آشامیدن و خفتن

و گریستن و بجای از جایها قرار گرفتن خدای عز و جل منزه است و بی

نیاز است خدای تعالی را مکان نیست هر که اعتقاد کند که خدای تعالی را

مکان است او کافر گردد نعوذ بالله منها چنانچه بعضی عوام از زبان

میرانند که خدای تعالی بالای عرش است [illegible] زیرا چه خدای تعالی از جای منزه است

[illegible] و آورده است اگر کسی گوید مصراع نه تو در هیچ مکانی نه مکانی ز تو خالی

کافر گردد اگر تمکن بر مکان خواهد [illegible] این جا را معتقد باشد و این مصراع

که این بزبان میرانند و همین بر کفر است که چون گوید که هیچ مکانی

از خدای تعالی خالی نیست پس چنین گفته باشد که خدای تعالی همه جا است و جای

را ثابت کردن بخدای تعالی عز و جل کفر است فاما اگر مراد از تمکن بر مکان

علم و قدرت

او را نیها

[illegible] بعضی [illegible] معتقد

ازین جهت

علم و قدرت خدا تعالی گم بدین تأویل یعنی صفتهای حق تعالی باعتبار
مفهوم غیر ذات است و باعتبار ما صدق عین ذات اند ~~ملک جهنی~~
بیعلات و ایمان آریم که همچنانچه خدا تعالی و تقدس قدیم است همه صفتهای
وی نیز قدیم است و صفتهای او نه عین ذات است نه غیر ذات همچنانچه یک از ده
نه عین ده است و نه غیر ده و خدا تعالی شنوا است بصفت شنوائی و لیکن
نه بگوش و بینا است بصفت بینائی و لیکن نه بچشم و حی است بحیوة بجان
و عالم عالم است بعلم قدیم بجزئیات و کلیات و قادر است بقدرة
لیکن نه بتن و حق تعالی بماند و آنچه بارادة قدیم خود خواسته است
آن نیز بماند چون بهشت و دوزخ و اهل آن را
اگر کسی گوید که خدا تعالی می ماند و هیچ چیز دیگر نماند یا گوید
که خدا تعالی ماند و بس کافر گردد زیرا که این قول بفنای
بهشت و دوزخ و اهل آن و انکار نص قرآن است و انکار
نص موجب کفر است و اوردہ است که هفت چیز
فانی نگردد و باقی بماند چون بهشت و دوزخ و عرش و کرسی
و لوح و قلم و ارواح یعنی جانهای بندگان و تفکر کردن در

کافر نگردد
بحیات قدیم
در این سخن

ذات خدا تعالی را در وهم و خیال تو تصور نشود و که خدا تعالی
آنست که در وهم و خیال تو آید و لیکن خدا تعالی آفریدگار آنست که در دل تو گذشته
آن نیست و خدا تعالی منزه و پاکست ولیکن تفکر در آلاء و قدرتهای او باید کرد قال
النبی صلی الله علیه و سلم تفکروا فی الآیة ولا تفکروا فی ذاته یعنی فکر کنید در نعمتها
و قدرتهای خدا تعالی و فکر مکنید در ذات او [illegible] و در ده اینست که نامهای حق تعالی
توقیفی است یعنی سماعی است آن نامها که حق تعالی ذات خود را بدان نامها و صفات
خوانده است ما نیز او را بدان نامها خوانیم [illegible] و در ده اینست که خدای را فقیه
و طبیب نباید گفت چنانچه بعضی عوام میگویند
طبیبم تو باشی علاج از تو جویم این خطابات نشاید گفت و نیز خدای تعالی را
عاشق و معشوق و محبوب نگوید ما ما لفظ محب گفتن هم خدا را نیز نیک
نیست و ثنویان [illegible] اند میگویند که خدای دو اند یکی را اهرمن میگویند
و دوم را یزدان و این سخن ایشان باطل است قال الله تعالی
انما الله اله واحد [illegible] در اینست که خدا تعالی یکی است و آوردن قول [illegible]
[illegible] خدا تعالی را یزدان نشاید گفت [illegible] دارد
[illegible] و در ده اینست گویند خدا تعالی مر مومنان را پس از چند آمدن در بهشت

میگویند

اهرمان

اله

هم از بهشت

ایشان باطل است و ایمان آوردن

بیچون وبیچکون وبی جهت بچشم سر حاصل آید هر که دیدار خدای را منکر شود کافر گردد در امالی آورده است شعر

یَرَاهُ المُؤمِنُونَ بِغَیرِ کَیفٍ وَادرَاکٍ وَضَربٍ مِن مِثَالِ

معنی این بیت در تحریر افتاد وایمان آریم که حق تعالی متکلم است بکلام ازلی و کلام او از جنس حرف وصوت نیست در تفسیر ثعالبی آورده است اِنَّ جبرئیل سَمِعَ صَوتًا دَالًّا عَلی کَلَامِ اللهِ تَعَالی وَعَلی مَا اَرَادَ اللهُ تعالی یعنی مهتر جبرئیل علیه السلام آوازی شنید که دال بود بر کلام حق تعالی وحق تعالی جسم نیست وجوهر نیست وعرض نیست وصورت نیست وکل نیست وبعض نیست واو هیچ چیز نماند وهیچ چیز بدو نماند وتمام توحید درین مصراع است مصراع نه چون چیز است نه از چیز است نه بر چیز وا و از کس نزاد وکس از وی نزاد در عقاید آورده است روا باشد که بنده خدای را چنانچه حق شناختن است بشناسد فاما نتواند چنانچه حق بندگیست خدای را بندگی کند وبپرستد وفرشتگان که بی علت وبی شهوت ماند

قدیم است

و در نوعی از شافعیه ... آنست که ... اور را مومنان ... بیچگونه ... در ...

بعجز اقرار کرده اند که سبحانک ما عبدناک حق عبادتک
یعنی نه پرستیدیم ترا چنانچه سزای پرستش توست اما
الایمان بالملائکة ایمان آوردن بفرشتگان آنست که تصدیق
کنی که فرشتگان بندگان خدای اند آفریده خدای تعالی اند
وشب و روز بعبادت حق تعالی مشغول اند و هیچ ساعتی
از عبادت نیاسایند و از عبادت کردن هرگز کاهلی و سستی شان
نباید قال الله تعالی یسبحون اللیل والنهار لا یفترون بعضی
فرشتگان از نور آفریده شده اند و بعضی از نار آفریده شده اند و معصوم اند از
گناهان صغیره و کبیره و فرشتگان را صفت کردن بنه گوشت و پوست روا است
تسبیح است و شراب ایشان تقدیس است یعنی خدا را بپاکی یاد کردن و بعضی
فرشتگان از آن گاه که آفریده شده اند بعضی در رکوع اند و بعضی در
سجود و بعضی در قیام و چهار فرشته مقرب اند مهتر جبرئیل و مهتر میکائیل
و مهتر اسرافیل و مهتر عزرائیل علیه السلام و دشمنی فرشتگان از کفر است قوله
تعالی من کان عدوا لله وملائکته ورسله اگر کسی گوید که دیدار فلان
بر من چنین دیدار عزرائیل است اگر در دل او عداوت مهتر عزرائیل را بود کافر شود

[Margin:] و این [illegible] ... خدا از [illegible]

[Margin:] و [illegible] فرشتگان

[Margin:] داشتن

115

و بنابراین تنبیه میکند کافر که فرشته را قدرت است تا مانند صورت آدمی
شود چنانچه مشهور است که مهتر جبرئیل علیه السلام بصورت دحیه کلبی رضی الله عنه
شدی و بر پیغامبر علیه السلام بیامدی و در حق مریم میفرماید فتمثل لها بشرا
سویا یعنی مهتر جبرئیل علیه السلام مانند مردی درست اندام گشت
و به مریم رضی الله عنها آمد و در ده کرده که آدمی افضل است از فرشتگان
یا فرشته افضل است از آدمی گفت خواص بشر افضل است
از خواص ملک یعنی همه پیغمبران افضل اند از همه
فرشتگان و عوام بشر افضل اند از عوام ملک
یعنی اتقیا و پرهیزکاران افضل اند از عوام ملک
فاما خواص ملک افضل اند از عوام ملک یعنی بشر و
در محصل مولانا فخر الدین رازی که فرشته افضل آورده است
است از آدمی ولیکن روایت اول که در عمده آورده
است مختار است و ایمان آریم که هر گفتاری و کرداری
که از مادر وجود می آید فرشتگان که موکل اند بر آدمی
می نویسند قال الله تعالی کراما کاتبین یعلمون

بما تفعلون در اخبار آورده است که فرشتگان در بهشت مؤمنان را بینند ولیکن دیدار
خدای سبحانه نبینند مگر جبرئیل علیه السلام یکبار و اهل سنت که مسلم اند در بهشت
درآیند با به امام اعظم ابو حنیفه کوفی رضی الله عنه توقف کرده است در ثواب
و دیو از ایشان در ثواب نیز نزدیک صاحبین در بهشت درآیند همچون مسلمانان
اما الایمان بالکتب ایمان آوردن بکتابها او آنست که بگروی بهمه کتابها
او که از آسمان منزل شده بود بر پیغامبران علیه السلام و بدان که سخن حق تعالی
است و آنچه در آنها بوده همه حق است و راست است و عمل کردن بقرآن

فرض است

و بکتابها دیگر منسوخ است و چهار کتاب مشهور است توریت و انجیل و زبور و فرقان توریت
بزبان عبری بر مهتر موسی علیه السلام نازل شده بود و انجیل بزبان سریانی
بر مهتر عیسی علیه السلام نازل شده بود و زبور بزبان یونانی بر مهتر داود علیه السلام
نازل شده بود و فرقان بزبان عربی بر پیغامبر ما محمد رسول الله صلی الله

تازی یعنی

علیه و سلم منزل شده بود و ایمان آریم بهمه کتابها و خلاف است در تعیین کردن
کتابها چنانچه برای ایمان آوردن شرط نیست چنانچه در بعضی نسخه نوشته
اند ایمان آوردیم بصد و چهارده کتاب منزل برای اینکار که

بوده اند

بدلیل قطعی ثابت نشده است اگر زیاده بر آن عدد معین باشد ایمان

~~حکم از آن ازلی عدد ...~~

برآن

بران رایدنیاورده باشد که کتاب خدای تعالی نیست
بهر دو تقدیر کفر لازم آید پس باید که همچنین گوید که
ایمان آوردیم بهمه کتابها که بر پیغامبران منزل بوده
در ایشان همه حق است و راست است و جمله کتابها
منزل سخن خدای تعالی است و سخن خدای عز و جل
قدیم است و مخلوق نیست و نزدیک اصحاب ما رحمة
الله علیه هر که قرآنرا مخلوق گوید کافر گردد یعنی معنی وی
که قایم بذات حق تعالی است فاما اگر حروف که در
مصحف نوشته اند آنرا مخلوق گوید کافر نگردد زیرا چه
حروف فعل کاتب است و کاتب مخلوق و فعل او نیز
مخلوق باشد مولانا نور الدین صابونی
رحمة الله آورده است که اعتقاد کنیم که قرآن خوانده شده
است بزبانهای ما و محفوظ است در دلهای ما نوشته شده
است در مصحفهای ما ولیکن غیر حال فیها یعنی فرود آمده
نیست در محلها و نه جبرئیل علیه السلام در مدت

بسبب تبیان تمام قرارداد هر حادثه بحجت‌ها و آیه ایست از حضرت خدای تعالی بر پیغامبر
ما محمد رسول الله صلی الله علیه و سلام رسانیده و آیتی کی اول از قرآن فرود آمد
اقرا باسم ربک الذی بود و آخرین آیت الیوم اکملت لکم دینکم
و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا بود اما الایمان آوردن
بر پیغامبران آنست که بگرویم که پیغامبران بندگان خدای اند فرستاده
حق اند و هرچه گفته اند همه حق است و راست و آنچه فرموده اند آن فرموده خدای
عز و جل و از سر هوا نگفته اند و پیغامبران بعضی مرسل بوده اند و بعضی نبی بوده
و مرسل آنست که وحی بر او فرود آمده بود و صاحب شریعت و کتاب بود و نبی آنست
که بحکم الهام و خواب کار کند و صاحب کتاب نبوده اند پس روی کتاب پیغامبران
دیگر بوده اند و خبر آمده است که پیغامبران مرسل سیصد و سیزده بوده اند
و علما یاد کرده است که پیغامبران مرسل ایشان اند در آیه تلک حجتنا
آتیناها ابراهیم الی آخره مذکور اند و شمار هژده اند پیغامبران هر یک
افضل اهل زمان خود بوده اند و حاجت بر ایشان از روی خلق و خلق و غیر از ایشان بوده اند
کی نبود و پیغامبر معجزه ثابت کرده بوده اند پیغامبری در زمان خود و نبوت
بی معجزه ثابت نشود و هیچ پیغامبر بنده گی نبوده و دروغ گو نبوده و هیچ پیغامبری

الا انبیاء مع الایمان

علیهم السلام

محمد رسول الله صلی الله علیه

ان نبود

زن نبود و روا نباشد که پیغامبر زن بود زیرا که مقصود از نبوة دعوة است و شهادت

و انوثیت منافی شهادت است لانهن امرن بالقرار فی البیوت قوله بالسکونت

لقوله تعالی وقرن فی بیوتکن و در پیغامبری ذو القرنین و لقمان اختلاف است

اما در پیغامبری خضر علیه السلام تمام نزاع است و در تفسیر خود آورده است که صحیح آنست

که خضر پیغامبر است و همه پیغامبران معصوم اند و از گناهان صغیره و کبیره و پس از وحی

و پیش از وحی از کبایر و اما صغایر روا باشد که گناه افتد

اورده است و گاه نیست امر الله تعالی قطع تعیین هیچ عدد از نام پیغامبران زیرا که

اندر خبر آمده حق تعالی این پیغامبران را ... آفریده است و ایمان آریم بهمه پیغامبران

هر چند که ... ایمان آوردن بر ایشان تعیین بعضی از یکدیگر چنانچه بعضی می گویند

که یک لک و بیست و چهار هزار پیغامبران بوده اند بر ایشان ایمان آوردیم زیرا که عدد

پیغامبران علیه السلام بدلیل قطعی ثابت نیست همچنانکه گفته است

اورده است که اول انبیاء محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن

هاشم بن عبد المناف رسول بحق بود و افضل انبیاء و پیغامبران و ختم کننده پیغامبران

بود تا هر که بعد از رسول علیه السلام دعوی پیغامبری کند باطل شود

اورده است مهم عیسی علیه السلام از آسمان فرود آید و کار بشریعت

والنجبة

من الانبياء

پیغامبر ما کند و عجب یکی از علامات او پیغامبر ما احسن و عاقل تر از اهل زمان خود بود

و در نبوت بیخان بود اگر کسی در ماه نظر کردی و در روی مبارک آن حضرت شب

چهار دهم خوبتر نمودی و رسول علیه السلام بلند بینی

بود و فراخ پیشانی و پیوسته ابرو و فراخ چشم و سیاهی چشم

مبارک او نیک سیاه بود و سپیدی چشم نیک سپید

بود هر دو کف دست مبارک ایشان فراخ بود و فراخی کف

دست دلیل بر سخاوت است و تنگی کف دست دلیل بر بخل

است و لعاب مبارک او شیرین بود در غایت شیرین

چنانچه منقول است که در مدینه چاهی بود آب او شور بود

لعاب مبارک آن پیغمبر صلی الله علیه وسلم در آن چاه انداخت

شیرین شد چنانچه آورده اند که عورتی بیوه کار خیر دختر خود میکرد

و جهه عطریات موجود نداشت پیش پیغامبر علیه السلام

آمد کیفیت عرض کرد حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم

خوی از پیشانی خود بر دست او مالیدند فرمودند تا بر روی

دختر خود بمالد آن عورت همچنان کرد تا آن عورت بیوه

او در روی کاشانه ... و خوی مبارک او ... [illegible]

زنده مانده بود بخویش از درخت و زرق و نان آن دختر زن نبود بوی خویش
از روی ذرت و رو و بهر اولاد آن دختر نیز بوی خویش آمدی و محلت سادات
محلت عطاریه میگویند و حضرت رسالت صلی الله علیه و سلم بیان و کس
در بنه بالا استاد از نیشان در این بیوه بود و دیگر از معجزات رسول الله آن
بود که مگس بر تن و جامه مبارک ایشان ننشستی و هرگز محتلم نشد زیرا که احتلام
بعث مس شیطان است و شیطان را بر پیغامبران قدرت نیست و دور سخاوت
چنان بود که هیچ چیز او نشانی از اعتماد کسی بود قال الله تعالی ولا تبسطها کل
البسط فتقعد ملوما محسورا یعنی و دست خود را چنان فراخ مدار که محتاج شوی تا بدلند
در بمانی و ملامت زده شوی و قصه ابن حسنین بود که خوانده از رسول علیه السلام چیزی
خواسته بود و چیزی موجود نبود رسول علیه السلام پیراهن خود را کشید و بدرویش
داد و چون وقت نماز رسید از مسجد باز ماندند بسبب آنکه پیراهن دیگر موجود نبود یاران
زبان بملامت گشادند در چنان جهان هر بن عتاب معاتب گشتند و پیغامبر ما
علیه السلام مبعوث شده به پیغامبری دو جهت که عن را آدمیان و پریان جمله
خلق و اما پیغامبران دیگر مخصوص بقبیله و قومی بودند و از معجزات
که فرمان برداری پیغمبر ما چنانچه بر اهل زمین فرض است اهل آسمان نیز فرض است

و شفاعت پیغامبر علیه السلام داد و بیان خواست و معجزات پیغامبر چندان بود
که در شمار نیاید و یکی از معجزات پیغامبر آن بود که ماه باشارت انگشت مبارک
بشکافته بود و معجزه دیگر آن بود که وقتی پیغامبر را قضای حاجت شد و در سفر بود پناه
نبود یاران را فرستاد که فلان درخت را بگو که پیغامبر ترا می‌طلبد چون پیغامبر رسول
علیه السلام این سخن گفت آن درخت از بیخ و بن برکنده شد و در پیش آن حضرت بیامد و گرد
برگرد رسول الله پناه کرد تا نظر کسی بر آن حضرت نیفتد پس قضای حاجت کردند
و آنچه در وقت قضای حاجت از رسول علیه السلام پدید آمدی زمین فرو بردی
و کسی ندیدی و معجزه دیگر آن بود که در روز خیبر گوسفندی بریان کرده و بزهر
آلوده پیش رسول علیه السلام آوردند رسول الله دست مبارک فراز کردند
تا تناول کنند گوسفند در سخن آمد و گفت یا رسول الله لا تأکل منّی
فانّی مسمومة در بیابان ... نعمان ... که از من مخور که مرا بزهر آلوده اند
و معجزه دیگر آن بود که روزی لشکر رسول علیه السلام تشنه گشتند در میان راه آب
آنجا موجود نبود رسول الله قدحی طلبید و در میان آن قدح دو انگشت انگشتان
مبارک نهاد از میان انگشتان آب روان گشت از انگشتان سید عالم لشکر
سیراب گشتند و هر فاضل ماند در شب اما این آورده است که معراج آن حضرت

بریان کرده

گشتند
در بیابان
بی‌آب

و آن

۲۷

و آن در بیداری بود نه در خواب و رسول را در شب بیست و هفتم ماه رجب از خانه ام هانی بردند.

اوردن است که معراج رسول علیه السلام از مسجد حرام تا بیت

المقدس بنص ثابت شده است که منکر شود کافر گردد و آنچه زیادت است بانکار آن

مبتدع باشد اوردن است رسول علیه السلام در شب معراج حق تعالی

را دید یا نه صحابه رضوان الله علیهم اجمعین اختلاف کردند بعضی گفته اند دید و بعضی

گفته اند ندید اوردن است و الاحوط هو السکوت یعنی احتیاط درین است

که خاموش باشیم اما الایمان بالیوم الآخر ایمان اوردن بروز قیامت

آنست که باور داشته شود که قیامت آمدنیست و در آمدن قیامت هیچ شکی

نیست قال الله تعالی و ان الساعة آتیة لا ریب فیها یعنی قیامت

آمدنیست هیچ شکی نیست در وی همه را بمیرانند بعد از آنکه حق سبحانه خواسته است زنده کند

ایشان و بعد میرانیدن زنده کند همه را از آدمیان و پریان و فرشتگان.

و پرندگان و چرندگان و درندگان و همه جانوران اوردن است

همه را زنده کنند تا سقط را نیز زنده کنند بیاری او که اورا گویند یعنی

فرزندی که از شکم مادر افتد و صورت بسته باشد و جان در تن نیامده

باشد اورا نیز زنده کنند برای شفاعت مادر و پدر و اورده است عیسی علیه السلام از اهل

ندید

۱۱۹

کسی نیست او نیز زنده ماند و نعمت که او نزد وی با نعمت بسر کشیده است و حساب

در قیامت حق است آنکه جزا نیست و ثواب است از بهر عقوبت دوزخ نیز ا

و ایمان آریم که همه را بدوزخ گذر بود قال الله تعالی وان منکم الا واردها

کان علی ربک حتما مقضیا یعنی و نیست هیچ جان که نه گذر باشد از شما بر اینده

در دوزخ و بعد این وعده کرم کرد فرمود ثم ننجی الذین اتقوا ونذر الظا

لمین فیها جثیا یعنی پس برهانیم آنان که پرهیزکار بوده باشند و بگذاریم ظالمان

را در دوزخ بر زانو افتاده بدانکه صراط را بر روی دوزخ کشیده اند چنانکه همه را

بر پل صراط گذر بود و بار آید همه را در دوزخ در آمدن بود و ایمان آریم که نامهای اعمال

نیکان را بدست راست دهند و بدان را بدست چپ دهند و آن وقت نشان

از پس پشت کشیده باشند و ایمان آریم که میزان حق است نیکی و بدی

بندگان را در وی سنجیده شود بلکه هر شخص را که گران آید او از رستگا

ران است و آنکه سبکبار آید او از زیانکاران است قال الله تعالی

والوزن یومئذ الحق فمن ثقلت موازینه فاولئک هم المفلحون

ومن خفت موازینه فاولئک الذین خسروا انفسهم [illegible] بما کانوا بایاتنا یظلمون

انهار و حوض کوثر حق است و در قیامت به تشنگان محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم

تشنگی را

تشنگی نیز از آن حوض آب دهم و باران و دریا آب خواهد داد و در مشارق
اندر حدیث است قال رسول الله صلی الله علیه وسلم آنیته بعدد النجوم یعنی آوندها
بر سر حوض کوثر بعدد شمار ستارگان آسمان باشد و ایمان از هم کرد افتا
اندر اینجا راد سخن در آرند و گواهی دهند بر کردار بنده قال الله یوم تشهد
علیهم السنتهم وایدیهم وارجلهم بما کانوا یعملون یعنی چنان که گفتیم
زبانها و دستها و پایها گواهی دهند بر آنچه در دنیا کرده اند اندر سوال گور حق است
مرد را سختی از موت و گور خورد و بزرگ تر شرط آنکه چون از جسم آدمیان
جان بیرون آمدن است که بنده را در گور زنده گردانند و دو فرشته بیایند
و او را بنشانند و بگویند من ربک یعنی خدای تو کیست و نبی تو کیست
و ما دینک یعنی دین تو کدام است چون بنده نیکبخت و مومن باشد جواب گوید
ربی الله احد و نبیی محمد رسول الله و دینی الاسلام فرشتگان گویند
نم کنومة العروس یعنی بخسب بخواب چنانچه عروس بخسبد و اگر
نعوذ بالله منها بنده بدبخت باشد جواب ناصواب گوید فرشتگان
گویند ما ادریت یعنی ندانستی و نبود و ایشان عقوبت میکنند تا آنگاه
که خدای تعالی خواسته است اندر حدیث صحیح آمده است سبحان

دامان
[illegible] و من ربک

را علیهم السلام در گور سوال نیست و اطفال مومنان را و کافران را سوال بود و لیکن از میثاق
اول پرسند کسی را که در آب غرق شود و یا در آتش سوخته باشد هم از گور پرسند
و فاما کیفیت سوال از ایشان از متشابهات است و اما اعاده روح است که عذاب
گور چون است مر کافران را و بعضی فاسقان را بعد وضع جسد در وضع جسد وقت
و لیکن خلاف درین است که جان را در تن می آرند یا نه امام
اعظم ابو حنیفه کوفی رحمة الله علیه در فقه اکبر آورده است
اِدخال الروح فی الجسد فی القبور حق یعنی در آوردن جان
در تن در گور حق است و ایمان آریم که پیش از قایم شدن
قیامت بدید آمدن نشانیها حق است یکی از نشانیها قیامت
بیرون آمدن یاجوج ماجوج که سکان مهتر نوح پیغامبر اند
علیه السلام بر ان اقامت یک شهید دیگر نشانی
بیرون آمدن دجال اعور یعنی کور یک چشم چون او بیرون
آید در دو نیم روز تمام عالم بگردد و بعضی مسلمانان را از
دین بگردانند نعوذ بالله من ذالک آورده است
که پیغامبر صلی الله علیه و سلم فرموده است هر که در روز

که آورده

حات اتفا

جمعه سوره کهف بخواند تا جمعه دیکر از شر دجال ایمن باشد
اورده است وعیسی سوف یاتی ثم یقتوی
لدجال شقی ذی خبال یعنی مهتر عیسی علیه السلام از
آسمان فرود آید مر دجال بدبخت را بکشد و میان مسلمانان
امر شریعت پیغامبر ما کند تا قیامت قایم شود بیرون
آمدن دابة الارض یعنی جنبنده بیرون آید از زمین
و با مردمان در سخن در آید بر آمدن آفتاب از سوی
مغرب چون علم سیاه بر آید و در میان آسمان بایستد
باز هم بسوی مغرب فرو رود و دران وقت در توبه
بسته شود جمله کناهکاران و بدکرداران نا امید شوند
غنیمت دار وقت را پیش از آنکه در توبه بسته شود
اغتنموا الفرص فان فوتها غصص یعنی فرصتها را غنیمت دارید
زیرا که فوت شدن فرصتها غصها خوردن است و اعتقاد کنیم که
مسح بر موزه کردن روا است امام اعظم ابو حنیفه کوفی رحمه الله
را پرسیدند از مذهب سنت و جماعت جواب کفت ان تفضل

فرصت شما

در حدیث است
الله صلی الله علیه
بالصلوات بادروا
الفوت وعجلوا
الموت بشتابید
از فوت شدن

الشیخین وتحب الختنین وتری المسح علی الخفین یعنی این که تفضیل کنی و ترجیح امیر المومنین ابو بکر صدیق را و امیر المومنین عمر بن خطاب را و دوست داری

و دو داماد را یعنی امیر المومنین عثمان را و امیر المومنین علی رضی الله عنهم اجمعین و اعتقاد کنی که بر موزه مسح روا است

و اعتقاد کنیم که نماز گذاردن پس هر مومنین نیکوکار و بدکردار روا است قال علیه السلام صلوا خلف کل بر و فاجر آورده است لا یجوز الخروج علی الامام وان کان جایرا و اعتقاد کنیم که بیرون آمدن بر پادشاه رعایت اگر ظالم و جور کننده باشد یعنی باغی شدن و تیغ کشیدن بر پادشاه روا نیست آورده است که مذهب سنت و جماعت آنست که امیر المومنین ابو بکر صدیق رضی الله عنه افضل است بر همه یاران و بعد آن امیر المومنین عمر بن خطاب رضی الله عنه و بعد آن امیر المومنین عثمان بن عفان رضی الله عنه و بعد ان امیر المومنین علی بن ابو طالب رضی الله عنه و هر چهار خلیفه بحق بودند و خلافة

مسح روا است و مسح کردن بر موزه

در حضر

از اطاعت

الشان

اثبات بعد سی سال تمام شد قال النبی صلی الله علیه وسلم الخلافة بعدی ثلثون
سنة وقد تمت بعلی رضی الله عنه یعنی خلافت پس از سی سال بود و تمام بعلی شد
در عهد او لا ما حفظ الذی اورده است الخلافة لابی بکر رضی الله عنه سنتان
وثلثة اشهر وتسع لیال یا بیست یا سی شبانروز امیرالمؤمنین ابوبکر صدیق را خلافت دو سال
وسه ماه و نه شب در روز بود و لعمر رضی الله عنه عشر سنین وستة اشهر وخمس لیال
یعنی امیرالمؤمنین عمر خطاب را خلافت مدت ده سال و شش ماه و پنج شبانروز بود و
لعثمان رضی الله عنه اثنتا عشرة سنة الا اثنا عشر لیلة یعنی امیرالمؤمنین عثمان را خلافت
دوازده سال دوازده شبانروز کم بود ولعلی رضی الله عنه خمس سنین الا ثلثة اشهر
یعنی امیرالمؤمنین علی را خلافت مدت پنج سال کم از سه ماه بود پس تمام شد خلافت
وام المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله عنها افضل بود بر همه زنان رسول علیه السلام
دختر فاطمه رضی الله عنها و در بعضی نسخ فضل خاتون جنت فاطمه زهرا رضی الله عنها
فضل دارد بر همه دختران رسول علیه السلام اما الایمان بالتقدیر ایمان
آوردن بتقدیر آنست که بداند هر چه از بنده در وجود می آید از نیکی و بدی از وی
خدای عز و جل در گذشته بود و نیکی نیکیها مراد از آن است که بحکم او و قضا و تقدیر او
یعنی خالقش
او و باراده او و بعلم او و محبت و رضای او و بتقدیر او و بدیها هم بر اراده

اورده است رضا او و محبت او و امر او و لیکن تقدیر او و مشیت او و حکم او

فصل لیس رضی بالمحال من غیر ولکن مرید بالخیر والشر القبیح

ای بالمعاصی والقبایح و تقدیر اندازه کردن است هر مخلوق را با نهایت انه

گردن است هر مخلوق را افعال الربع انا کل شیء خلقناه بقدر

در تمهید اورده است التقدیر بحر عمیق یعنی تقدیر دریایست ژرف هالک .

هر که در فرو شود گمراه گردد تقدیر را اعتقاد باید کرد و در بحث نشاید کردن

زیرا که مدرک عقول ما نیست و در ... اورده است که ایمان از شرایط است

چون آن شرایط موجود شود ایمان درست شود شرط اول آنست

ایمان بغیب آرد چنانکه ما ایمان آوردیم بواسطه خبر انبیا فصل و

دوزخ را باور دار و بدل و بزبان اقرار کنند با آنکه نمی بینند

هم از اینجاست که ایمان یاس اهل خوف درست نیست

و ایمان یاس آنست که شخصی را احوال آخرت از بهشت

و دوزخ او معاینه نماید آنگاه ایمان آرد که در وقت مردن

هر کافری که هست ایمان می آرد بنا بر آن که جای خود را معاینه

در دوزخ میکند و آن معتبر نیست تعالی

من غمس فیه ضل
غرق کرده

فلم یک ینفعهم ایمانهم لما راوبا سنا یعنی سود ندارد ایمان آوردن کافرانرا چون عذاب معاینه کنند فاما توبه پس درست است اگر بنده در وقت مردن توبه میکند قبول است قال علیه السلام ان الله تعالی یقبل توبة عبد مذنب مالم یغرغره یعنی خدیتعالی توبه بنده مومن که گناه کار است قبول کند مادام که غیر غیره نکند یعنی جان بحلق برسد و شرط دیگر آنست که حلال‌ها خدایتعالی را حلال اعتقاد کند و حرامها خدایرا حرام اعتقاد کند هر که حرام را حلال داند و یا حلال را حرام داند کافر گردد اگرچه کلمه شهادت بر زبان میراند و نماز میگذارد و روزه میدارد چنانکه لشکری شهر مسلمانانرا تاخت کرد و مال شان بدست آورد و از زر و نقره و مواشی. و جز آن اگر انرا حلال داند کافر گردد و زنان آزاد را اگر برده گرفته است اگر اعتقاد کند که ایشان برده می شوند و بیع ایشان درست داند کافر گردد بالاتفاق فاما اگر این را حرام میداند و خود را گناهکار داند مسلمان فاسق باشند و لیکن

اگر توبه نکند بیرون آن شک باشد که کافر میرود و حرام کرده حق تعالی بسیارست
چنانچه دروغ گفتن و زنا کردن و خون ناحق ریختن و غیبت کردن
و سخن چینی کردن و بی فرمانی مادر و پدر کردن و مسلمانی را بناحق
رنجانیدن و زنان در حال حیض کردن و گرد گشتن کنیزک
که خریده باشد بی استبرا او حرام است در فتاوی نوشته او را و حیله اسقاط استبرا
ساقط کردن و حیله آنست که فروشنده پیش از فروختن کنیزک را
بکسی که حره در نکاح او نیست بزنی دهد و بعد از آن بفروشد و تسلیم مشتری
کند شوهر پیش از دخول طلاق گوید مشتری را بی استبرا حلال شود و حیله
دیگر آنست که مشتری بعد از خریدن پیش از قبض کنیزک را بکسی که
در نکاح او حره نیست بزنی دهد بعد از آن قبض کند شوهر بعد از
قبض پیش از دخول طلاق دهد مشتری را بی استبرا حلال شود
استبرا حلال نیست مگر آنکه از کسی خریده باشد که بعد از ایام روز حیض
او کنیزک نگذشته باشد یا فروشنده او زن بود و شرط دیگر است
که ایمن نباشد از عقوبت و عذاب حق تعالی که ایمن بودن از عذاب و عقوبت
ایمن بودن حق تعالی کفر است و شرط دیگر آنست که نومید نباشد از رحمت خدای تعالی

که نومیدی

که نومیدی از رحمت او کفر است و منجمی که فال گوید با کاهنی که سخن
غیب میگوید باور ندارد که با وجود داشتن سخن منجمی در کارها غیب
کفر است چون شخصی این احکام که نوشته شده است بوجه اختصار
بیاموزد و هر یکی را اعتقاد کند مسلمان باشد و از عذاب دوزخ
آن برهد و بهشت رسد انشاء الله تعالی و بعد از احکام ایمان آموخت
باید زبان را از گفتن کلمات کفر نگاه دارد تا ایمان او سلامت ماند
در فتاوی آورده است اگر شخص کلمه کفر بر زبان راند و نداند که این
کلمه کفر است کافر گردد زیرا که جهل در دار اسلام حجت نیست و اگرچه
کلمه شهادت را بحکم عادت میگوید مسلمان نگردد تا مادام که باز گردد
از آنچه که گفته است و این خود معلوم نیست پس خلاص از این ورطه آنست
که پیغامبر علیه السلام فرمود مر صحابه رضوان علیهم اجمعین را اگر شما باد
صباح و مسا گوییت باید دو شما نگاه که این کلمات را از زبان خود
رانید کلمات اینست اللهم انی اعوذ بک من ان اشرک بک شیأ
وانا اعلم و استغفرک لما لا اعلم به تبت عنه و اقول لا اله الا الله
محمد رسول الله و اگر عیاذا بالله منها بر زبان او کلمه کفر رفته باشد نکاح او از انداند

هند چون این کلمات بر زبان راند از مسلمان گردد و هر بار که کلمهٔ شهادت
گوید نیت چنین کند که اگر کلمه در وجود من آمده است این کفر است من بیزارم
این کلمه میگویم تا از سر مسلمان گردم چون چنین نیت کند مسلمان شود
آورده است که ایمان مقلد صحیح است ولیکن عاصی است بترک استدلال
ای بنا دانستن دلایل مسایل توحید و ایمان
آورده است که تقلید بر دو نوع است تقلید صحیح و تقلید
فاسد و تقلید قبول کردن سخن غیر است بی دلیل و تقلید
صحیح آنست که چون کلمهٔ طیب و شهادت گوید او را گویند
که چیست این کلمه که گفتی جواب گوید که این کلمه آنست که مسلمانان
میگویند و هر که گوید مسلمان شود و من نیز میگویم برای
اسلام را این تقلید صحیح است مسلمان شود اگر گوید این
کلمه آنست که مسلمانان میگویند و من نمیدانم که این کلمه
چیست این تقلید فاسد است مسلمان نشود و باید که معنی
کلمهٔ شهادت و کلمهٔ طیب بداند کلمهٔ شهادت اینست اشهد
ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد ان محمدا عبده و رسوله

معنی وی

معنی و آنست که گواهی میدهم که برستی و راستی که نیست از خدایان باطل
هیچ خدائی موجود مگر خدای یگانه است و بی انباز نیست و گواهی میدهم برستی
که محمد بنده اوست و فرستاده او و کلمه ان مخففه است در اصل مثقله بوده یعنی
اصل او ان است بتشدید و ضمیر شان در وی محذوف است و تقدیر کلام
چنین است اشهد انه لا اله الا الله و کلمه طیب اینست لا اله الا الله محمد رسول الله یعنی
در این نیست هیچ خدای موجود مگر خدای بحق و محمد فرستاده اوست
بر بندگان   آورده است که ایمان آوردن یکبار فرض است
دیگر از سنت است تا اگر شخصی یکبار ایمان آورد و شرایع قبول کرد
او هم بر ان مرد و در وقت مردن نیز کلمه شهاده نگفت حکم کنیم که
مسلمان مرده باشد آورده است که فرض بر دو نوع است فرض
دایم و فرض موقت فرض دایم آنست که هیچ حالی از احوال ساقط نیست
و مردم را از ان خالی بودن کفر است و آن فرض ایمان است و فرض
موقت آنست که بعذر ساقط شود و خالی بودن از ان کفر نیست و آن
نماز و روزه و مانند آن است آورده است اگر یکی قصد و نیت
کند بعد از مدتی از دین مسلمانی بخود برگشته کافر خواهم شد در حال کافر گردد

وبیت امالی این است ومن یتوب ارتداد بعد دهر * یعرض دین حق ذا انسلال

ومعنی بیت تحریر افتاد در املی آورده است اگر مردی کلمهٔ کفر در حالت مستی

گوید بحکم بکفر کرده نشود فاما اگر طلاق دهد طلاق واقع شود و همچنین بلفظ اعتاق

گوید اعتاق درست باشد و مادام که هشیار نشود و نداند آنچه که میگوید مر گزارد نماز

نکرد و قال الله تعالی یا ایها الذین آمنوا لا تقربوا الصلوة وانتم سکاری

حتی تعلموا ما تقولون معنی چنین باشد ای اهل ایمان آورده اید بگرد نماز

نگردید در حالت مستی تا هشیار شوید و بدانید که آنچه میگوئید که نماز گذاردن

مناجات کردن است و راز گفتن و حجت باید که بدانید که میگوئید حقیقی با

او لی باشد سبب چیزی که از حضرت عزت در ذوق و باز مانی عقل

این تقاضا کنند که از آن بر نادر و بهوای نفس کار نکنی حضرت

عزت جلو هشیاری از خواب غفلت و ازین شهوتها بجا که بگذاران

بجای ارزانی فرماید تم قسم التوحید بعون الله المجید الحمید

نماز بدان وفقک الله تعالی که نماز ستون دین است قال النبی صلی الله

علیه وسلم الصلوة عماد الدین فمن اقامها فقد اقام الدین ومن ترکها

فقد هدم الدین معنی وی چنین باشد که نماز ستون دین است هر که نماز را بپای

ولا جنبا الا عابری

دار و جنانستی که دین خود را بر پای وا داشته باشد و هر که
ترک کیرد جنانستی که خراب کرده باشد دین خود را قال
علیه السلام اوّل ما یحاسب به العبد یوم القیمة بعد
التوحید من الصلوة یعنی اول چیزی که حساب کرده شود
با بنده بعد از حساب توحید و ایمان نماز باشد حق تعالی
میفرماید ای بنده اکر از حساب نماز بیرون آمدی از رستکاران
کشتی و دیکر جمله حسابها بر تو آسان کردانم قال علیه السلام
من ترک الصلوة متعمدا بقی فی النار ثمانین حقبا والحقبة ثمانون
سنة یعنی هر که یک نماز ترک آرد و دانسته بهم هشتاد حقبه
در دوزخ بماند و یک حقبه هشتاد سال هست پس هشتاد
حقبه شش هزار و چهار صد سال باشد پس هر که یک نماز
دانسته بهم ترک آرد این مقدار مدت سالها در دوزخ بخواهد
ماند وای بر آنکس که نمازها را فوت میکنند در منظومه آورده است
وتارک الصلوة عمدا یقتل عند الشافعی یعنی در مذهب
امام شافعی رحمة الله علیه ترک آرنده یک نماز دانسته

بهم سزاوار کشتن است او را بکشند و در مذهب ما انچنین کس را
تعزیر کنند بدره و یا بکردانند در بازارها بجهت مصلحت تنبیه امم و اهل اکر
نماز اتفاقست که قبول نیست زیرا انچه فاسقست و نماز دین خدای را
برنیده تا این دین نکذارد از کردن او ساقط نشود
آورده است اکر شخصی از کناه توبه نصوح کرد نماز ها که از وی فوت
شده است بتوبه کردن آن نماز ها عفو نشود تا انکه نماز ها قضا
ادا نکنند فاما آنکه از وقت تاخیر کرده است امید است که بتوبه عفو
شود جنانکه نماز کذاردن فرض است نزدیک بعضی علما
در صلوت مسعودی آورده است که امام ابو حفص کبیر بخاری رضی الله
عنه کفته است هرکه نماز فرض بکذارد و انچه در وی از فرایضها است
بجای آرد ولیکن نامها آن فرایض نمیداند نماز او درست نباشد
بس دانستن فرایض و واجبات و سنن و مندوبات و مستحبات
امر واجب و شرایط نماز لازم باشد و در ملتقط آورده است که در
هیچ وقت هیچ نماز فرض عین است بر همه مسلمانان از مردان و زنان
جون عاقل و بالغ باشند اما بر کودکان غیر بالغ و زنان حایض
و نفاس

از کردن او ساقط شود

هرکه در نماز فرض نماید... فرض است

فرض نیست بلکه در قدوری آورده است که اگر زنی حایض وبا نفاس نماز میکند دارد .

و باروزه مبتدافصلی حرام بجا اورده شد و نماز را اسباب است و شرایط

وارکان واحکام سبب نماز وقت است و شرایط نماز شش چیز

وارکان نماز نیز شش چیز است و در تحفة الفقهاء و در قدوری آورده است

که ارکان نماز چهار چیز است قیام و قراءة و رکوع و سجود فاما تکبیر اول

و قاعده آخره فرض است ولیکن رکن نیست و حکم نماز خروج از عهده

و ساقط شدن از ذمه با دا آیا تقضا هر یکی تفصیل بخبر کرده آید ان شاء الله تعالی

کتاب الطهارت شرایط نماز شش چیز است که مقدم بر نماز

بجای باید آورد تا نماز درست باشد و دیگران شش چیز بجا نیارد نماز

درست نباشد اول آنکه که وضو نسازد و یا غسل

نکند دوم جامه پاک سیوم جای پاک مقداری که بر آن دو پای

نهد و مقدار جای سجده چهارم پوشیدن عورت مردان را از ناف

تا زانو و زنان آزاد را از سر تا قدم و کنیزکان را از گلو تا زانو پنجم

روی او در آن بقبله ششم نیت نماز کردن معین وقت نماز که داند

که نماز باید او است و یا نماز پیشین مثل او هر شرطی را در فصلی بیان کرده آید

اول باید که دل از حدث و جنابت پاک باشد

یعنی وضو باید و جنب بود نماز ....

درست نباشد

ان الله تعالی اعلم بالصواب شرط اول که آن طهارت است از حدث و جنابت
یعنی در بیان فرایض وضو و سنن و آداب آن و واجبات
در وضو اصلا نیست آورده است در وضو پنج چیز
فرض است در حق ملتحی یا ریش و چهار چیز فرض است
در حق انکه او را ریش نباشد اول روی شستن از
رستنگاه موی پیشانی تا زیر زنخ و از نرمه گوش
تا نرمه گوش دیگر و این حد در حق کسی است که وی را
نبود فاما انکه او را ریش بود در حق او شستن موضعی
که موی بر آمده است ساقط است و سپیدی که میان
زلف و گوش است شستن آن فرض است و فتوی
برین است آورده است مسح ما یلاقی بشرة
الوجه واجب اللحیة یعنی مسح کردن مویها بر پوست روی
است واجب است و اگر شخصی خفیفة باشد یعنی سبک
ریش در حق او آب رسانیدن حرج نیست و این
شستن که ساقط شده است بنابر ان که حرج است

اصلا

ریش

اللحیة

آورده است که آب رسانیدن در سبلت و ابرو و پلک چشم فرض است چنانچه
بشوید که حکم موی و تمام موی تر شود دوم در فریضه وضو دو دست شستن تا آرنج
سیوم شستن دو پای تا شتالنگ چهارم مسح کردن ربع یعنی چهارم
حصه سر پنجم مسح ریش کردن مقدار چهارم حصه است در هدایه آورده
که غسل آب دوانیدن است در لغت و در شرع نیز همین مراد است و
مسح رسانیدن است تا اگر شخص بر اندام آب می‌رساند و نمی‌دواند
و پای خود را بدن نمیرسد وضو او درست نیست اگر اندام تنها شستن بجای مسح
کند روا نباشد و اگر موضع مسح را بشوید روا باشد لیکن مکروه بود
اما سنن در کنز آورده است که در وضو چهارده چیز سنت است اول
دو دست شستن تا بندگاه دست دوم تسمیه گفتن در آغاز وضو در
در محیط و کافی آورده است که بعضی مراد از تسمیه گفتن این کلمات است
بسم الله العظیم والحمد لله علی دین الاسلام سیوم استعمال کردن مسواک
در شرح مختصر آورده است مسواک باید که از درخت تلخ باشد و بدرازی
یک بدست و سطبری چون انگشت خورد در ظهیریه آورده است مسواک را
بپهن کنند نه درازا در خلاصه آورده است که قوت مسواک جائه آب در دهان

کردن است و این لفظ مشترک است که اگر مسواک مقدم بر جائه مضمضه باشد محسوب از سنت
نباشد زیرا که سنت او موقوف بوقت مضمضه است چهارم آب در دهان کردن
یعنی آب در دهان جنبانیدن زیرا که معنی مضمضه آب در دهن جنبانیدن است
در لغت مذکور است المضمضه آب در دهان گردانیدن و این لفظ
مشیر است بر اینکه مجرد آب در دهن کردن بی جنبانیدن از سنت واقع نشود
پنجم غرغره کردن در وضو سنت است آورده است که مبالغه در مضمضه
و استنشاق سنت است قال علیه السلام بالغ فی المضمضه والا
ستنشاق و این سنت است والمبالغه فی المضمضه الغرغره وفی
الاستنشاق الاستنثار یعنی مبالغه آب در دهن کردن است
که غرغره کند و مبالغه آب در بینی کردن است که آب در بینی براکنده
کند و این غرغره هم در وضو و هم در غسل سنت است چنانچه بعضی عوام
گمان می برند که غرغره در غسل فرض است [illegible] فرض نیست
این خطا است بلکه غرغره هم در غسل و هم در وضو سنت است
آورده است که روزه دار را مکروه است غرغره کردن زیرا که خوف
روزه شکستن است ششم آب در بینی کردن المضمضه براکنده آب

در بینی

بیست و هشتم خلال ریش کردن در کافی اورده است.
کیفیت خلال آنست که از فرو دستوی بالا کنند و هم خلال کردن
انگشتان دست و پای و هم هر عضوی را شستن بار آب
رسانیدن یازدهم نیت کردن کیفیت آنست که در دل قصد کند
بدانکه وضو می سازم تا نماز بر من مباح شود اما نیت
در تیمم فرض است ~~نیت نکرده است نماز روا نباشد~~
دوازدهم تمام سر مسح کردن در ملحقات شرح [illegible] اورده است که کیفیت
مسح تمامی سر آنست که هر دو دست را بر دو کرانه سر نهد و
~~هر دو دست~~ [illegible] اتفاق ملک بشد سیزدهم هر دو گوش مسح کردن
از ظاهر و باطن به آب سر چهاردهم ترتیب در وضو نگاه داشتن
یعنی اول روی بشوید بعد از ان دو دست بعده مسح سر بکشد
بعده دو پای بشوید پانزدهم بجای شستن و میان دو اندام.
بجای شستن را اعتبار است نه در یک اندام صورت او چنین است
اگر شخص روی شست بعده درنگ کرد تا خشک شد دست می شوید باز تا
سنت تا بشد زیرا چه بجای نه شسته ها اما اگر یکبار روی شست

بعد از مالیدن دوم و سیوم بار از زمین بشوید پاک است کاشتن زیر جامه جولاهی را

با بی شستن در درون اندام معتبر است در محیط این صورت مذکور است

شانزدهم استنجا کردن بسنگ سنت است و بآب شستن افضل است

ولیکن درین زمان فتوی برین است که بآب شستن سنت است

ولیکن در سنت صورتی است که اگر مقعد کم از درم شرعی تر شده باشد

با مقدار درم شرعی اما چون زیادت از درم تر شده است

شستن آن محل فرض است در کنز آورده است که مقدار درم شرعی

چون پهنای کف دست است در هدایه آورده است اگر شخص خود

را برهنه میکند در کرانه آب برای طهارت یا غسل چنانچه نظر مردمان

بر عورت آدمی افتد فاسق گردد گواهی او در شرع نعت

مردود باشد زیر جامه پوشیدن عورت فرض عین است هم در نماز

و هم بیرون آن هفدهم آغاز اول از جانب راست آغاز کردن هر اندام

هر اندامی را وقت شستن دوم مسح کردن گردن در فضائل

آورده است که چون از وضو فارغ شود قدری آب از بقیه

وضو بیاشامد که در آشامیدن آن آب شفا است درین است

استاده

درست نباشد

ایستاده خوردن جایز نیست و آب زمزم نیز ایستاده
خوردن جایز نیست و باید که این کلمات نیز بعد وضو
بگوید سبحانک اللهم وبحمدک اشهد ان لا اله الا انت
وحدک لا شریک لک واستغفرک واتوب
الیک هر که این کلمات بعد وضو بگوید حق تعالی
او را بیامرزد و گناهانش عفو کند و مستحب است
که اوندر را از آب باز پر کند بعد فراغ وضو برای
وضو دیگر آورده است که وقت شستن هر
اندامی دعاها خواندن مستحب است و در وقت شستن
هر اندامی کلمهٔ شهادت بگوید بدین نیت اگر کافری
پانصد سال کفر ورزیده باشد و این کلمه میگوید و بتو
باز گردد و مسلمان می شود و گناهان گذشته
عفو میکنی سزد از کرم تو که گناهان من نیز عفو
فرمائی گناه بدتر از کفر نیست آورده است که
در وضو استعانت از غیری نخواهد یعنی در کار

۱۲۹
و اشهد ان محمدا عبدک ورسولک
نیز
که هیچ

وضو از دیگری یاری نخواهد فاما در محیط آورده است که یاری
خواستن از غیری در وضو ممنوع نیست زیرا چه
پیغامبر علیه السلام چون وضو ساختی مغیره بن شعبه
رضی الله عنه آب ریختی فاما استعانت که در فتاوا
ظهیری مذکور است که ممنوع است محمول است بر آنکه
غیری دست و پای او نشوید در محیط آورده است که پیغامبر
علیه السلام شب معراج آواز نعلین بر آسمان شنید مهتر جبرئیل را
پرسید که آواز نعلین بلال است چون حضرت رسالت صلی الله علیه وسلم
بازگشتند بلال را پرسیدند که کدام خصلت داری که آواز نعلین تو
در آسمان شنیدم بلال گفت یا رسول الله هر بار که وضوی سازم
دو رکعت نماز تحیة الوضو می گذارم فصل فی نواقض الوضوء در کنز آورده است
که شکننده وضو هژده چیز است هیچ از پیش چنانچه بول و منی و مذی
و ودی و سنگ ریزه و ریح از پس چنانچه غایط و باد و کرم و بهم بیرون
آمدن خون از اندام جنب در موضعی رسد که حکم پاکی دارد دهم ریم
یازدهم زرد آب که جنب نجس حکم دارد دوازدهم قی که پر

دهن باشد

[illegible]

دهن باشد خواه از طعام خواه از آب تمام باشد و اگر خون بسته قی کرد
وضو نشکند چون پری دهن باشد و اگر خون روان قی کرد پری
دهن شرط نیست اندک و بسیار شکننده وضو است در کافی
آورده است اگر خون قی کرد با بلغم اگر بلغم غالب است و خون مغلوب
وضو نشکند و اگر خون غالب است و بلغم مغلوب وضو بشکند و اگر خون و بلغم
برابر است نیز وضو بشکند برای احتیاط است سیزدهم خوابی که
بپهلوی یا پس پشت باشد چهاردهم بیهوشی پانزدهم دیوانگی
در [illegible] آورده است که خواب در نماز شکننده وضو نیست بهر حالی
که ایستاده و نشسته و یا در رکوع و یا در سجود در خلاصه آورده است
که اگر مصلی در حالت سجده بخواب رفت اگر سجده بر وجه سنت کرده است
وضو نشکند و اگر بر وجه سنت نکرده است وضو بشکند و سجده
بر وجه سنت آنست که شکم از پیوستن ران دور دارد شانزدهم
مستی در کافی آورده است که حد مستی برای شکننده
وضو آنست که در رفتار وی جنبش پدید آید هفدهم خنده قهقهه
در نماز صاحب نماز که نماز گزارنده بالغ باشد و اگر کودک یا مغمی و در نماز جنازه قهقهه خندد [illegible]

مو وضو وی را نشکند و نیز در نماز جنازه خنده قهقهه شکننده وضو نیست

بخواب

در خیار آورده است اگر شخصی در نماز بخواب رفت و در خواب قهقهه کرد

وضوی او نشکند یا نه در این دو روایت صحیح است که وضو نشکند در هدایه

آورده است خنده قهقهه شکند وضو و تباه کننده نماز است و خنده غیر قهقهه

تباه کننده نماز است و نشکننده وضو نیست و تبسم نشکننده وضو است

و نه تباه کننده نماز است و حد خنده قهقهه آنست که خود بشنود و آنکه نزدیک

تو باشد او نیز بشنود و خنده ~~قهقهه~~ غیر قهقهه و ضحک آنست که خود بشنوی

و آنکه نزدیک تو باشد او نشنود و تبسم آنست که دندان سپید

کرد و لیکن آواز نه خود بشنود و نه دیگری و در آنکه در تفسیر عمده آورده است

در معنی این آیه قال تعالی لا یغادر صغیرة ولا کبیرة الا احصیها خنده

قهقهه گناه کبیره چنانچه زنا پس خنده قهقهه را در سلک زنا شمرده اند

گناهی بزرگ است احتراز باید کرد و هرگاه مباشرت فاحشه شکند

وضو است در کافی آورده است که صورت مباشرت فاحشه آنست

بلاقی فرجه و فرجها و کانا متجردین یعنی زن و شوی هر دو برهنه باشند

و اندام نهانی مرد با اندام نهانی زن مساس کنند بی دخول دبی

انزال

ازان این شکند وضو است نماز و این خلاف امام مجتهد است رحمة الله
علیه که بر قول او نشکند وضو نیست و فتوی بر این است که وضو نشکند
در مضمرات آورده است که المباشرة زن برهنه را در کنار گرفتن
وهم در مضمرات آورده است که ~~وضو از قهقهه نشکند بلکه~~ مستحب است از خنده قهقهه
که بیرون نماز باشد و از خواندن شعر که در وی ذکر زلف و خال باشد
یا ذکر مجالس فسق باشد و دروغ گفتن و از غیبت کردن زیرا که این افعال حرام است
در نزدیک بعضی گناه کبیره است خصوصا غیبت که این واقع است بی‌شبهه
و در فتاوی کبری آورده است ذکر مساوی اخیه المسلم لا علی وجه
الاهتمام غیبت شمار بود داشتن و غمخوارگی کردن پس نیست او نه بر وجه
اهتمام غیبت است فارسی وی چنان باشد که یاد کردن بدیهای برادر
~~مسلم و هر که غیبت کند همچنان است که گوشت برادر مسلم مرده را خورده باشد~~
اثر نهی ایحب احدکم ان یاکل لحم اخیه میتا عبارة از غیبت است
و معنی این آیة بتحریر پیوسته

فصل دوم در بیان طهارت

~~بدان که از جنابت~~
بدانکه غسل کردن از جنابت فرض است و واجب که داند
غسل چهار چیز است یکی بیرون آمدن آب منی از جهیدن بشهوت

از حدث و جنابت

خواه در بیداری خواه در خواب چنانچه محتلم شود دوم پدید شدن حیض سوم
پدید شدن نفاس چهارم التقاء الختانین یعنی غایب شدن اندام نهانی مرد در
اندام نهانی زن غایب شود غسل واجب گردد اگر انزال نشود و در کنز
آورده است اگر شخصی کرد کودک کنشت غسل واجب آید بر فاعل و هم بر مفعول
و اگر کرد چهارپای کنشت اگر انزال شود غسل واجب آید و اگر انزال نشود غسل
واجب نیاید و جمله غسل بر سیزده وجه است چهار غسل فرض است بعد بیرون آمدن
آب منی به شهوت و تندی و بعد التقاء الختانین و بعد پدید شدن
حیض و بعد پدید شدن نفاس و چهار غسل سنت است غسل روز جمعه و
غسل هر دو عیدین و غسل روز عرفه و غسل وقت احرام و دو غسل واجب است
یکی غسل دادن میت دوم غسل کردن جنب اگر در حالت کفر جنب بوده
پس مسلمان شود غسل بر وی واجب آید نه فرض و سه غسل مستحب است
یکی جنب کافری غیر جنب مسلمان شود دوم کودکی که بالغ شود ولی
علامت بلوغ او ای حکم کرده شود بلوغ چون پانزده سال شود و در این
مدت هیچ علامت بلوغ از وی ظاهر نشده باشد در خزانة الفقه و کنز
آورده است که غسل شب برات مستحب است و بدانکه در غسل سه چیز فرض است

بر دهن

آب در دهان کردن و آب در بینی کشیدن و تمام اندام شستن و بر جز در
غسل سنت است اندام نهانی شستن و پلیدی در بدن او بود دور کردن و وضو
بسازد چنانچه برای نماز وضو می سازد مگر پای نشوید اگر بجای گرد
آمدن آب نشسته باشد تا اگر بر تخته یا بر سنگی نشسته باشد پای نیز بشوید و منتخب
در غسل مالیدن اندام است و بر قول امام مالک رحمة الله علیه مالیدن
اندام فرض است و باید که در غسل احتیاط کنند زیرا که اگر یک موی
خشک ماند از بهر آب نرسیده باشد همچنان جنب ماند قال النبی صلی الله
علیه وسلم تحت کل شعرة جنابة یعنی زیر هر موی جنابت است و فتاوی صوفی
او روده است که انگشت خورد خود را در میان ناف بگرداند تا آب
را در هنجاها که نشیب رساند و آب در بینی تا آنجا که نرم است رسانیدن
فرض است پس باید که برساند و انگشت خورد خود را تر کند و در بینی بگرداند.
و دندانها را خلال کنند در فتاوی برجی او روده است که در میان دندان
چیزی از طعام مانده باشد آب رسانیدن درون دندان فرض است
در حلیلی او روده است که آب چیز لطیف است خود خواهد رسید پس
رسانیدن واجب نیست و این صحیح است بدان که آب رسانیدن

پای بشوید

است

و آن محل برساند [در کتب] اورده است اگر چیزی در میان ناخن مانده باشد
از آرد و جز آنچه عورات را در وقت خمیر کردن آرد در میان ناخن
آرد می ماند آب رسانیدن در درون ناخن فرض است [و فرق میان بودن]
اورده است اگر شخصی را گل و ریم در ناخن مانده است آب رسانیدن درون
ناخن فرض است و این در حق شهری گفته و در حق روستائی فرض نیست و وجه
فرق آنست که شهری را اغلب دست حرفت میسر نیست پس آب در درون
ناخن نخواهد رسید پس رسانیدن آب فرض است بخلاف روستائی
که او کار زراعت و عمارت مشغول است آب در درون ناخن او
خواهد رسید و این مرد همه بحثست که آب رسانیدن در درون ناخنها فرض
است [در کتب] اورده است اگر شخصی ناخن را تراشیده نکرده باشد گردن بود
اندام نهانی آب رسانیدن فرض نیست و احتیاط آنست که
درون اندام نهانی بشویند [فصل فی التیمم] جنب آب موجود نباشد میان
او و میان آب مقدار یک میل باشد و میل سوم حصه از فرسنگ
است یعنی میل و هزار یک گز وده است یا آب موجود است
و قدرت بر استعمال آن نیست بسبب بیماری و یا بر سر آب دشمن باشد
او با کسی

و نفاس

دلو یا رسن نباشد که بدان بعد انقطاع حیض و محدث

را یعنی بی وضو را روا باشد چون آب موجود نباشد

و یا قدرت بر استعمال آب نباشد و کیفیت تیمم است

که دو دست بر زمین پاک هر چه از جنس زمین باشد

چون ریگ و سنگ و گچ و چونه و سرمه و زرنیخ بزند و بیفشاند

و بر روی خود فرود آرد و دوم بار دو دست بر زمین پاک

بزند هر دو دست هر دو بازو را تا آرنج تیمم کند

تیمم کردن بسنگ لشن و غبار یعنی گرد روا باشد و نیت

کردن تیمم فرض است و نیت تیمم چنین کند تیمم میکنم تا نماز

بر من مباح شود تیمم بهر چه از جنس زمین باشد

روا است در خلاصه آورده است که جنس زمین آنست

که بسوختن سوخته نشود و بگداختن گداخته نشود و خاکستر

نگردد و منطبع نگردد پس تیمم بزر و نقره و آهن و آرزیز روا نباشد

زیرا که از جنس زمین نیست و در نقیه آورده است که تیمم

بمرجان رواست و در کنز آورده است که تیمم بنمک جبلی

در تتارخانیه

آب بکشد تیمم بکند و غاسل
حیض و جنب را و محدث
و نفساء را

یعنی نمک سنگ روا باشد اما نمک جبلی چون نمک شور روا نباشد بیک تیمم
دو نماز و هر چند که خواهد بگذارد و ریسمانی دادم که تیمم شکسته است و شکننده
تیمم است که شکننده وضو است و قدرت بر آب یافتن اگر تیمم شکسته تیمم
کرده است و امامت میکند مر کسی را که وضو دارد نماز هر دو درست است
تیمم برای نماز جنازه و نماز عید چون بخوف فوت باشد روا باشد
و بخوف فوت برای نماز وقتی و نماز جمعه چون آب موجود باشد
تیمم روا نباشد فصل دوم در بیان [illegible] جامه پاک شرط است برای
صحت نماز مسئله اگر جامه پلید شد از نجاست مغلظ مقدار درم
شرعی و باید دانست که یک درم شرعی از روی مساحت عرض کف
دست است و از روی وزن این مقدار است که بیست یک درم
شرعی بدین حساب سه ماشه و یک حبه و پنج حصه حبه می باید پاکتر از آن
عفو باشد و لیکن شستن مستحب است و بر قول امام شافعی رحمة الله علیه
شستن فرض است و اگر زیادت درم شرعی بود شستن پلید
بالاتفاق فرض بود و اگر جامه پلید شد از نجاست مخففه مقدار
کمتر از چهارم حصه جامه عفو باشد و چون مقدار چهارم حصه بود شستن پلید است

شستن

بسبب خوف وقت [illegible]

شستن آن فرض بود فاما چهارم حصه کل جامه نزد
نزدیک بعضی و نزدیک بعضی چهارم حصه هر تخته از جامه
چون آستین و تیریز نجاست مغلظه خون است
و ریم و بول آدمی و غایت و خمر و بول هر حیوانی که گوشت
او حرام است چون دراز گوش و سگ و موش و پلید افکندن ماکیان
و پلید افکنده بط اهلی و نجاست مخففه چون سرگین و پلید افکنده
مرغانی که گوشت ایشان حرام است چون مرغ و شاهین
و باز و بول اسپ و بول هر حیوانی که گوشت ایشان حلال
است چون گاو و گوسپند فاما پلید افکنده بعضی مرغانی که گوشت
حلال است چون کبوتر و گنجشک پاک است فاما پس خورده
آدمی و خوی او پاک است جنب و حایض و نفسا
و مسلم و کافر درین حکم برابر است و پس خورده اسپ و خوی
او پاک است و پس خورده استر مشکوک است پس اگر دیگر آب
نیابد هم وضو کند بدین آب و هم تیمم و هر چه از میان این
دو چیز مقدم دارد روا باشد و این شک در پاکی نیست

بلکه در پاکی کنند کی است اگر نجاست تن دار یعنی جسم دار
بر چیزی پلید شود چگونه عین او زایل کرده پاک شود اگر نجاست
غیر تن دار بود چنانچه بول و آب پلید سه بار شستن و فشلیدن سه بار
پاک کرده مسئله اگر چیزی باشد که قابل فشلیدن نباشد چون
کفش و موزه و کاسه و کوزه و بوریا پس سه بار شستن و بعد هر شستن
یکبار خشک گشتن بحدی که آب از چکیدن بماند پاک شود و چیزی که در خورد
پلید را چون دیگ مس و آینه و کارد و تیغ بر زمین مالیدن پاک شود
و یا شستن یکبار در صلوة مسعودی آورده است که حضرت رسالت
پناه صلی الله علیه و سلم روزی در گورستان میگذشتند
و بر سر دو گور بایستادند و فرمودند انهما لیعذبان یعنی ای
یاران صاحب این دو گور را عذاب میکنند یاران پرسیدند
یا رسول علیه السلام فرموده اما احدهما یمشی بالنمیمة والثانی
لا یتنزه من البول یعنی یکی از ایشان سخن چینی کردی و دوم
جامه را از بول نگاه نداشتی پس جامه را پاک باید داشت
که بیشتر عذاب گور از سبب ناپاکی جامه است قال النبی صلی الله

۱۳۷

استنزهوا من البول فان عامة عذاب القبر منه یعنی دور باشید از بول یعنی جامه وتن بنگاهدارید از پلید شدن بول که بیشتر عذاب گور از ین سبب باشد در مختصر اورده است اگر جامه کل پلید است یا از سه حصه پلید بیشتری یعنی کم از چهارم حصه او پاکست با این جامه نماز گذاردن روا باشد اگر جامه دیگر موجود نباشد و پاک کنند جامه نیز موجود نباشد واگر نماز برهنه گذارد با وجود چنین جامه پلید نیز روا باشد واگر چهارم حصه او پاک است یا بیشتری از چهارم حصه آن زمان برهنه گذاردن روا نیست مسئله اگر مردی جامه ندارد نماز برهنه بگذارد خواه نشسته با شما کند خواه ایستاده اما نشسته گذاردن درین حالت افضل است زیرا که پوشیده تر است اندام نهانی در حالت نشسته فصل سیوم جای پاک شرط صحت

نماز نیست مقداری که هر دو پای بران توان نهاد
و مقدار جای سجده اگر جز این جای دیگر پلید باشد
نماز روا باشد و اعتبار مر پای راست چونکه
جای پاک باشد نماز درست باشد مسئله اگر شخصی مصلی
دارد کوتاه که دو پای بران نهد و تا سر نمی رسد
باید که در زمین پلید این چنین مصلی را در زیر پای
دارد نه بجای سجده و عوام این چنین مصلی را بجای
سجده میدارند و زیر پای خالی میکنند از ان چنین
نشاید مسئله اگر شخصی بر زمین نمناک و تر که پلید
است مصلی پاک انداخت اگر تری زمین بر روی
مصلی پدید آید نماز درست نباشد و اگر پدید نیاید
درست باشد مسئله اگر زمین پلید است و یا نجاست
و جای خشکی نه درین حالت نماز باشد درست بگذارد

جای از نماز

فصل چهارم در بیان شرط چهارم پوشیدن عورت از ناف
تا آینه زانو مر او را فرض است و ناف از عورت
نیست

نیست

و زانو از عورت است و در مذهب ما و زنان آزاد را پوشیدن
از سر تا قدم فرض است الا روی ... است که روی
و دو دست و دو پای زنان در حق نماز عورت
نیست اگر برهنه باشد این اعضا نماز درست
باشد اما در حق نظر بشهوت کنیزکان را از گلوی تا زانو
و پشت و شکم پوشیدن فرض است و سر و دو بازو
و دو ساق ایشان عورت نیست مسئله اگر مقدار
ربع از هر اندامی که باشد از عورت چون در نماز
برهنه شود و هم بران بگذارد و نماز را تمام کند نماز
درست نباشد روی بقبله آوردن شرط
صحت نماز است مگر آنکه روی نتواند بقبله آوردن
بسبب خوف دشمن که بجهت قبله باشد یا درد چون
چنین خوف باشد بهر جهتی که بتواند نماز بگذارد
مسئله اگر بموضعی افتاد که قبله بروی مشکل شد
آنجا که حاضر باشد ازو بپرسد و اگر نا پرسیده

فصل پنجم در بیان ...

حکم عورت ...

با جهتها و نماز بگذارد درست باشد و اگر کسی [illegible]
اجتهاد کند بهر جهتی که دلش گواهی دهد نماز بران جهت بگذارد
مسئله نماز فرض بر مرکب و ستور بی عذر روا نباشد فاما نماز
نفل مطلق روا باشد با عذر و بی عذر فاما اگر خوف نباشد اولی از
فرود آمدن از مرکب نماز فرض نیز سوار روا باشد مسئله در نماز
نفل گزاردن سوار را در حالت شروع روی آوردن بقبله شرط
نیست در محیط البحر آورده است که در وقت شروع روی آوردن
بقبله شرط است بعد از ان مرکب را بهر جانبی که مقصودش باشد
براند در منتقی آورده است که نماز گذاردن در کشتی روان در
باتفاق ابن سماعه نشسته در مصفی آورده است هر بار که کشتی از سمت
قبله بگردد نماز گزارنده هم بنماز بگرداند روی خود بقبله آرد اگر نماز
گزارنده سمت قبله نگرداند نمازش درست نباشد فصل ششم در نیت
شرط نیت نماز کردن شرط صحت نماز است و نیت
بتعیین کند که فلان فریضه نماز خفتن یا نماز بامداد یا نماز پیشین
مثلا و نیت کردن بدل فرض است و بزبان مستحب است

دلیل

نیت چنین کند نویت ان اصلی صلوة الفجر فرض الوقت
رکعتین متوجها الی جهة الکعبة ثم تکبیر گوید و اگر مقتدی باشد افتدیت بهذا الامام
متوجها الی جهة الکعبة الله اکبر تکبیر گوید و اگر امام باشد انا امام گوید
دیگر نماز ها و دیگر همچنین قیاس کند و اگر بپارسی نیت
کند چنین گوید نیت کردم تا بگذارم فریضه خدای را نماز بامداد
فرض وقتی دو رکعت روی آوردم بجهت کعبه اقتدا با امام
کردم و نماز جمعه را الصلوة الجمعة نیت کند و فرض الوقت
نگوید در فتاوی قاضی خان آورده است اگر فرض الوقت بگوید نماز جمعه در
نباشد در تحفة الفقهاء آورده است که در نیت کردن لازم است
که فرض وقتی نیت کند در همه نماز ها جز نماز جمعه تا اگر نماز
جمعه را فرض وقتی نیت کند درست نباشد و نماز عید را الصلوة
العید نیت کند و نماز وتر را الصلوة الوتر نیت کند و نماز تر
الترویحة
اویح صلوة التراویح نیت کند یا سنت وقتی گوید سنت
کند و نماز جنازه را نویت ان اودی اربع تکبیرات
صلوة الجنازة الصلوة لله والدعاء للمیت گوید

اگر در دل میداند که نماز پیشین میگذارد و بر زبانش نماز دیگر رفت نیت
کردن نماز پیشین درست باشد و سهو زبان زیانی ندارد زیرا که نیت دل معتبر است
و ستنها [illegible] رسول علیه السلام را رسول الله نیت کند و اگر صلوة مطلق نیت
کند نماز روا باشد مگر نفل و تراویح و کیفیت نیت مطلق صلوة اینست نویت
ان اصلی لله تعالی رکعتین عبادة الله تا از نیت و تکبیر تحریمه فاصله نکند
یعنی بلکه متصل نیت تکبیر گوید امام را نیت امامت شرط نیست
اگر شخصی نماز فریضه تنها میگذارد و شخصی دیگر پس او آمد و اقتدا کرد
نماز شخص آمده درست باشد اما مقتدی را نیت اقتدا شرط است اگر نیت
اقتدا نکند نمازش درست نباشد اما اگر زنی اقتدا نمود به یک مرد کرد
اقتدا آن زن بر آن مرد درست نباشد تا آنکه مرد نیت نکند که امامت
زنان میکنم همچنان کو [illegible] اما امام الناس [illegible] آورده است اگر امام
در رکوع میرود و مقتدی بر زبان تمام نیت نمیتواند کرد از بیم نارسیدن
رکوع نیت چنین کند دخلت فی الصلوة الامام و باری [illegible] بجای
که در امام در نماز امام در تحتی آورده است اگر شخصی امام را در رکوع یافت
باید که تکبیر در حالت ایستاده بگوید آنگاه در رکوع رود اگر تکبیر گویان نشست

داده

کوزه کرده ور رکوع رود نماز درست نباشد و در نماز در ستاده باشد زیرا که
تکبیر اول گفتن در حالت [illegible] قیام شرط است اگر کسی تکبیر گفت و امام را
در رکوع دریابد آن رکعت بسیار باشد ولیکن نماز درست باشد با امام
موافقت کند و نماز بگذارد و آن رکعت در حساب نشمرد

فصل

[illegible] در بیان طهارت از حیض و نفاس زن حائض و نفسا یعنی
زنی که بچه آورده باشد تا پاک نشود نماز ایشان درست نباشد

حکم

اگر [illegible] باشند شد کم از ده روز
تا غسل نکنند نماز ایشان درست نباشد و وطی کردن با آن زنان پیش از غسل
از گذاشتن یک وقت نماز کامل نیز روا نباشد اما حیض ده روز پاک
شود وطی کردن با آن پیش از غسل ~~زانکه یک وقت نماز~~
بگذرد روا بود اما نماز وی بی غسل روا نباشد در جنبی [illegible]
آورده است اگر زنی بزاید که من بعد هفت روز هر بار پاک
میشدم این بار بعد ششم روز پاک شدم گفته شود او را که غسل
کن و نماز بگذار اما شوهر وطی نکند تا تمام هفت روز بگذرد
در [illegible] آورده است که [illegible] شوهر مر زن حائض را

و بیش [illegible]

اگر در دل میبد اندکه نماز پیشین میگذارد و بر زبانش نماز دیگر رفت نیت
کردن نماز پیشین بی‌ضرر باشد و سهو زبان زیانی ندارد زیرا که نیت دل معتبر
دانسته‌اند رسول علیه السلام ... رسول الله نیت کند و اگر صلوة مطلق نیت
کند نماز روا باشد مگر نفل و تراویح و کیفیت نیت مطلق صلوة اینست نویت
ان اصلی لله تعالی رکعتین عبادة الله تعالی اگر نیت و تکبیر تحریمه فاصله نکند
یعنی یک لحظه متصل نیت تکبیر گوید امام را نیت امامت شرط نیست
اگر شخصی نماز فرادی تنها میگذارد و شخصی دیگر پس او آمد و اقتدا کرد
نماز مقتدی درست باشد اما مقتدی را نیت اقتدا شرط است اگر نیت
اقتدا نکند نمازش درست نباشد اما اگر زنی اقتدا کند بمرد در
اقتدا زن بر آن مرد درست نباشد تا آنکه مرد نیت بکند که امامت
زنان میکنم همچنان گویند اما امام ... آورده است اگر امام
در رکوع میرود و مقتدی بر زبان تمام نیت نمیتواند کرد از بیم نارسیدن
رکوع نیت چنین کند دخلت فی الصلوة الامام و ... تکبیر
که در امام در نماز امام در تحفه آورده است اگر شخصی امام را در رکوع یافت
باید که تکبیر در حالت استادن گوید آنگاه در رکوع رود اگر تکبیر گفتن ...

کوزه کرده و در رکوع رود نماز درست نباشد و در نماز در نیامده باشد زیرا که
تکبیر اول گفتن در حالت قیام فرض است اگر امام تکبیر گفت و امام را
در رکوع دریافت آن رکعت به سجده نهد ولیکن نماز درست باشد با امام
موافقت کند و نماز بگذارد و آن رکعت در حساب نشمرد وقصد
باب سیوم در بیان طهارت از حیض و نفاس زنان حائض و نفسا یعنی
زنی که بچه آورده باشد تا پاک نشود نماز ایشان درست نباشد حیض
اگر کم از ده روز پاک شد
تا غسل نکند نماز نیز درست نباشد و وطی کردن با آن زن پیش از غسل
و پیش است
از گذاشتن یک وقت نماز کامل نیز روا نباشد فاما چون به ده روز پاک
شود وطی کردن با آن زن پیش از غسل و پیش از آنکه یک وقت نماز
بگذرد روا بود فاما نماز وی بی غسل روا نباشد در تجنیس در فتاوی ابراهیمی
آورده است اگر زنی پرسد که من بعد هفت روز هر بار پاک
میشدم این بار بعد ششم روز پاک شدم گفته شود او را اگر غسل
کند و نماز بگذارد اما شوهر وطی نکند تا تمام هفت روز بگذرد
در تجنیس آورده است که گر شوهر زن حائض را

و گرد کشتن مویی مرکب بزرگ را در حالت حیض حرام است به درکت عربان حظ
در این حالت حلال داند کافر گردد آورده است اگر کسی ... را بغلط
یا از سر جهل در حالت حیض و زبان افتاد که باید استغفار بسیار بگوید شب و روز
زیرا که بی فرمانی خدای کرده است و یک دینار یا نیم دینار صدقه کند
آورده است که سبب این عذر در زنان از آنجا است که حوا رضی الله عنها در بهشت
دانه گندم بخورد این عذر زنان در وی پدید آمد هر که بی فرمانی خدای تعالی
بکند لاجرم مبتلا شود در دو جهان
مبتلا شود بعد حوا رضی الله عنها بی فرمانی کرد و بدین عذر مبتلا گشت و اگر
آورده الحیض دم تنفضه رحم امرأة سلیمة عن داء و صغر یعنی حیض خونی
است که رحم زن از آفت ... و آن زن سالمه باشد از درد و نیز خرد نباشد
آورده است اگر شش ساله خونی بیند باید گفت که حیض نباشد
و اگر هفت ساله و یا هشت ساله خون دید در این اختلاف است بعضی گفته اند
که حیض نباشد و چون نه ساله خون بیند با اتفاق آن خون حیض است
و این دختر بالغه گردد آورده است اقل مدة حیض سه شبانروز
است و اکثر مدة حیض ده شبانروز است هر خونی که کم از سه شبانروز یا زیاده از ده

از ده شبانروز بود وانرا استحاضه کویند ودرین حالت نماز کند وروزه
داشتن روا است وشوهر را وطی کردن نیز روا است اقل مدة طهر پانزده
شبانروز است واکثر مدت طهر را پایان نیست تا اکر زنی ده روز خون
دید پس از ان هنوز پانزده روز نکذشته که باز خون بیند آن
خون را حکم حیض نباشد بلکه آن خون استحاضه است بحکم پاکی دارد
اکر زنی را عادت هفت روز است که یکبار بر پنج روز
منقطع شد باید که نماز بکذارد و روزه بدارد و نماند تا هفت روز
بکذرد زیرا اکر عادة او کشت همین پنج روز عادة کی برای نقل
عادة را یکبار کشتن کافی است و فتوی برین است و این روایت رفتن
[illegible] اورده است   ومرة تکتفی لنقل العادة   دانشریة
طاقي العادة الاعادة یعنی برای کشتن عادة یکبار کافی است بر قول
امام ابو یوسف وفتوی بر قول اوست همچنین در محیط مذکور است
و بر قول امام اعظم وامام محمد برای کشتن عادة دو بار شرط است
فامّا شوهر را وطی کردن آن زن روا نباشد تا تمام هفت روز
نکذرد اکر زنی بچه آورد مادام که از نفاس پاک نشود
و بده روز یا بیشتر پاک شد

مسئله اکر زنی بچه آرد مادامی که پاک نشود نزد کشتن او حرامست زیرا چه حالة النفاس اقوی است از حالة حیض
ونفاس خونی را کویند بعد بچه آوردن پدید آید واکثر مدت نفاس چهل روز است و اقل مدت نفاس را حدی
نیست زیرا که با بود زنی در حاله که بچه آرد هم در ان حال پاک شود فامّا اکر زیادت از چهل روز خون بیند استحاضه

نماز نگذارد و روزه ندارد و در منظومها گه چهل روز نگذرد که این جهل است
و بعضی عورات پاک می‌شوند بگمان چهل روز نماز نمی‌گذارند تا چهل روز
نگذرد و این غلط است اگر زنی مستحاضه است یا شخصی عذر میدارد
بجایکه خون بینی روان است یعنی است بشد و یا سلسل البول دارد و باد
بحکم ذی بی اختیاری می جهد و قدرة بر نگاهداشتن آن ندارد
و یا جراحتی دارد است برای هر وقت وضو سازد و نماز بگذارد اگرچه
حدث هر لحظه پیداست و چون وقت نماز بیرون رود وضو شان
بشکند برای آینده نماز وضو باز کرد و کتاب الصلوة سبب نماز وقت است
بدر آمدن وقت نفس وجوب است و باخر جز از اجزاء وجوب
ادا است و بر تهکاری با آخر جزء او متعلق است اگر از وقت
تاخیر کنند آنگه تا که و این وقت ظرف است مر بودی را و شرط است
مراد از اول وقت نماز بامداد چون صبح صادق پدید آید و صبح
صادق سپیدی است پهن که در کرانه آسمان پدید آید وقت نماز
بامداد باقیست تا بر آمدن آفتاب و اول وقت نماز پیشین چون
آفتاب از سر بگردد تا آن زمان وقت فی الغیب که سایه هر

مردود

چیزی

جزء می دو چندان شود جز سایهٔ اصلی و چون دو چند آن جز سایهٔ اصلی وقت
نماز دیگر درآید و چون آفتاب فرو رود وقت نماز دیگر بیرون رود و وقت
نماز شام درآید و تا آن زمان وقت نماز شام باقی است که
سرخی شفق غایب شود و چون شفق غایب گشت وقت نماز شام بیرون
رود و وقت نماز خفتن درآید و شفق سپیدیست که بعد از سرخی پدید
آید بر قول امام اعظم ابو حنیفه کوفی رحمة الله علیه در کنز آورده است
که قول امام اعظم مختار است و وقت خفتن باقی است تا صبح صادق
زده است و چون صبح دمید وقت نماز خفتن بیرون رفت

باب الاذان

بانگ نماز گفتن سنت موکده است برای پنج نماز فریضه
و نماز جمعه اما برای نماز وتر و عید و نماز جنازه بانگ نماز گفتن مشروع نیست
در کافی آورده است اگر اهل شهری یا از مسلمانان از بانگ نماز
گفتن و اقامت گفتن باز ایستند بر پادشاه واجب شود تا با ایشان
کارزار کند برای اقامت این سنت مسئله اگر در [illegible] است
آوردن بانگ نماز و اقامت نکرده است مسئله اگر مسجدی بانگ نماز
گفت و تسبیح نماز در تکرار [illegible] اگر در خانه بانگ نماز نگوید روا باشد

و ترک آن بر همگان روا بود مسئله اگر نماز فایته را قضا کنند بانگ نماز و قامت

بگوید و اگر بسیار نماز فوت شده است برای اول بانگ نماز و قامت

بگوید و در باقی نماز مخیر باشد مسئله در نماز بانگ نماز و قامت

بگوید جماعت مسئله پیش از وقت بانگ نماز گفتن نشاید مگر نماز بامداد

و این قول امام ابو یوسف رحمة الله علیه که بانگ نماز بامداد اگر بعد از نیمه شب گفتن

نماز شب بگوید روا باشد مسئله اگر پیش از وقت بانگ نماز گفته باشد

بانگ نماز گفت و در وقت باز گرداند مسئله بانگ نماز گفتن مرد فاسق که

نابینا بود و اعرابی و بنده و ولد زنا مکروه است مسئله بانگ نماز یارستا

و همچنین مکروه دانسته که دانا مسایل شریعت نباشد و نشناسد

وقت نماز را مسئله اگر بی وضو بانگ نماز گفت روا باشد اما اقامت

بی وضو روا نیست مسئله آورده است که نفقه اگر راد بانگ نماز

بجزم گوید و اول اکبر که متصل بکلمه الله بجواب گفت بفتح را بگوید

و سنت است که موذن بانگ نماز درست و بی خطا گوید و شناسا باشد

او قامت نماز باشد در فتاوی آورده است که اجابت

موذن مسجد حی یعنی مسجد محلت واجب است و اجابت آنست که هر کلمه که موذن

بانگ نماز

اقامت بانگ نماز

بگوید

بگوید شنونده نیز آن کلمه بگوید مگر حیّ علی الصلوة و حیّ علی الفلاح بر
شنونده گوید لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و در حالت شنودن
بانگ نماز بهیچ کاری مشغول نشود و خاموش باشد در تتمه آورده است
که در حالت بانگ نماز مشغول شدن حرام است تا می از آنکه ام المؤمنین
عائشه رضی الله عنها چون بانگ نماز بشنودی اگر بسخن مشغول بودی یا هر کاری که
در دست رسیدی همانجا بگذاشتی در خلاصه آورده است که وقت
قرآن خواندن اجابت کند یا نه در این دو روایت است در یک روایت
کند که واجب است و در روایتی نکند که واجب نیست اما صحیح آنست که اجابت
کند اجابت مؤذن مسجد خود را واجب است اما مؤذنانی که در مسجدهای
دیگر بانگ نماز میگویند اجابت ایشان واجب نیست
آورده است فرائض الصلوة التحریمة والقیام والقرائة والرکوع و
السجود والقعود الاخیرة قدر التشهد والخروج بصنعه در کنز آورده است
که فرایض نماز هفت چیز است تکبیر اول گفتن و ایستاده بودن و
قرآن خواندن و رکوع کردن و سجود کردن و اخر نماز نشستن
مقدار تشهد و بیرون آمدن از نماز بفعلی که منافی صلوة است

تکبیر اول گفتن فرض است و آنرا تکبیر تحریمه گویند بنابر آن که هر چه مباح است

پیش از نماز چون خوردن و آشامیدن بگفتن تکبیر حرام میشود مجرد

گفتن تکبیر اول و تکبیر تحریم گویند یعنی لفظ الله اکبر را تحریم را گویند چنانکه

نبی امر فرموده است صلی الله علیه وسلم التکبیر جزم والاقامة جزم والاذان

جزم یعنی تکبیر تحریم باید گفت در نماز و در بانگ نماز و در اقامت در هدایه

آورده است که تکبیر را بی مد گوید اگر کلمه الله را بمد گوید نماز تباه شود

که اول خطای فاحش است زیرا معنی چنین میشود که خدای تعالی

هست یا نه اگر این معنی را معتقد شود کافر گردد نعوذ بالله منها و تباه

کننده نماز است مطلق معتقد باشد خواه نی در محیط آورده است اگر الله

اکبار میگوید بالف ~~[illegible]~~ نمازش باطل شود و اگر معتقد این

معنی باشد کفر بود زیرا که اکبار نام شیطان است و این مسئله واقع است

که در روز جمعه بعضی موذنان برای درازی صوت اکبر را دراز میکشند

و اکبار میگویند نمازشان باطل میگردد معنی الله اکبر است که خدای تعالی

بزرگ است مسئله اگر بگوید الله اکبر الله اعظم یا سبحان الله یا لا اله الا

الله میگوید نماز درست باشد و در نماز در ابتدا باشد فاما اگر اللهم اغفر لی

بجای او

بجای تکبیر میگوید و در نماز درست نماید با که مسئله ۱ زنان را سنت است
که دو دست تا دوش بر دارند وقت تکبیر تا که مسئله بر ندارند
بت نماز کند اگر کفها و دست برای تکبیر بر دارد و دو دست وا تشتن
اشاره است بر نفی کردن جز خدای تعالی از خدایان باطل و فرود آوردن
دست اشاره است بر اثبات کردن خدای تعالی ۲ مسایل القیام
است که گذاردن نماز فرض است قیام مقدار یکی فرض که قراءة فرض
در وی تواند خواند و این قیام ساقط نیست مگر بعذر بیماری و در بعضی
عورات را جنب یک نماز موجود میسیما باشد از نیست نیز نماز نشسته
میگذرانند و آن درست نیست و قیام در نماز فریضه فرض است فاما
در نماز نفل و سنت فرض نیست اگر نماز نفل و یا سنت نشسته میگذارد
روا باشد مگر سنت نماز بامداد نشسته گذاردن روا نیست زیرا که
قریب واجب است و این روایت در خلاصه آورده است و لیکن نماز
نفل نشسته گذاردن نیمی مزد است از آنکه ایستاده میگذارد که رسول
صلی الله علیه و سلم فرموده است صلوة القاعد علی النصف الاجر من صلوة
القائم یعنی نماز نشسته نیمی مزد است از نماز ایستاده در کنز آورده است

بر آنکه خدائی مر خدا راست
۲ مسئله سنت با نشسته گذاردن روا باشد مگر سنت
نماز بامداد در روایتی زیرا که قریب واجب است
روا است در خلاصه آورده است

اگر شخصی نماز نفل میکند ابتدا ایستاده بجای نماند گردد روا باشد که تکیه کند بر چیزی
فاما نماز فرض تکیه کردن مکروه است مسایل القراءت قران خواندن
در نماز مقدار یک آیت دراز یا سه آیت کوتاه فرض است در قول امام اعظم
رضی الله عنه قران خواندن یک آیت کوتاه فرض است بحسب صاحبین و دیگر
متمان مسئله قران خواندن در دو رکعت فرض است و بر قول
امام شافعی رحمة الله علیه در همه رکعات فرض است و بر قول امام مالک رحمة
الله علیه در سه رکعات فرض است و در دو رکعت اخرین قراءة فاتحه سنت
مسئله مطلق قراءة فرض است و فاتحه خواندن واجب است و با فاتحه
سوره ضم کردن نیز واجب باشد مسئله در نماز نفل و در وتر در همه رکعات
قراءة فرض است مسئله سنت قراءة در حضر مقیم است که در نماز بامداد
و نماز پیشین طوال مفصل بخوانند و در نماز دیگر و نماز خفتن اوسط
مفصل بخوانند و در نماز شام قصار مفصل بخوانند در دو رکعت و کاهی [illegible] سنت
که طوال مفصل از سوره حجرات تا سوره بروج و اوساط
مفصل از سوره بروج تا سوره لم یکن است و قصار مفصل از سوره لم یکن
تا اخر قران و در سفر هر چه که بخوانند [illegible] کردن در نماز فرض

در سنت

و رکوع از روی لغت پشت خم کردن و آرامیدن در رکوع واجب است
و تسبیح گفتن در وی سه بار سنت است و حد آرامیدن در رکوع
آنست که یکبار تسبیح در وی توان گفت مسئله اگر مقتدی امام
را در رکوع یافت و تکبیر ایستاده گفت و با امام بپیوست در آغاز آمده
باشد و آن رکعت محسوب است زیرا که رکوع را حکم قیام است و اگر امام
را در رکوع نیافت آن رکعت نرسیده باشد در منهاج آورده است که در سنت
را چنان خم کنند هموار و برابر دارد چنانچه سر با سرین برابر باشد اگر
قدحی پر آب بر پشت نهند نه ریزد زیرا که رسول علیه السلام چنین
رکوع کردندی مسئله اگر بعد قیام ایستاده در سجده رود و پشت
را خم نکند نمازش درست نیست زیرا که رکوع حاصل نشد مسایل السجود
سجده کردن فرض است و آرامیدن در سجود واجب است و تسبیح
در سجده سنت است مسئله دو سجده در نماز فرض است در هر رکعتی
و سجده سر بر زمین نهادن است از روی لغت و در شرع نهادن پیشانی
با بینی بر زمین است و سجده هم به ترتیب کند و هم به تعقیب و چون یک سجده
بجا آرد بنشیند آن سر بر گیرد که نزدیک نشستن شود آنگاه دوم سجده کند

و سه بار گفتن سنت است

اگر همچنین نکند اصح آنست که نماز درست باشد در هدایه آورده است و الا اصح این

من کان اقرب الی السجود [illegible] گفته بعضی ساجدا و ان کان اقرب الی السجود

جعل ساجدا یعنی هر که نزدیک به نشستن باشد او شمرده شود که همچو نشسته است

و آنکه نزدیکتر به سجده باشد همچنان ساجد شمرده شود پس دو سجده

که فرض است متحقق شود در تفسیر [illegible] کافی آورده است که حکمت حدیث

که در نماز دو سجده فرض شده است آنست که چون فرشتگان مر آدم

را سجده کردند و ابلیس سجده نکرد و ابلیس را دیدند که طوق لعنت

در گلوی او افتاده [illegible] شکرانه اگر حق تعالی ما را از توفیق

داد بفرمان برداری و چون شما [illegible] دیم سجده کردند بنابر آن

دو سجده فرض شده در کافی آورده است که سجده اول اشارت

بر آنست که ما از خاک آفریده شده ایم سر بر خاک نهیم و سجده

دوم اشارتست بر آنکه باز گشت ما با خاک خواهد بود و [illegible]

القعود قعده اخیره مقداری که التحیات را توان خواند فرض است

و التحیات خواندن درو واجبست تا اگر بمقدار التحیات

نشست که التحیات توان خواند و لیکن نخواند نماز درست باشد

اگر ترک

اگر ترک کرد قرائت واجبه را در نماز با نقصان بود اگر سهو ترک
آورده است سجده سهو واجب آید برای جبر نقصان را و بر ترک
هر واجبی همچنین حکم است در فتاوی خانی و فتاوی عتابی آورده است چون
مسبوق در قعده اخیره با امام موافقت کرد و التحیات بخواند پس
از آنکه امام سلام بگوید مسبوق کلمه شهادة تکرار کند تا آن زمان
که از نماز بیرون آید و خاموش نباشد زیرا که خاموشی در نماز حرامست
و صلوة نیز نخواند زیرا که محل صلوة آخر نماز است در تجنیس زرنوجی
آورده است اگر در قعده اولی بعد از التحیات صلوة خواندن
مقدار اللهم صل علی محمد اگر بسهو بخواند سجده سهو واجب آید باید
در ... القاری آورده است در قعده اولی اگر اللهم صلی را بسین خواند
نماز پس فاسد شود و اگر در قعده آخره خواند نماز پس درست باشد
زیرا که مقتضی متغیر میشود و اکمل از دوی لغت بیرون کشیدن سیف
است چنین در قعده اولی خواهد خواند تا ده کند نماز در میان نماز
موجود خواهد شد و چون در قعده اخیره خواهد خواند از نماز بیرون
آرنده خواهد شد در خلاصه آورده است اگر مقتدی با امام موافقه

کرد در قعده اخیره مقداری که التحیات توان خواند و پس از آنکه امام از
نماز بیرون آید مفسدی بیرون آمد و یا بر جاست رفت نماز مفسدی
درست باشد زیرا که موافقت با امام مقدار تشهد فرض نیست در خلاصه آورده است
که مسبوق در قعده اخیره با امام موافقت کند تا آنگاه که امام از نماز بیرون
آید مگر آنکه وقت تنگ باشد که خوف است که وقت بیرون رود مسبوق
برخیزد و باقی نماز بگزارد و نماید بیرون آمدن امام را مسئلة الخروج
بیرون آمدن از نماز بفعلی که تباه کند نماز را فرض است تا اگر
مقداری نشسته التحیات خواند بعد از آن سخنی در رفت نیز هم گفت
یا حدث کرد از نماز بیرون آمده باشد اما بلفظ سلام بیرون
آمدن واجب است مسئله اگر امام در قعده اخیره التحیات خوانده
خنده قهقهه کرد از نماز بیرون آمده باشد اما اگر مسبوق پس او
افتد اکرده باشد نماز مسبوق فاسد شود و این مسئله در منظومه آورده است
شعر ویمنع للمسبوق عن اتمامه ضحکة امامه لدی اختتامه
آورده است که واجبات در نماز دوازده چیز است بدین عبارت
گفته است و واجبها قراءة الفاتحة وضم سوره وتعیین القراءة فی الاولی

کرانستن بیرون

بعد از آن

لیکن

لیکن واجبات الترتیب فی فعل مکرر و تعدیل الارکان والقعود الاول
والتشهد و لفظ السلام و قنوت الوتر و تکبیر العیدین والجهر و الاسرار
فیما یجهر و یسر یعنی واجبی است که یکی از واجبات نماز فاتحه خواندن
ولیکن در دو رکعت اخرین فاتحه خواندن سنت است و در محیط در محیط
مذکور است دوم ضم کردن سوره با فاتحه واجب است سوم تعیین کردن
قراءة در دو رکعت اول یعنی قراءة خواندن در دو رکعت فرض است
ولی غیر معین خواه اول خواه خواند آخر خواندی اما آنکه در دو رکعت
اولین خواند واجب است چهارم نگاه داشتن ترتیب در فعل مکرر
یعنی میان دو سجده ترتیب نگاه دارد که هر دو سجده را یکبار بیارد
اگر شخصی در رکعت اول یک سجده آورد و در رکعت دوم
سه سجده بیارد نماز وی درست باشد ولیکن ترک واجب
کرده باشد پنجم تعدیل ارکان و آن عبارت است از آرامیدن
در رکوع و سجود فاما قومه و جلسه بر مذهب ما از تعدیل ارکان
نیست ششم قعده اولی هفتم التحیات خواندن هشتم بلفظ
سلام بیرون آمدن از نماز نهم دعا قنوت در وتر خواندن

دهم تکبیرات عیدین نه تکبیر اداء تکبیری که در حالت رکوع گفته میشود این
تکبیر در حکم نماز سنت است مگر در نماز هر دو عید که تکبیر در حالت رکوع
گفتن واجب است یازدهم قراءة بلند خواندن در سه نماز یعنی
در نماز بامداد و نماز شام و نماز خفتن در دو رکعت اول بلند
خواندن واجب است مر امام را اما اگر تنها نماز میگزارد بلند
خواندن وی را واجب نیست بلکه افضل است دوازدهم قراءة
آهسته خواندن در نماز پیشین و نماز دیگر امام را و تنها گزارنده
را این دوازده چیز که در نماز واجب است اگر کسی دانسته یکی ترک
آرد نمازش درست شود ولیکن با نقصان پس نماز را باز
گردانیدن بهتر باشد و اگر بغیر قصد یکی ترک آرد سجده
سهو واجب آید در [illegible] آورده است کل صلوة ادیت
مع الکراهة فحکمه الاعادة علی وجه غیر مکروه یعنی هر نمازی که ادا کرده
شود با کراهیت آن نماز را بر وجهی باز باید گردانید
که کراهیت واقع نشود در کافی آورده است نمازی که با کراهیت ادا
کرده شود نظیر آنست که اگر نمازی ارکان ترک کرده باشد

هرچه در نماز فرض است اگر ترک آرد باز گردانیدن آن نماز فرض باشد
و اگر واجبی ترک آرد باز گردانیدن واجب باشد مسئله اگر در دو رکعت اول
فاتحه را انفراد موقتی ترک آرد در دو رکعت آخرین قضا نکند فاما اگر سوره
ترک آورد در دو رکعت آخرین قضا بکند و در این مسئله فرق است زیرا چه فاتحه
خواندن و ضم کردن سوره هر دو واجب است و وجه فرق آنست که
اگر فاتحه را قضا کند تکرار فاتحه آید در رکعت لازم و تکرار فاتحه در یک رکعت مشروع
نیست و چون سورت را قضا کند تکرار نخواهد شد یعنی اگر فاتحه خوانده سوره
را ضم نکرد سوره در دو رکعت آخرین قضا کند زیرا چه سورت تکرار نخواهد شد
مشهور آورده است که تکرار فاتحه بنوع وصل نتوان مشروع نیست فاما اگر وصل
کند بقراءت آن زمان تکرار فاتحه در یک رکعت مشروع باشد مسئله
چون سورت در آخرین قضا خواهد کرد باید که بلند خواند در نماز جهر و اگر چه
در رکعت آخرین محل اخفای قراءت است و فاتحه را نیز بلند خواند تا جمع
میان جهر و سر نشود یعنی میان بلند خواندن و آهسته خواندن جمع نشود
زیرا چه جمع کردن میان جهر و سر در یک رکعت مشروع نیست مسئله
تعدیل الارکان بر مذهب ما واجب است و بر قول امام ابو یوسف و امام محمد

و بر قول امام شافعی رحمة الله علیهم اجمعین فرض است و تعدیل از روی لغت راست
کردن اندام است و در شرع آرام گرفتن در رکوع و سجود است و قومه و جلسه از
تعدیل ارکان است و قول ایشان از تعدیل ارکان است یعنی بر قول امام
ابو یوسف و امام محمد و امام شافعی فرض است قرار آرام گرفتن در قومه
و جلسه سنت است و نفس قومه و جلسه نیز سنت است در فتاوی ظهیریه آورده است
که امام اعظم رضی الله عنه گفته است هر که سر از رکوع بر نگیرد ترسم که نماز وی درست
نباشد مسئله تشهد خواندن واجب است یعنی التحیات الی آخره و
چون تشهد خواند باید که تشهد ابن مسعود بخواند و تشهد ابن مسعود رضی الله
عنه اینست التحیات لله والصلوات والطیبات السلام علیک ایها النبی
و رحمة الله و برکاته السلام علینا و علی عباد الله الصالحین اشهد ان
لا اله الا الله و اشهد ان محمدا عبده و رسوله عبد الله ابن مسعود گوید
رضی الله عنه که رسول علیه السلام مرا این تشهد را همچنین آموخته است
چنانچه سورتی از قرآن در محیط آورده است که لفظ سلام گفتن یک طرف
واجب است و طرف دویم سنت است و سلام بیرون نماز گفتن سنت است
که مسلمانان یک دیگر را گویند و جواب سلام فرض کفایت است در فتاوی ظهیری

است

فضیلت جواب سلام

آورده است سلام با تنوین یا به هر کیف یا با الف و لام چنانکه سلام و
علیکم یا السلام علیکم فاما حفظ لفظ عوام میگویند نه منوّن و نه
محلّی بحرف نه تنوین نه با الف و لام این چنین سلام گوینده را ثواب است
و نه شنونده را فرض است در کنز و کبیری آورده است جواب سلام
چنان گوید که سلام گوینده بشنود و اگر چنان گوید که سلام گوینده
نمیشنود از کردن او جواب سلام ساقط نشود و همچنین جواب عطسه
فرض کفایت است چنان که عطسه زننده بشنود و الّا فریضه از کردن
ساقط نشود مسئله اگر دو کس از مسلمانان یکدیگر را سلام گفتند
که السلام علیکم اگر هر دو سلام بهم افتاد از کردن این ساقط
نشود اگر متقدم و متاخر بگویند از کردن این ساقط شود مسئله
اگر یهودی یا کافری سلام گوید این را جواب این قدر بگوید و علیک
و زیاده ازین نگوید و خود ابتدا این را سلام نکند مسئله
دعای قنوت در وتر خواندن واجب است در سوم رکعت بعد از قراءت
تکبیر گوید و دعای قنوت خواند مسئله اگر فراموش کند دعای قنوت
ترک آورد و در رکوع یادش آمد باز نگردد سوی قیام برای خواندن

دعای قنوت بیک هم در رکوع نخواند فاما اگر سورة ترک کرده بود در رکوع

یاد کش آمد باز گردد سوی قیام و سورة بخواند و این مسئله در قنیه در خزانه

آورده است برای دعای قنوت باز نگردد زیرا که رکوع فرض است و شکستن فرض

برای واجب روا نیست فاما برای خواندن سورة باز گردد زیرا که چون

سورة نخواهد خواند سورة کل از قرائت فرض واقع خواهد شد پس

شکستن فرض برای فرض خواهد بود و این مسئله در تجنیس ملتقط آورده است

که اگر کسی دعای قنوت نداند این آیت بخواند ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی

الآخرة حسنة وقنا عذاب النار در قنیه صغری آورده است سه بار اللهم

اغفر لی و یا سه بار یا رب گوید و در دعای قنوت بعضی گفته اند که هشت

واو است و بعضی گفته اند که دوازده واو است و بعضی گفته اند که چهارده واو است

و دعای قنوت اینست اللهم انا نستعینک و نستغفرک و نؤمن بک

و نتوکل علیک و نثنی علیک الخیر و نشکرک و لا نکفرک و نخلع و

نترک من یفجرک اللهم ایاک نعبد و لک نصلی و نسجد و الیک

نسعی و نحفد و نرجو رحمتک و نخشی عذابک ان عذابک بالکفار ملحق

در محبوب آورده است که لفظ نترک در دعای قنوت منقول نیست

نشکرک

در حلبیه و در ظهیریه آورده است که منحی تکبیر با [illegible] اگر مبلغ [illegible] و در نمازی .
که بلند باید خواند است خواندن آغاز کرد و چیزی از فاتحه خواند بعد از آن یاد
آمد که بلند باید خواند فاتحه را از سر گیرد و بلند خواند تا جمع میان جهر و سر
نشود و سنتها که در نماز است [illegible] آورده است و سنتها رفع الیدین فی التحریمة
ونشر الاصابع وجهر الامام بالتکبیر والثناء والتعوذ والتسمیة والتأمین سرًا و
وضع یمینه علی یساره وتحت سرته وتکبیر الرکوع والرفع منه وتسبیحه ثلاثا
واخذ رکبتیه بیدیه وتفریج اصابعه وتکبیر السجود وتسبیحه ثلاثا ووضع یدیه
ورکبتیه علی الارض وافتراش رجله الیسری ونصب الیمنی والقومة
والجلسة والصلوة علی النبی علیه السلام والدعاء [illegible] چنان باید که سنتها
در نماز اول آنست که دو دست بردارد برای تکبیر اولی دوم
انگشتان را از هم باز دارد که ده [illegible] سیوم امام را تکبیر بلند گفتن
چهارم ثنا خواندن یعنی سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک وتعالی
جدک ولا اله غیرک خواندن در هدایه آورده است که جل ثناءک در فرایض
نگوید پنجم تعوذ گفتن یعنی اعوذ بالله من الشیطان الرجیم گفتن و
استعید بالله گفتن افضل [illegible] راجح [illegible] موافق نظم قرآن است ششم تسمیه

کفتن بعد بسم الله الرحمن الرحیم کفتن هفتم آمین کفتن هم امام را و هم مقتدی را

و هم منفرد را و لیکن در چهار چیز را نوع ثنا و تسمیه و تعوذ و آمین آهسته کوید در کنز

که مسبوق در قضا ثنا بخواند و تعوذ بکوید و مقتدی نیارد و فتوی بر این است

در وقت القاضی آورده است که اکر لفظ آمین را نشنید بدیهم مقتدی بکوید [illegible]

باطن منت آهسته هشتم دست راست را بر دست چپ نهادن زیر ناف

نهم در وقت رکوع رفتن تکبیر کفتن دهم بعد سر از رکوع برکردن سمع

الله لمن حمده کفتن امام را و مقتدی را و منفرد را نوعی تنها که از بنده را سنت

ربنا لک الحمد کفتن در صلوة مسعودی آورده است اکر سمع الله لمن حمده [illegible]

کوید نماز فاسد نشود در کافی آورده است که از رسول علیه السلام لفظ

منقول است ربنا لک الحمد اللهم ربنا لک الحمد و الاخیر افضل یعنی اللهم ربنا

لک الحمد کفتن افضل است در مصفی آورده است که معنی سمع الله

لمن حمده آنست ای قبل الله حمد من حمده یعنی قبول کند حمد آن کس را که ستود

کسی را که او را ستاید یازدهم سه بار سبحان ربی العظیم در رکوع کفتن

و از استاد خود این ضعیف را استماع است که اکر اداء حروف

ظا نباید سبحان ربی الکریم کوید بر این کلمه عظیم را اکر بزال یا زا یا ضاد

دوازدهم در رکوع سبحان ربی العظیم کفتن

سیزدهم در سجود [illegible] سبحان ربی الاعلی کفتن [illegible]

میگوید نماز رسش تباه شود دوازدهم فرو زانو گرفتن هر دو دست در حالت رکوع سیزدهم
انگشتان دست گشاده داشتن چهاردهم در حالت سجده رفتن بکبیر گفتن
پانزدهم سه بار سبحان ربی الاعلی در سجده گفتن در قول امام مالک
رحمة الله علیه تسبیح در سجود گفتن فرض است و شانزدهم
دو دست بر زمین نهادن در حالت سجده و دو
هفدهم
زانو بر زمین نهادن در حالت سجده در هدایه آورده
است وضع القدمین فی السجود فریضة هکذا
ذکره القدوری هر دو پای در حالت سجده بر زمین نهادن فرض است
اگر کسی در حالت سجده از پس هر دو پای از زمین برگیرد نماز رسش
روا نباشد در فتاوی [illegible] آورده است اگر یک پای بر زمین نهاد و پای
دیگر برگرفت نماز رسش مکروه باشد هژدهم پای چپ بگسترانیدن
و بر آن نشستن و پای راست ایستاده کردن نوزدهم قومه یعنی
بعد از رکوع راست ایستادن بیستم جلسه یعنی میان دو سجده نشستن
بیست و یکم درود بر رسول علیه السلام بعد تشهد آخرین خواندن
در عقیده [illegible] آورده است که یکبار درود گفتن در تمام عمر بر رسول

علیه السلام فرض است و در هر مجلس که اول بار نام رسول علیه السلام شنود
درود بگوید که واجب است و هر بار که بعد از آن در آن مجلس که نام رسول علیه السلام
شنود درود گفتن سنت است اما اگر نام حق تعالی ذکر شود گفتن ثنا
فرض بود هر بار که شنود در هر مجلس که باشد آورده است اگر قضا کند
با طهارت یا بی طهارت یا نماز بگزارد مثال این طایفه درود بر رسول علیه السلام گوید
برای رواج خیرات رانم باشد و نیز در وقت فرو خفتن کمال ادا کرد درود گوید
بیست و دوم دعای که مرویست از رسول علیه السلام یا موافق نظم قرآن
است خواندن آداب نماز آورده است اذا نظره الی موضع
السجود و کظم و غمض عند التثاؤب و اخراج کفه من کمه عند التکبیر و دفع السعال ما
استطاع والقیام حین قیل حی علی الفلاح و شروع الامام منه قبل ان
هنگام قد قامت الصلوة یعنی آداب نماز اول نظر کردن است سوی
جای سجده در حالت ایستادن دوم در وقت آمدن فازه دهن فرو خوردن خاباندن
یعنی در وقت فازه لب زیرین به دندان گرفتن و اگر فازه نشاید نشست
دست چپ بر دهن دارد سیوم دو دست در وقت تکبیر از آستین بیرون
آوردن چهارم دفع کردن سرفه را تا مادام که تواند پنجم چون شنود

حی علی الفلاح

حی علی الفلاح بگوید مقتدیان از صف برخیزند تا بجای خود و چون اینجا
برسد که قد قامت الصلوة امام در نماز شروع کند و آورده است
که یکی از آداب نماز آنست که در حالت سجده نظر در بینی خود بکند و در حالت رکوع
نظر بر پشت پای خود بکند و در حالت قعده بکنار خود نگرد فصل در بیان
نماز و اجبات و سنن و آداب آن بر وجه اختصار تمام و این کلمه را
بترتیب در کار بندد و ترتیب در این فصل مذکور است فصل چون
در نماز در آید بحضور دل در آید و اندیشهای دنیا از دل دور کند و چنان
داند که خدا تعالی را می بیند یا خدای تعالی او را می بیند قال رسول
الله صلی الله علیه وسلم اعبد الله کانک تراه فان لم تکن تراه
فانه یراک معنی این حدیث چنان باشد که خدای تعالی را چنان
پرست گویی که تو او را می بینی و اگر تو او را نمی بینی او ترا می بیند و
چون در نماز در آید هر دو دست بردارد تا برابر نرمه گوش هر دو
انگشت بدارد و انگشتان بسته کند و از تحریمه باز گشته و تکبیر تحریمه بگوید
پس از آن دست راست بر دست چپ زیر ناف و زنان دستها را
بر سینه نهند و کیفیت دست نهادن زیر ناف آنست که انگشت خود را

وانگشت
از دست راست ...

محلو کنند از دست راست و دست چپ را بکیرد و باقی انکشتان بر ظاهر
دست چپ نهند تا هم وضع کرده شده باشد و هم اخذ پس ثنا کوید یعنی سبحانک
اللهم وبحمدک تا آخر بکوید پس تعوذ خواند یعنی اعوذ بالله من الشیطان الرجیم
پس از آن تسمیه بکوید یعنی بسم الله الرحمن الرحیم در کنز آورده است ویسمی
سرا فی کل رکعة وهی آیة من القرآن انزلت للفصل بین السور
یعنی تسمیه در هر رکعت آهسته بکوید و این تسمیه آیتی است از قرآن و این
قول امام ابو یوسف است رحمة الله علیه و مختار برای ما کی عمل قول است
بعد از آن فاتحه بخوانند و با فاتحه سوره ضم کنند یا مقدار سه آیت بخواند
در فتاوی خانی و در فتاوی آورده است اگر بعد از فاتحه نیم آیت تمام بخواند
بسهو سجده سهو بروی واجب آید پس از این مسئله معلوم شد که ضم کردن
سوره با فاتحه یا مقدار سه آیه واجب است و کم از سه آیه خواندن نمی
شاید پس از آن در رکوع تکبیر کویان برود و در رکوع بار آمدن هر
دو دست زانو بکیرد و انکشتان را در وقت کرفتن زانو کشاده دارد
و پشت در حالت رکوع هموار کنند چنانچه سر با سرین برابر باشد و سبحان
ربی العظیم سه بار بکوید پس از رکوع سر بر کیرد و اکر امام است سمع الله لمن

تسمیه

هر دو زانو

حمده گوید و اگر منفرد است یا تنها گذارنده است با بانگ الحمد گوید و باید که تسمیع و
تحمید در حال انتقال از رکوع بگوید که محل گفتن این حالت انتقال است و در فرو
بیاید بنشستن تکبیر بگوید و در سجده رود لیکن در وقت سجده رفتن
اول زانوها بر زمین نهد بعد از آن دو دست بعد از آن بینی و پیشانی و در وقت
خاستن برعکس آن برخیزد یعنی اول پیشانی برگیرد و بعد از آن دو دست
بعد از آن دو زانو و سجده بر پیشانی و بینی کند و روی خود میان
دو کف دست خود نهد در حالت سجده و هر دو بازو از بغل گشاده دارد
و شکم را از دو ران دور دارد و ... اگر در صف تنگی
باشد خود را گشاده ندارد تا از وی دیگری را آزار نرسد و روی انگشتان
پای سوی قبله دارد و در سجده پنج بار یا سه بار سبحان ربی الاعلی
بگوید اگر امام باشد تسبیح پنج بار بگوید پس سجده تکبیر گویان سر برگیرد و بنشیند
و آرام گیرد و دوم سجده همچون سجده اول بکند پس از سجده
دوم تکبیر گویان سر برگیرد و راست بنشیند و بر سر دو پای برخیزد و رکعت
دوم همچون رکعت اول بگذارد و لیکن در رکعت دوم تعوذ و ثنا نگوید
و چون رکعت دوم تمام شود پای چپ بگسترد و بران بنشیند و پای را

بعد از ان

گوی

اشاره دارد و انگشتان پای راست بسوی قبله دارد و هر دو دست بر دو ران
از یکدیگر باز کرده نهد و در کنار زانو نگیرد و در نشستن انگشت
که بر سرین نشیند و هر دو پای را از جانب راست بیرون آرند
پس التحیات بخواند و بعد از آن صلوة بگوید آورده است افضل صلوة نماز اهل
معروف است اللهم صل علی محمد و علی آل محمد کما صلیت و سلمت علی ابراهیم
و علی آل ابراهیم انک حمید مجید اللهم و بارک علی محمد و علی آل محمد کما بارکت
علی ابراهیم و علی آل ابراهیم انک حمید مجید و از زیادت بر این نکند و آورده
که اللهم ارحم محمدا و آل محمد الی آخره نزدیک بعضی نگویند اگرچه از بعضی صحابه
رضی الله عنهم اجمعین منقول است زیرا که طلب رحمت کردن انبیا را در
وهم آرنده است موهم تقصیر انبیاست پس سلام از جانب راست آسمان
بگوید چنانچه رخسار راست او نموده شود و این نیت فرشتگان و نیت سلام
راست کنند و اگر جماعت باشد نیت امام جماعت نیز بکنند و سلام و نیت
از جانب چپ بگوید چنانچه رخ چپ او نموده شود و این سلام نیز نیت فرشتگان
بجا گوید اگر جماعت باشد نیت امام و مقتدیان نیز کنند
و آورده است که بنا کننده نماز یعنی گفتن از جنس سخن مردمان دوم

هم کردن

ابراهیم ربنا

که موهم تقصیر

او تیمم [illegible] نخواند

دعا کردن و خواستن در نماز چیزی که از بندگان خواستن آن محال نیست
چنانچه گوید اللهم زوجنی یا اللهم ملکنی فلان ای بار خدایا مرا زن روزی
کن یا مرا ملکی بخش نالیدن با آواز بلند گفتن آه در بیماری
و یا وه آوه گفتن است چنانچه در فواید آورده است
اگر آه میکند نماز نشکند تباه نشود بر قول امام اعظم و امام محمد رحمهما الله و بر
قول امام ابو یوسف رحمة الله علیه تباه کننده نماز است گریه
کردن با آواز بلند اندر دو مصیبت فاما اگر از ترس دوزخ یا از ذکر
بهشت می‌گوید نماز تباه نشود و گریستن در نماز مستحب است
قال النبی صلی الله علیه و سلم طوبی للبکائین فی الصلوة تنحنح یاد
مر آنکس را که بگیرد در نماز تنحنح کند بی عذر سرفه چنانچه در سرفیدن
حرفی حاصل شود بی ضرورتش در سرفیدن نباشد تنحنح تباه کند
نماز را فتح کردن بر غیر امام خود بر امام مسکند مر گروهی
زاد فراه بر وی ... دیگر نماز مسکند در نماز خواره
را بر آن ... نماز او این فاتح تباه شود فاما اگر بر امام خود فتح کند
خود آن فتح کند اگر به امام مسکند نماز روا است آورده است

با آواز بلند و آه

و یا

سیم

بخارد چون وقفه صلوة تفسد الصلوة بدو فعلت متوالیات مرات ثلث خشنه مواضعی خک

ازین نبود موضع را بپای سه بار نمازش تباه شود اورده است

اگر به غیر المغضوب را بدال یا بزا بگوید یا بظا میخواند نمازش تباه شود

زله اورده است که در سوره لایلاف قریش اگر والصیف را بسین بخواند

نمازش تباه شود اورده است اگر تشدید ادا حروف نمیتواند کرد

نمازش درست باشد نه جواب آنست که اگر شب و روز جهد میکند تا آخر

عمر در آن موضع نمازش درست بود و الا فلا فاما احسن نیست الا اتفاق

امامت را نشاید بازی کردن با ریش و جامه در نماز

مکروه است و خمیازه دادن و در انگشتان انگشتی و دست بر تهیگاه نهادن

و چپ و راست نگریستن و در نماز همچو سگ نشستن و مربع نشستن بی

عذر این چیزها در نماز مکروه است اورده است که بیرون نماز

مربع نشستن در مسجد مکروه نیست زیرا که امیر المؤمنین عمر خطاب رضی الله عنه

در مسجد رسول علیه السلام مربع نشستی اورده است که پیش از

امام در رکوع و سجود رفتن و سر پیش از امام در رکوع و سجود بر گرفتن

مکروه است و نیز اگر پیش نمازگذارنده صورتی بود که از جنس جانوران

مسئله

نمازگذاردن

نماز کذاردن مکروه است فاما اکر تصویر خردی باشد یا روح نباشد چنانچه صورتی که سر بریده و کردون
و کردون ... مکروه نیست مسئله اکر پیش نماز کذارنده بلندی باشد یا در
موضع نماز مسکذارد که کلاه بسر کسی که نباشد دیدار و در کورستان نماز مسکذارد
مکروه است مسئله جماعت سنت موکده است قال النبی
علیه السلام الجماعة سنة من سنن الهدی لا یتخلف عنها الا منافق یعنی
جماعت سنت موکده است خلاف نکند از آن مکر منافق مسئله اکر یکینه
مقتدی باشد باید که راست امام باشد و برابر امام را قدمش پس
رود چون مقتدی یک نفر باشد که برابر ایستد امام را فرض باید کرد مکروه است ا
و نیز اکر مقتدی چپ امام باشد مکروه باشد مسئله نماز کذاردن بجماعت
مر زنان را مکروه است ... پس اکر زنی امامت کند مر زنان را
میان ایشان باید ایستد مسئله نمی باید زنان را که در مسجد حاضر شوند خواه
پیر باشند خواه جوان و فتوی برین است در زمانه ما مسئله هر که معذور باشد
بعذری چنانچه حدثی ازوی میرود و دایم بول دارد یا باد
ازوی میجهد و قطره بر کف ... نکاه داشتن ندارد و اقتدا برین کار بود در
زیرا که از برای طهارت ضرورت است مسئله اقتدا بمتنفل یعنی فرض کذارنده

فرموده اند
موکده

به تمسخر بعضی و نشان نقل کند از زمره ایمان بیرون رفت مسئله اگر شخصی سنی امامت میکند
مر اشیاع کاذب را است عبد رازق قیام روا باشد و درین خلاف امام محمد است رحمة الله علیه
مسئله اگر اقتدا انکسی میکنند و او با تیمم است مر متوضی را روا باشد وضو کننده را

فصل فی قضاء الفوائت

هر کرا نمازی فوت شود اول آنرا بگذارد و انگاه
وقتی بگذارد اگر فایته را مقدم ندارد نمازش روا نباشد مسئله بیرون
کاهد آن تا شش نماز فرض است صحیب شش نماز فرض است چون شش
نماز فوت شود هر طوریکه خواهد قضا کند خواه فایته را اول بگذارد خواه
وقتی مسئله ترتیب سه چیز ساقط شود یکی تنگی وقت است دوم نماز ها
که فوت شده است بسیار و آن شش نماز است دوم بوقت تنگ سوم
بفراموشی

فصل فی الاوقات المکروهة

در سه وقت نماز نفل گذاردن
مکروه است یکی وقت بر آمدن آفتاب دوم وقت فرو شدن آفتاب
سیوم وقت استوا یعنی میانه روز فاما درین سه وقت اگر نماز ها فوت
شده است را قضا کند روا نباشد و کسی که سجده تلاوت بروی واجب است
اگر در این سه وقت اگر قضا کند نیز روا نباشد فاما سجده تلاوه
در وقتی روا باشد و نماز جنازه درین سه وقت مکروه است و بعد از دمیدن

صبح تا انکه

۱۵۶

و پیش از طلوع آفتاب و بعد از نماز عصر

صبح تا آنکه آفتاب برنیامده باشد و بعد از گذاردن نماز عصر تا
آنکه نماز شام بگذارده است نماز نفل مکروه است ولیکن درین
وقت قضا درست باشد مسئله شبانروز هفده رکعت
نماز فریضه است دو رکعت نماز بامداد و چهار رکعت نماز
پیشین و چهار رکعت نماز دیگر و سه رکعت نماز شام و چهار
رکعت نماز خفتن و سه رکعت نماز وتر واجبست و دوازده
نماز سنت موکده است دو رکعت نماز بامداد و پیش از فریضه
و شش رکعت نماز پیشین چهار رکعت پیش از فریضه
و دو رکعت بعد از فریضه و دو رکعت نماز شام پس از فریضه
و دو رکعت نماز خفتن بعد از فریضه و مستحب شانزده رکعت نماز است
چهار رکعت پیش از نماز خفتن و چهار رکعت پیش
از نماز دیگر و چهار رکعت بعد از نماز شام و چهار رکعت
بعد از نماز خفتن در خبر آورده است هر که فریضه بعد از
عشا پیش از وتر چهار رکعت نماز بگذارد در رکعت اول
فاتحه یکبار و آیة الکرسی سه بار بخواند در رکعت دوم بعد از

فاتحه سوره اخلاص و معوذتین یکان بار بخواند سوم صبح رکعت اول بگذارد

و چهارم صبح رکعت دوم بگذارد و بایگان این چهار رکعت نماز مر او را امن کند از عذاب

قبر سازند و بسیار سلف را حاجات و مهمات بگذاردن این نماز بر آمده است

اگر در نماز نفل شروع کرد و بشکست خواه با عذر خواه بی عذر قضا

واجب آید و نیز اگر سوره نفل را بشکست خواه با عذر خواه بی عذر قضا واجب آید

اگر از فرائض نماز چیزی ترک آورد نماز شکسته شود و اگر از واجبات

نماز چیزی ترک آرد سجده سهو واجب آید و اگر از سنتهای نماز چیزی

ترک آرد نماز شکسته نشود و در روز قیامت ملامتش کنند و در احادیث

حرمان شفاعت است باب سجود التلاوة جواب سجده بحمد الله [illegible]

سجده تلاوت واجب آید خواه در حالت نماز خواه در زمانی دیگر تا اینکه ادا کردن

او ساقط نشود [illegible] آورده است اگر بشنوی آیه سجده بخواند تلاوه

واجب آید اگر چه لفظ سجده بر زبان نراند و اگر لفظ سجده بر زبان راند آیه

تمام نخواند سجده تلاوت واجب نیاید زیرا که حکم وجوب سجده بخواندن تمام

آیت است یا بشنیدن از آیه نه بلفظ سجده اگر آیه سجده بپارسی خواند

و یا بشنود سجده تلاوت واجب آید و اگر بشنود و فهم نکند بر قول امام اعظم

بلعلم نیز

رحمه الله سجده تلاوت واجب آید اگر در یک مجلس یک آیه سجده مکرر کرد یک ایه سجده را
یک سجده واجب آید و اگر در مجلس مختلف افتد سجده مکرر واجب آید و اگر سوار باشد
بر مرکب و تلاوه میکند و سجده مکرر واجب آید و اگر در کشتی سوار باشد یک سجده
واجب آید فصل فی المسافر چون مسافر را نیت موضعی باشد که مدت
سه شبانروز راه است نماز فریضه قصر کند هر چه چهار رکعتی است دو رکعت نماز
بگذارد و در روزه ماه مبارک رمضان رخصت است اگر خواهد افطار کند
مدت اقامت پانزده شبانروز است در شهری و در دهی
اگر نیت اقامت کند مقیم شود و اما اگر در صحرا خیمه زده باشد و نیت اقامت
کند مقیم نشود پس اهل البادیه یعنی صحرانشینان به نیت اقامت مقیم شوند
اگر در موضعی نیت اقامت محکم کرد بعده بسفر بیرون رفت
وطن اقامت باطل شود پس اگر در آن موضع باز آید همچنان مسافر باشد تا نیت
اقامت نکند مقیم نشود و اما چون در وطن اصلی در آید بی نیت اقامت
مقیم شود فصل فی الصلاة الجمعة نماز جمعه فرض است بدل از نماز پیشین روز جمعه
چون شرایطها موجود باشد شرط اول است که شهر باشد و حد شهر است
که در وی امیری باشد و قاضی که احکام شرع داند و حدها را اقامت کند

شرط دوم آنست که وقت نماز پیشین بود و شرط سوم آنست که خطبه پیش

از نماز بخوانند شرط چهارم آنست که جماعت باشد چندان که سه نفر بجز امام

شرط پنجم آنست که اذن عام باشد تا اگر امیری در حصار بربندد و یا در مسجد

بندد و نماز بگذارد جمعه نماز روا نباشد و این واقع است که در بعضی شهرها

مردمان را از در آمدن دروازه منع میکنند بحکم این شرط نماز جمعه روا

نباشد مسئله نماز جمعه ده رکعت است بدین ترتیب اول چهار رکعت نماز

سنت یعنی سنت جمعه بگذارد بعد از آن دو رکعت فریضه پس امام

سنت فریضه جمعه و بعده چهار رکعت نیز سنت بگذارد و این که عوام میگویند

~~که بعد فریضه چهار رکعت سنت سنت لا و سنت چنین میکنند و الحمد خرد ب~~

مسائل این در هیچ کتابی سنت و نیافته ام لیکن صحیح آنست که بعد

فرض چهار رکعت سنت سنت در کافی آورده است در موضعی که شک

افتد بعضی شرایط نماز جمعه در وجود است یا نیست بروایتی بعد از جمعه

چهار رکعت نماز پیشین بگذارد در فتاوی آورده است که در

هر چهار رکعت قرائت بیارد و فاتحه با سوره بخواند اگر شخص

معذور است یا بند است در شهر بخانه یا در زندان در روز جمعه نماز پیشین

تنها بگذارد و بجماعت نکنند که مکروه است فاما در دیهها روا باشد که روز جمعه نماز

پیشین با جماعت بگذارد و کراهیت مخصوص بشهرهاست و در شهر مکروه است منتقی

روز جمعه اگر شخصی امام را در قعده اخیره دریافت نماز جمعه رسیده باشد

موافقت در قعده اخیره با امام بکند بعد از ان برخیزد و دو رکعت نماز جمعه

بگذارد وقت بیرون آمدن خطیب بخطبه خواندن بر منبر سخن گفتن و نماز گذاردن

مکروه است در منتقی آورده است در حالت خطبه نماز قضا بلا کراهت بگذارد

و روا باشد مکروه نیست و این مذهب در منتقی آورده است ولا یتکلمون

حال الخطبة ولا یصلون سوی الفائتة یعنی سخن نگویند در حالت خطبه

و نماز نگذارند مگر قضا در کافی آورده است که قران خواندن در خطبه

جنب و دور باشد از شنیدن خطبه شاید باشد و در روایت است

در روایت صحیح آنست که والاحوط هو السکوت یعنی احتیاط در خاموشی است

نماز سنتی که پیش از فریضه فوت شده باشد در حالت خطبه نگذارد و چون

خطیب از خطبه فارغ شود پیش از فریضه نیز نگذارد در شرح طحاوی آورده است در شرح طحاوی

که بعد از فرود آمدن خطیب از منبر پیش از گذاردن نماز فریضه سنتی

که پیش از ان نگذارده است گذاردن آن سنت مکروه است در کنز

اورده است ومن ادرک الامام الجمعة فی التشهد او سجود السهو اتم جمعته
یعنی اگر امام را در نماز جمعه در قعده دریافت یا در سجده سهو دریافت
و با او پیوست نماز جمعه بسجده باشی نماز جمعه را تمام کند و نماز پیشین نکند اورده
فصل فی الصلوة العید نماز هر دو عید واجب است بشرطها که نماز جمعه را
است مگر خطبه در جمعه فرض است و در عید سنت است و در جمعه مقدم از نماز
است و در عید موخر از نماز است اورده است تجب صلوة
العیدین علی من تجب الجمعة یعنی نماز هر دو عید واجب است بر کسی که
واجب است بر ان کس نماز جمعه و سنت است که در روز عید فطر اول
چیزی از مطعومات پاکیزه بخورد و جامها پاکیزه و خوب بپوشند
و خوشبوئی در کار نهند و مسواک نیز بکنند و صدقه فطر اول ادا
بکنند اگر نکرده بکنند از ان نماز بیرون رود و در ان راه سوی نماز
گاه تکبیر گویان برود ولی اهسته بگو بخلاف عید الاضحی
که تکبیر در راه روز عید اضحی بلند گوید مبالغه کامیان نیست
از نماز عید هیچ نفلی نگذارد نه در خانه نه در میانه نه در نمازگاه
مسئله در نماز عید فطر یازده تکبیر گوید شش تکبیر در رکعت

اول دو

اول و پنج تکبیر در رکعت دوم و در عید اضحی نه تکبیر گوید در رکعت اول
پنج تکبیر و در رکعت دوم چهار تکبیر مسئله چون در نماز عید در آید
تکبیر تحریمه بگوید و دستها در تکبیرات دیگر فرو کند اشاره دارد و نه
بندد و ثنا تکبیرات تمام میشود و بعضی بعد تکبیر اول سبحانک اللهم و
بحمدک تا تمام ثنا را بخواند بعده تکبیرات بگوید مسئله اگر امام را
در نماز عید در رکوع دریافت تکبیرات که نرسیده است حکم در رکوع
بیارد و بر تسبیحات رکوع تکبیرات عید مقدم دارد مسئله اگر امام
در قیام دریافت و بعضی تکبیرات امام گفته یا کل تکبیرات گفته
بود [illegible] آورده است که تکبیرات هم در قیام با امام
بیارد مسئله وقت نماز عید از آنگاه است که آفتاب مقدار
یک نیزه وار بر آید و وقت تا آن زمان باقی است که آفتاب از سر
بگردد و چون آفتاب از سر گذشت نماز عید کردن روا نباشد زیرا که
وقت نماز عید بیرون رفت مسئله اگر بعذری نماز فطر نکرده اند
روز دیگر ادا کنند اگر دوم روز هم نگذارند نماز عید فطر ساقط شود و
نماز عید اضحی تا سه روز روا باشد بسبب عذر مسئله خطبه در هر دو عید شرط صحت

نماز سنت بخلاف نماز جمعه که خطبه در وی شرط است پیش از نماز و احکام عید اضحی

همچون احکام عید فطر است مگر در نماز عید اضحی پیش از نماز نخورد و تکبیرات

در راه رفتن بلند گوید [illegible] و آورده است که مستحب است باز ایستادن

از خوردن و آشامیدن پیش از نماز عید اضحی تا وقت باز گشتن از نماز

چون نماز بگذارد مستحب است قربانی که خواهد کرد از آن تناول کند و دیگر

و دیگر مستحب آنست که در نماز عید راهی که رفته باشد وقت آمدن بدان

راه نیاید بلکه در راه دیگر باز گردد [illegible] از نماز بامداد روز عرفه

تا پس سه نماز بعد هر نماز فرضیه یکبار تکبیر گفتن واجب است در جامع الکبری

و آورده است که این تکبیرات واجب است و واجب بر کسی است که مقیم

و در شهری و نماز بجماعت مستحب گذارده باشد یعنی جماعت مردان و فتوی

بر این است و بر قول امام اعظم رضی الله عنه در پس نماز سنت تکبیرات

بگوید و فتوی بر قول صاحبین است و تکبیرات اینست الله اکبر الله اکبر لا اله الا الله والله اکبر

الله اکبر ولله الحمد فصل فی الصلوة الکسوف چون آفتاب بگیرد سنت است شود

امام جمعه دو رکعت نماز با جماعت بگذارد و قرائة دراز کند و دعا

و تضرع مشغول باشد تا آفتاب باز گردد و قرائة دراز آهسته بخواند در قول صاحبین

قرائة بلند

قراءة بلند نخوانند اما اگر خسوف شود یعنی ماه گرفته شود هر یکی تنها نماز
و دعا مشغول شوند تا آنگاه که ماه روشن شود و همچنین اگر ترس آید چون باد سخت
یا هوا تاریک گردد یا دشمنی پدید آید به دعا و نماز مشغول شود که سنت است
در مناقب آورده است که ابراهیم پسر پیغمبر صلی الله علیه و سلم فوت
شد آفتاب گرفت گفتند رسول علیه السلام فرمود که آفتاب و ماهتاب بموت
کسی گرفته نشود و لیکن برای گناه بندگان

فصل فی الاستسقاء

چون باران نبارد مسلمانان جمع شوند و در صحرا روند و دعا کنند و امام
جا در را نگردانند و چند سه روز بیرون آیند تا باران ببارد و اهل
ذمه برای استسقا بیرون نیایند

فصل فی صلوة الجنازة

نماز جنازه
گذاردن فرض کفایت است بدانکه فرض بر دو نوع است
فرض عین و فرض کفایت فرض عین آنست که تا خود بجا نیاری از
گردن تو ساقط نشود به آوردن دیگران چون نماز و روزه و حج
و زکوة و علم فقه آموختن و فرض کفایت آنست که اگر دیگری از
مسلمانان بجا آرد از گردن همه ساقط شود چنانچه نماز جنازه و جواب
سلام و جواب سلام و فتوی و قضا و شهادت

و اصول فقه و در اصول فقه

آورده است در مشتمل فقه که اصول فقه امو ... فرض کفایت است و نماز

بجنازه چهار تکبیر است بعد تکبیر اول سبحانک اللهم وبحمدک وتبارک اسمک

وتعالی جدک وجل ثناءک ولا اله غیرک بعد تکبیر دوم این صلوة بخواند اللهم

صل علی محمد وعلی آل محمد وبارک وسلم وترحم علی محمد وعلی آل محمد کما صلیت و

وسلمت وبارکت ورحمت وترحمت علی ابراهیم وعلی آل ابراهیم ربنا

انک حمید مجید و بعد تکبیر سوم این دعا بخواند اللهم اغفر لحینا ومیتنا وشاهد

نا وغائبنا وصغیرنا وکبیرنا وذکرنا وانثانا اللهم من احییته منا فاحیه علی الاسلام

ومن توفیته منا فتوفه علی الایمان برحمتک یا ارحم الراحمین

آورده است که وارد درین کلمه نباید گفت شاید بود ناصغیر ناذکرنا

واگر میت کودک نورد باشد بعد تکبیر سوم این دعا بخواند آورده است

اللهم اجعله لنا فرطا واجعله لنا اجرا واجعله لنا شافعا ومشفعا و اگر

دختر باشد اللهم اجعلها لنا فرطا واجعلها لنا اجرا وذخرا واجعلها لنا

شافعة ومشفعة بگوید و بعد تکبیر چهارم سلام گوید تمام کند که بعد تکبیر

چهارم دعائی نیست در جامع صغیر خانی آورده است که بعد تکبیر

چهارم این کلمات بگوید ربنا آتنا فی الدنیا حسنة وفی الآخرة حسنة وقنا

عذاب

جنازه

عذاب النار مسئله امام در نماز جنازه ولی میت امامت کند و در

دان

البستان و در نماز برابر سینه میت باشد و در نماز جنازه زنان برابر سر

باشد در کنز آورده است اگر شخصی تکبیر اول در نماز جنازه

دکند اهـ

نرسید منتظر باشد تا امام تکبیر دیگر گوید آنگاه در نماز در آید و این در صورتی

اول

است که در وقت تکبیر امام حاضر نبوده باشد اما چون حاضر باشد تکبیر گوید

و در نماز جنازه در آید در [illegible] آورده است چون از نماز جنازه

فارغ شود در پی جنازه رود و تا ولی او را باز نگرداند باز گشتن روا نباشد

و نیز اگر جنازه می‌برند و شخصی در پی جنازه چند قدمی برود و قفت

ولی

دیگران می‌برند و او را نیز روا نباشد بی اجازت باز گشتن و بعضی

عوام پی جنازه می‌روند بعد باز گردانیده باز می‌گردند روا نیست و غلط

حکایت

است و از امام اعظم ابو حنیفه رضی الله عنه منقول است اکثر ما یسلب الایمان

عند النزع ای یظهر سلب الایمان عند النزع یعنی بیشتری از که ایمان

برده می‌شود ای ظاهر می‌شود در وقت مردن است که در شومی معصیت

حبین

ایمان بباد داده است و در عیون البخاری و در ... آورده

که چون شخصی بمیرد اگر با ایمان میرد یکی از سه نشان در وی حاصل آید

در وقت سوختن ملعون ... [illegible] ... در وقت مردن آن
از دیر کافر شدن ... باهردو ... [illegible] ... تا نوبت ...
او بیرون آید و اگر بی ایمان می رود والعیاذ بالله یکبار آتش ... [illegible] ... برابر
غلیظ المخروق او سیاه ... [illegible] ... او ... الدین ...
آواز کند در وقت مردن چون ... کرده و با سیاه شود هر دو وقت او
و با گوناگون ... سیاه ... خاک ... زندان ... [illegible] ... است وقت
مردن بی بخشید بر کلمه از دنیا برود حق سبحانه و تعالی ما را ... همه مسلمانان
در اسلام ثابت دارد و در اسلام ... هرکه این دعا بخواند ختم کار او با
ایمان گردد ان شاء الله تعالی و این دعا این است اللهم یا ولی الاسلام و اهله مسکنا
بالاسلام حتی نلقاک به و ... [illegible] ... یا الله یا الله
برحمتک یا ارحم الراحمین ... بدان که وفقک الله تعالی علی الطاعات
یک ماه روزه داشتن فرض است بر همه مسلمانان از مردان و زنان
که عاقل و بالغ باشند و آن ماه مبارک رمضان است قال الله تعالی
یا ایها الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم
یعنی ای آنان که ایمان آورده اید نوشته شد و فرض گردانیده شد بر شما روزه
داشتن

داشتن چنانچه فرض گردانیده‌اند تمام شعبان و تعیین ایام [illegible]
آورده است که اول سه روز ایام بیض فرض بود بعد از آن
روزه عاشورا فرض شد بعد از آن هر دو منسوخ شد و روزه ماه مبارک
رمضان فرض شد بدانکه یک ماه روزه داشتن فرض است خواه سی
روز خواه بیست و نه روز چنانچه بعضی عوام میگویند که سی روزه داشتن فرض
مطلق نه چنین است در کنز آورده است الصوم عبادة عن الا
مساک من الاکل والشرب والجماع نهارا مع النیة یعنی روزه باز
بودن است از خوردن و آشامیدن و جماع کردن در روز از
گاه دمیدن صبح تا فرو شدن آفتاب با نیت اگر روزه
دار بخورد یا آب آشامیدن یا جماع کرد بفراموشی روزه نشکند خواه
روزه فرض باشد خواه نفل اگر روزه دار محتلم شد یا حجامت
کرد یا قی کرد یا روغن در سر انداخت یا سرمه در چشم کرد
یا مگسی در حلق او رفت یا مگر یا یاد [illegible] روزه تباه نشود و درین
همه صورتها فاما اگر [illegible] روزه تباه شود
النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

روزه نباشد بروی چیزی آوردن قی کند بی قی آید [illegible] بدهانش

بعضی قضا آن لازم کند روزه شکسته شود [illegible] اورده قی کند نکند

واجب آید [illegible] سرمه کردن چشم برای زینت [illegible]

برای دارو روا باشد در روز عاشورا سنت است سرمه در چشم انداختن

اگر شخص روزه دار زن را تقبیل کرد یا لمس کرد و انزال منی شد

روزه تباه گردد و قضا آن لازم آید ولیکن کفارت بروی واجب نباشد

و اگر انزال منی نشود روزه تباه نشود [illegible] اگر روزه دار بلغم [illegible]

و قبل [illegible] بیرون آید روزه تباه نشود اگر روزه دار سنگ

ریزه یا [illegible] یا آهن فرو برد روزه تباه شود و قضا آن واجب

آید و کفارت آن واجب نباشد اگر روزه دار چیزی خورد

یا آشامید چیزی که غذا کرده میشود [illegible] باد [illegible] جماع

کرد دانسته هم روزه درین هر صورت تباه شود قضا آن روزه واجب

آید و کفارت نیز و کفارت روزه آنست که یک برده آزاد کند اگر

قدرت برده نداشته آزاد کردن نباشد دو ماه متواتر روزه بدارد

اگر درین مدت روزه شکسته [illegible] از سر گیرد زیرا که پیاپی روزه

داشتن

و کفارت [illegible]

داشتن فرض است ... آورده است اگر شیخ فانی کفارت
روزه بود داشتن او را ممکن نباشد ایام خفیف جنبی و در میان خواهد افتاد تتابع
حاصل نخواهد شد پس چه کنند ... آورده است روزه کشادن
در حق وی مباح است و تتابع در حق وی شرط نیست زیرا که معذور است
بسبب آفت سماوی است و اگر فدا در هر روزه داشتن هم نشود نصف کس برای
از مسکینان طعام دهد هر درویشی را نیم صاع از گندم یا یک صاع
از جو و یا از خرما اگر روزه دار حقنه کرد و یا در بینی دارو چکانید
و یا دارو تر در جراحت شکم انداخت چنانکه باندرون شکم رسید و یا در
جراحت سر دارو تر انداخت چنانکه بدماغ او رسید روزه بشکند اگر
روزه دار نشاید که آب در بینی چنان پراکنده کند که بدماغ برسد چون
چنین کند روزه بشکند قیاساً ... آورده است اگر روزه دار روغن
در گوش چکانید یا دارو روزه بشکند و اگر آب چکانید روزه نشکند زیرا که
دارو اول صورت صلاح تن او است و در صورت دوم نیست
آورده است و ینبغی للصائم ان لا یبالغ فی الاستنجاء حتی یتنشق بخرقه
لکیلا یصل الماء الی باطنه فیفسد صومه ولهذا قالوا لا یتنفس فی هذه

الحاوی مخنوی نیست که روزه دار را باید که تنفس نکند در استنجا کردن بآب
و چون برخیزد از موضع استنجا بر نخیزد تا خود را بجامه بخشکید از برای آن ماین
آب سوی باطن او رسد پس روزه تباه شود از برای این گفته
اند که درین حالت دم نزدن نفس با درها نکند تا آب درون نرود
آورده است که زن شاید روزه دار را در حالت طهارت با درها نکند
ر برای او روان دم دین آنکه موضع گشاده می‌شود پس آب از بیرون درون می‌رود
و روزه تباه شود آورده است که صاحب باسور را نشاید
که مبالغه کند در آب رسانیدن در وقت استنجا و اگر از روی نغره
بیرون آید و آن را آب تر شود روزه تباه شود آورده
است که این مسئله مشهد افت و طهارت بخیان مسکر و گر آب درون
می‌برد حال روزها گذشته وی چه باشد امام رئیس اهل السنة والجماعة ابو
منصور ماتریدی گوید رحمة الله علیه که روزها گذشته وی روا نبود و امام
ابو الحسن رستغفنی نام شهر گوید که روزه‌ها گذشته روا باشد و انیده تی
آورده است که روزه دار را می‌حاجت در آب
فرو نشستن مکروه است و نقلا او نیست دیگر مضمضه علک العکس و ذوق

در وقت انقطاع باز بسته شود

مبالغه

اشعری

الامام

الباچه والخوض فی الماء بغیر الحاجه ... اورده است که
مختار آنست که روزه دار را غسل کردن مکروه نیست
آورده است که مکروه است ... و آورده است که روزه دار خود
را جامه تر نه پیچد و آب در اندام نزند مگر روزی که تنگ گرم باشد
افطار کردن روزه چند طایفه را مباح است یکی مسافر را دوم زنی حامله
را و زنی شیر دهنده را چون ترسد که بچه خود یا بر فرزند خود و از هلاکت
یا گرسنگی که مستطیع نباشد از گرما هلاک شود یا بیماری بر روزه داشتن
بیماری وی زیادت شود یا زن حایض و نفسا را این سه را روزه
گشادن مباح است و هر که برخصت شرع افطار کند در مبارک
رمضان بعد گذشتن آن قضا واجب آید روزه ماه مبارک
رمضان چون قضا کند مخیر است خواه یکجا قضا کند خواه پراکنده برابر است لیکن
مستحب آنست که یکجا قضا کند مسارعة لاسقاط الواجب یعنی برای زودی
سقط گردانیدن فریضه را از گردن روزه فرض وقتی را و در روزه
نذر غیر معین را و در ایشان نیت کردن هم از شب ... روز قضا ما روزه قضا
و روزه نذر غیر معین و روزه کفارت و امثال آنها مگر ... نیست

و نفل

معین

مسئله اگر روزه‌دار روزه نفل را بگشاید بعذر ضیافت روا باشد و بی عذر روا نیست

روا نیست ولیکن روایت اول مختار است در فقه البلعی آورده است اگر شخصی روزه رجب

دار است بگشاید قضا کند و آن روزه نفل بعذر و بغیر عذر حرام است زیرا که حکم روزه واجب

دارد مسئله اگر روزه تمام ماه رمضان در یکشب نیت می‌کند جایز نیست بلکه هر روز دیگر

روز نیت روا نباشد زیرا که نیت کردن برای هر روزه جداگانه است مسئله اگر روزه

آینده را پیش از فرو شدن آفتاب نیت میکند روا نباشد بلکه آینده روزه شب برای

آن نیت کند مسئله اگر روزه گشاد بر گمان آنکه آفتاب فرو شده است بعد از آن

معلوم شد که فرو نشده بود یا سحر کرد بر گمان آنکه وقت سحر باقیست ناگاه

روز پیدا شد روزه شکسته باشد قضای آن واجب آید لیکن کفارت واجب

نباید مسئله روزه‌دار را مسواک کردن سنت است هم اول روز و هم آخر روز

و بر قول امام شافعی رحمة الله علیه آخر روز مسواک نکند و پیغامبر صلی الله علیه و سلم

فرموده است خیر خصال الصائم السواک یعنی بهترین خصلتها روزه‌دار را

مسواک کردن است مسئله پنج روز روزه داشتن در سال تمام نهی آمده است

نباید داشت دو روز عید و سه روز بعد از عید قربانی در ذخیره آورده است

که دعا کردن در وقت افطار غنیمت است البته این دعا مستجاب است

یعنی عذر ضیافت و راست است

و اگر شب شنبه نیت یکشنبه کند بر روزه آینده روا باشد

روزه

و وقت سحر طعام سحر خوردن مستحب است در اورا اورده است در وقت

سحر هر که روی سوی آسمان بکند و یازده بار این کلمات بگوید حق تعالی

بر آن بنده بنظر رحمت بنگرد و آن کلمات اینست الله لا اله الا هو الحی القیوم

انعام علیه علی کل نفس بما کسبت کتاب الزکوة بدانکه زکوة فرض عین است

بر هر مسلم حر عاقل و بالغ تجب با ملک نصاب باشد و نصاب او نامی زیاده شوند

و فارغ از دین و حاجت اصلی باشد و تمام سال بران بگذرد [illegible]

اورده است حول قمری شرط است حول شمسی والقمری

و هی ثلث مائة واربعة وخمسون یوما بود سال قمری سیصد و پنجاه و چهار

روز است والشمسی وهی ثلث مائة وخمس وستون یوما و جزء من مائة و

عشرین جزء من الیوم بود سال شمسی سیصد و شصت و پنج روز است و یکی

جزو از صد و بیست جزو از روز زکوة بر کافر و دیوانه و مجنون و

کودک و بر بنده واجب نیست زکوة از برای ابها زر و نقره

واجب است اگر ملک مرد باشد بر مرد واجب آید و اگر در ملک زن

باشد بر زن واجب آید اگر مردی جامهها پوشیدنی دارد یا

یا اسلحه یا خانه و ملک دارد و لیکن مشغول اند بحاجت او درین جمله نیست

لا تجب الا فی نصاب حولی [illegible] لان النبی [illegible] لا زکوة فی مال حتی یحول علیه الحول [illegible] تجب علی حر [illegible] مسلم [illegible] دیوانه بالغ نه کودک [illegible]

تجارت ندارد و قیمت هر یکی از ایشان بقیمت نصاب هر سیم زر کوه واجب نباید زیرا که
مشغول اند بحاجت اصلی او و در فتاوی آورده است اگر شخصی مهر زنی داده
دارد دویست درم در ملک خود دارد و نیز دویست درم دارد زکوه بروی واجب
نیست تا دادن مهر معجل باشد خواه موجل نصاب زر بیست مثقال است
از بیست مثقال زر نیم مثقال واجب آید و نصاب نقره دویست درم است
از دویست درم پنج درم واجب آید نصاب شتر آن پنج شتر تا یک
گوسپند واجب آید بشرط آنکه شتران سائمه باشند و تمام سال بر آن
گذشته باشد و سائمه آنرا گویند که شتر از سال و طی کاه چریده بود
در [illegible] آورده است السائمة هی التی تکتفی بالرعی فی اکثر السنة یعنی
سائمه آنست که بسند که باشد بچریدن در چراگاه بیشتری از سال
و چون ده شتر شود دو گوسپند واجب آید و در پانزده شتر سه گوسپند واجب
آید و در بیست شتر چهار گوسپند واجب آید و در بیست و پنج شتر بنت
مخاض واجب آید ~~و آن شتر بچه یک ساله لازم آید~~ نصاب گاو
سی عدد است چون سال تمام بگذرد یک تبیعه گوساله یک ساله را گویند
و در چهل گاو یک مسنه واجب آید و تا شصت گاو همین مسنه لازم آید که دو ساله

بنت مخاض آنرا گویند که [illegible] در دوم سال پا نهاده باشد

مسنه آنرا گویند [illegible] در سال دو پا نهاده باشد

از چهل تا شصت عفو است و در شصت سر گاو دو تبیعه واجب آید پس ازین در هر سی گاو یک تبیعه وا
آید و در هر چهل سر گاو یک مسنّه لازم شود و مسنّه آن گوساله است که دو سال بر وی
کامل گذشته باشد و در سیومی سال پای نهاده باشد و در چهل سر گوسپند یک گوسپند
واجب آید تا صد و بیست سر گوسپند عفو است و در صد و بیست
یک سر دو گوسپند واجب آید تا دویست سر گوسپند عفو است
و در دویست یک سر گوسپند سه سر گوسفند واجب آید و تا در
چهار صد سر گوسفند کم یکی عفو است و در چهار صد گوسپند چهار
سر گوسفند واجب آید پس ازین در هر صدی همین حکم است
در ... آورده است که در اسپان زکواة واجب نیست و فتوی
برین است و بر قول امام اعظم اگر اسپان سائمه باشند نر و ماده
و برای توالد و تناسل نگاه داشته باشند زکواة واجب آید از هر اسپی
دیناری دهد و یا قیمت اسپان بکند از هر دویست درم پنج درم
بدهد و اگر همه نر است در اسپان نر زکواة واجب نیست و اگر
همه مادیان است درین دو روایت است بر روایتی واجب و بر روایتی
نی و در اشتر و گاو زراعت و ... از گوشت خور و بره و بزغاله و گوساله

علوفه خوار

زکوة واجب نیست — در مروارید زکوة واجب نیست — اگر کالای تجارت دارد
قیمت کنند و زکوة آن بدهد چون بمقدار نصاب رسد — اگر کسی نصف در اول سال
دویست درم داشت یا پنج شتر مثلاً و در آخر سال چهارصد درم یا ده شتر
مثلاً زکوة از کل واجب آید اگر بعضی در آخر سال باشد کل کم نگشته است و تمام
سال نگذشته است — زکوة دادن با اصل خود یعنی پدر و مادر و پدر
مادر تا آنجا که بالاتر رود روا نباشد و نیز زکوة بفرع خود یعنی بپسر و دختر
و بفرزندان پسر و دختر تا آنجا که فرود رود هم روا نباشد — زکوة مر توانگر
را و مر بنده توانگر را و یا هاشمی را و بنده ایشان را و کافر را روا نیست
اگر بر گمان آنکه درویش است زکوة بدو داد و بعد آن معلوم شد
که توانگر است زکوة باز نگرداند — صدقه در حق توانگر بحکم هبه و در حق درویش
بحکم صدقه دارد تا اگر توانگر برای بخشد مر کسی یا توانگری دیگر روا
نباشد زیرا هبه مشاع روا نیست و این هبه است اگرچه بلفظ صدقه
گفته است و اگر درویش بخشد درست باشد زیرا که این صدقه است
و در صدقه شیوع روا است — اگر مسجدی بنا کرد یا مرده
را کفن داد یا پلی را بنا کرد نیت زکوة از زکوة محسوب نشود

اگرچه بلفظ هبه گفته است

زیرا که

زیرا که زکوة تملیک مال مر غیر را است و این اشیاء قابل تملیک نیست پس زکوة
محسوب نباشد — اگر شخصی برای درویشی از مردمان چیزی جمع میکند
و بیکدیگر بیامیزد و بهر که از آن چیزی به نیت زکوة داده باشد محسوب نباشد و
این شخص از مال خود داده باشد و برای آن چیز این مال تاوان کرده زیرا که
این خلط استهلاک است و خلط استهلاک موجب ملک است پس حیله از
آن است که از درویش وکیل شود برای قبض او چون وکیل کرد هر چیزی به نیت زکوة
بدهد از زکوة واقع شود و او نیز از شغل و تمرد بدین حیله رسته باشد —
اگر کسی مالی به محتاج میدهد و نیت زکوة میکند حق وفا مطلوب داشته باشد
نیت در ادای زکوة فرض است مثلا اگر کل مال صدقه کند در آن صورت اگر نیت
نکند روا باشد — زکوة مر برادر را و خواهر را دادن روا باشد و فاما
مردی زن خود را زکوة میدهد روا نباشد و نیز اگر زن مر شوهر خود را دهد
روا نباشد نزدیک امام اعظم ابو حنیفه رضی الله عنه و نزدیک صاحبین روا باشد
در حق بخیلی آورده است قال الله تعالی وَلَا یَحْسَبَنَّ الَّذِینَ یَبْخَلُونَ بِمَا
آتَاهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَیْرًا لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَیُطَوَّقُونَ
مَا بَخِلُوا بِهِ یَوْمَ الْقِیٰمَةِ مو... بیان باشد مینه از سزا آنکه بخل میکنند ... اط

داده است ایشان را ضعفای بیوتات زکوة نمیدهند که آن تنگ است مر
ایشان را فردای قیامت مال ایشان مار گردانند و بر گلوی ایشان طوق اندازند
و به پیچند و جای دیگر فرموده است قال الله الذین یکنزون الذهب والفضة
ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب الیم یوم یحمی علیها
فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم معنی
وی چنان باشد که آنانکه زکوة نمیدهند فردای قیامت مال ایشان را
گرم کنند و پیشانیهای ایشان و پهلوهای ایشان و پشتهای ایشان داغ کنند
در تفسیر محمدی آورده است که حکمت چیست تخصیص کردن پیشانی و پشت و پهلوی
جواب گفت چون درویش پیش مالدار رسیدی روی را از درویش گردانیدی
امروز این مال را گرم کنند و در پیشانی وی داغ کنند و چون درویش پیش وی
آوردی او پشت را گردانیدی امروز این مال را گرم کنند و در پشت او داغ کنند
و چون درویش به پهلوی وی نشستی او از درویش کراهیت کردی امروز این
مال را گرم کنند و در پهلوی وی داغ کنند حق سبحانه وتعالی ما را با کافه مسلمانان
از آتش دوزخ نگاه دارد

فصل در صدقه فطر در روز عید

فطر واجب است بر هر مسلم چون مالک نصاب باشد و مالک نصاب تمامست بر

مال دار

از نفس خود و کودکان خود که فقیر باشند و از بندگان خود که از برای خدمت باشند

فاما از بندگان تجارت و از زن و فرزند بالغ خود واجب نباشد

صدقه فطر از گندم [illegible] صاع [illegible] دو من شرعی [illegible]

صاع [illegible] و صاع هشت رطل است و آن چهار منی

شرعی [illegible] باشد و اگر خواهد غله بدهد و اگر خواهد قیمت بدهد

آورده است که قیمت دادن افضل است از غله و استاد این فقیر

مولانا امام همام ملک العلما سراج الاتقیا استاد اهل الشرق

والصین سراج الملة والدین علیه الرحمة والغفران فرمودی من شرعی از سنگ خط

ملتان استخراج کرده است هشت سیر چهار درم سنگ موجود بوزن [illegible] سنگ

درم دو سیری صدقه عید فطر بعد از دمیدن صبح روز عید ادا کنند

و اگر مقدم بر روز عید میدهد روا باشد و اگر تاخیر کرد و صدقه فطر نداد

از گردن او ساقط نشود [illegible] قربانی دادن واجب است

بر هر مسلمانی توانگر از نفس خود لیکن از اولاد صغار خود بر روایتی واجب است و فتوی

بر آنست خاصه بر روایت قدوری از اولاد صغار نیز واجب است فاما از اولاد

کبار و از زن و بندگان اتفاق کرد واجب نیست قربانی از [illegible]

اگر گوسفند میسر نشود گاو و شتر از هر گوسفند است و گاو میش از جنس گاوست قربانی از زنان
نیز روا باشد اگر مرغی یا حیوانی جز این سه جنس از حیوانات و آهو نیز قربانی ذبح کنند
روا نباشد قربانی در ایام و در نحر بهتر است چنانکه رسول الله صلی الله
علیه و سلم گفت عظموا ضحایاکم فانها علی الصراط مطایاکم یعنی فربه و نیکو قربانیها خود را
بلی
که فردا قیامت بر صراط شما را مرکب خواهد بود اگر کور و یا لنگ و یا دم
بریده و یا گوش بریده و یا بیک لاغر مسکین باشد نشود قربانی نمیکنند روا نباشد
و اگر اندکی گوش و یا دم و یا عضوی بریده است درست تری باقی است
قربانی ببرد درست است اگر اکثر از آنچه گفت است [illegible] از جنس گاو و شتر
و گوسفند جذع شش ماهه باشد روا باشد و کم ازین مدت روا نیست و ثنی از شتر
آنکه چهار سال بروی گذشته باشد یا پنج و از گوسفند ثنی از گاو آنکه دو سال
بروی گذشته باشد و ثنی از گوسفند آنکه یک سال تمام بروی گذشته باشد
و اگر گذشته باشد قربانی ادا نشود [illegible] آورده است
که رسول علیه السلام دو قربانی کردی یکی از نفس خود و دیگر از جهت امت
پس صحابی [illegible] بعد از رسول [illegible] شفقت در حق امت بود مستحب باشد که
قربانی بنیت رسول علیه السلام نیز بکنند [illegible] آورده است

فی القربانی

که قربانی سنت رسول علیه السلام گردن منعقد است اگر کردی
بی اجازت شخصی قربانی میکنند روا باشد از گاو شتر قربانی هفت
نفر را قربانی هفت کس را هفت حصه روا است و از گوسفند یک کس را
گوشت قربانی خود بخورد و دادن مرتو نگر را و در زمین بار روا باشد و اگر کل
در خانه صرف میکنند نیز روا باشد و لیکن مستحب است که سیوم حصه صدقه کنند
و از سیوم حصه کم نکنند والله اعلم بالصواب کتاب الحج حج فرض است
بر همه مسلمانان از مردان و زنان حر و عاقل و بالغ باشند و این سرا
استطاعت باشد و استطاعت آنست که مالک زاد و راحله باشد بمقداری که
بوقت رفتن و باز آمدن او را بس کند و عیال او را نیز بس کند تا او باز آید
در قول امام مالک رحمة الله علیه راحله شرط نیست یعنی مرکب درکار نیست اورده اند
قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من ملک زادا و راحلة یبلغه الی بیت الله تعالی
فلم یحج مات یهودیا او نصرانیا دیرات فلیمت ان شاء یهودیا و ان شاء نصرانیا
و هی ضعیفا باشد هر که مالک توشه و مرکب باشد که بهر آن سفر کعبه مبارک پس
حج نکنند پس اگر مرده باشد بر دین جهودی یا ترسایی بود
و شرایط وجوب حج چون موجود بود بر فور حج فرض باشد اگر تاخیر کنند

اگر گردد و فتوی هم بر قول ایشان است ... و این است فرض مرة علی الفور
نزد ابو حنیفه الی آخر الشرایط و همین حدیث دلیل است و وجوب حج علی الفور
زیرا که فرمود فلیحج فورا و برای وصف تعقیب است چون مالک زاد
و راحله متصف آن بود بی حج فرض گردد و لهذا وعید کرده است بترک و وعید
بترک فرض بود پس بضرورت بنا جز آن اثم باشد حج فرض است بر مسلم
که عاقل و بالغ و حر بود اگر بنده در حالت بندگی یا کودکی که غیر بالغ باشد
حج کرد بعد آن بنده آزاد شد و آن کودک بالغ گشت حج را هر دو باز گردانند
زیرا که اول حج ایشان از فرض واقع نشده است امن راه بطالب
و وجود محرم یا شوهر زنان را نیز شرط وجوب حج است حج را مواقیت
پنج است که گذشتن از آن بی احرام روا نیست یکی ذو الحلیفه گویند و آن
مر اهل مدینه معظمه راست دوم را جحفه گویند و آن مر اهل شام راست
سیوم را قرن گویند و آن مر اهل نجد راست چهارم را یلملم گویند
و آن مر اهل یمن راست و پنجم را ذات عرق گویند و آن مر اهل عراق
راست و پنجم و این احرام نیز شرطست برای صحت حج غیر تکبیر تحریمه
مر نماز را و بر آنکه حج خواهد که احرام به بندد باید که نزدیک میقات وضو

سازد

بیارد و باغسل کند و این غسل سنت است و خوشبوئی در کار نکند و دو
جامه یکی ازار و یکی ردا نادوخته بپوشد و سر برهنه دارد و دو رکعت نماز بکند و این
کلمات بر زبان راند اگر مفرد حج باشد اللهم انی ارید الحج فیسره لی وتقبله منی
نیت بگوید و بعد این کلمات بر زبان براند لبیک اللهم لبیک لبیک لا شریک
لک لبیک ان الحمد والنعمة لک والملک لا شریک لک و اگر خواهد بر این کلمات
زیاده کند و از این کم نکند و چون از تلبیه گفتن فارغ شود بنیت حج محرم
شود و مادام که تلبیه نگوید نگفته است محرم نگردد   چون محرم گردد بر وی
حرام گشت جامه دوخته پوشیدن و سر پوشیدن و خوشبوئی مالیدن
و شکار کردن و دلالت بر شکاری نیز حرام است   در سایه خانه
نشستن و در آمدن در حمام و بستن همیانی نفقه در کمر جایز است
در حج دو چیز فرض است و آن هر دو رکن حج است اول وقوف بعرفات
دوم بعد آن طواف زیارت و از طواف رکن نیز گویند و باقی [illegible]
چیز بجا نیارد حج روا نباشد در احادیث آورده است که زمین عرفات
کوهی است بیرون مکه مبارک و آنجا را زمین عرفات از آن گویند که چون
حضرت آدم پیغامبر علیه السلام و حوا رضی الله عنها را بر روی زمین آوردند

سیصد چند سال در میان ایشان فراق بود و بعده مهتر آدم علیه السلام در این
زمین با حوا رضی الله عنها ملاقات شد و یکدیگر را شناختند از آن روی بدین
مکان بهمین عرفات گویند و بعضی گفته اند که مهتر جبرئیل علیه السلام بر مهتر ابراهیم
علیه السلام را مناسک حج می آموخت چون در زمین رسید جبرئیل
علیه السلام گفت عرفت یا ابراهیم مهتر ابراهیم علیه السلام گفت عرفت
از آن جهت بزمین عرفات گویند [illegible] آوردن است سعی بجا آ
دو فرق [illegible] بود سعی بین الصفا والمروه هفت بار [illegible]
طواف صدر که از طواف وداع نیز گویند و آن طواف مر غیر مکی را
واجب و بر مکی طواف نیست و دیگر افعال حج بعضی سنت است و بعضی
آداب است طواف بر سه نوع است طواف قدوم و آن سنت است
و طواف رکن و آن فرض است و طواف صدر و آن واجب است
حج کردن عبارت است از وقوف بعرفات و طواف کردن بخانه
کعبه مبارک و خانه کعبه مبارک مربع است طول و عرض او بیست
و چهار گز است [illegible] و در حالت
حطیم را در طواف
طواف [illegible] حطیم [illegible] شکسته از خانه کعبه [illegible]

و در آن حال [illegible]

دایم

درین وقت میان آن دیوار و دیوار خانه کعبه فرجه است
و در وقت طواف ماورای ان حطیم طواف میکنند چراکه پیغامبر
علیه السلام فرموده است الحطیمُ من الکعبة آوردن نسبت
و استلام الحجر الاسود کلما مر به یعنی استطاع یعنی حجر اسود را هر بار که بگردد
بطواف به بوسی و اگر نزدیک رفتن نتواند از دور اشارت دست بوسی کاین
ضعیف از عوام اهل عجم شنیده است که اشارات بسبب جهل منظور است که چه
از زیارت کردن روضه مطهر و مقدس محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم
عبارت است و این غلط است که زیارت حضرت رسالت علیه
السلام سنت نیست و عمره سنت است وقت او تمام سال است
تا هر وقت که تواند بیارد و عمره عبارت است از طواف خانه کعبه هفت
بار و سعی میان صفا و مروه دیگر آورده است العمرة عبارة عن الطواف
والسعی بین الصفا و السعی بین الصفا و المروه و بدانکه صفا و مروه دو کوه است بیرون مکه
از مسجد حرام دو بوده و بوسیدن میان آن دو کوه سنت است بنا بران که
حضرت هاجر رضی الله عنه مادر اسماعیل علیه السلام را نزاد و نیز ... نهاده است
نزدانست در میان دو کوه مسید و بدو میدوید تا هفت بار که آواز نبای

ذم

مبارک مهتر اسماعیل علیه السلام آب یافت و این آب زمزم است که از بهشت بیرون
آمده است در نقره و جهد آورده است و در میان این آیت قال الله تعالی ان
اول بیت وضع للناس للذی ببکة مبارکا وهدی للعالمین فیه آیات
بینات مقام ابراهیم ومن دخله کان آمنا ولله علی الناس حج البیت من استطاع
الیه سبیلا ومن کفر فان الله غنی عن العالمین یعنی اول خانه که بعد از آفریدن
زمین بنیاد نهاده است خانه کعبه بود چون طوفان واقع شد مهتر نوح نبی علیه السلام
شد بر آسمان بردند چون نوبت مهتر ابراهیم علیه السلام رسید او را فرمان
شد هم در آنجا که خانه کعبه بود که بنا کند و او عمارت کرد مهتر جبرئیل علیه السلام
باز سنگ آن صلوات الله تعالی علیهم اجمعین او را یاری داد در [illegible] آورده است
بیان این آیه ومن دخله کان آمنا فیه آمنا از آتش یعنی هر که در خانه کعبه درآید
ایمن شود از آتش دوزخ [illegible] در امان در امید او را کشتن [illegible] و اینجا
[illegible] خانه زیر که [illegible] در الامان [illegible] مسایل [illegible] اگر شخصی که او را
در نماز فریضه بامداد دریافت و سنت نگذارده است چه کند سنت
نگذارد با نماز اگر خوف باشد که هر دو رکعت فریضه یکجا نخواهد رسید
ترک سنت کند و اگر میداند که یک رکعت خواهد یافت سنت بگذارد و بعد

از آن

از ان با امام بود در دو رکعت نماز ها همچنین به سنت مشغول نشود بلکه در نماز امام
درآید سنت نماز بامداد که فوت شود بی فرض قضا نکنند نه بعد از
فرض و نه پس از برآمدن آفتاب و بر قول محمد رحمة الله علیه قضا کند یعنی آفتاب
برآید فاما اگر فریضه بامداد با سنت بهم فوت شود هم فریضه و هم سنت
قضا کنند تا دام که آفتاب از زوال نگذشته است و بعد از زوال سنت را
قضا نیست فاما سنتهای نمازهای دیگر اگر فوت شود با فرض از قضای سنت
اگر سنت نماز بامداد شروع کرد و بعد ان بشکست و با امام بپیوست
ان سنت را پس از برآمدن آفتاب اگر قضا کند شاید بانی در اصل قضا
اورده است قضای بداند اگر چه واجب شده است بسبب شروع زیرا که
واجبی که بعینه است در ان وقت گزاردن ان روا نیست فاما واجبی
که بعینه است آن را باید گزاردن پس بعضی حیله که میکنند برای دریافت
سنت نماز بامداد را تا پس از برآمدن آفتاب بگذارند بر حکم اعادت
بر این حیله مفید نباشد اگر تشهد امام را در فریضه نماز پیشین دریافت
و فرض بپیوست و سنت نگذارده است اول دو رکعت که پس از فریضه
است انرا بگذارد و یا چهار رکعت که پیش از فرض از وی فوت
شد

شنیده است در کنز کرده است که اول چهار رکعت نماز بگذارد و بعد دو رکعت
و نقطه او است و قضی الّتی قبل الظهر فی وقته قبل شفعه بعد قضا کند سنتی
را که پیش از فریضه نماز پیشین فوت شده است امام کردم وقت نماز پیشین
با فریضه پس از دو رکعت نماز سنت که از پس از فرض است
آورده است اگر نماز بامداد تنها میگذارد و یک رکعت گذارده بود
که جماعت نماز بامداد ببستند بعد از آن بجماعت بپیوندد اما
اگر در نماز پیشین یا در نماز دیگر بود در نماز نفلی شروع کرده است پس از آن
جماعت بستند اگر یک رکعت گذارده است دوم رکعت را نیز تمام کند و با
امام بپیوندد و اگر سه رکعت گذارده است چهار رکعت تمام کند و با امام
به نیت نفل بپیوندد اما در نماز شام اگر یک رکعت گذارده است قطع کند
و اگر دو رکعت گذارده است تمام کند … آورده است اگر شخصی نماز
پیشین سه رکعت نماز گذارده است بعده جماعت … جهت آنکه
بجماعت برسد در چهارم رکعت بنشیند و بعد از آن دو رکعت دیگر با آن
ضم کند تا هر شش رکعت نفل شود و بعد از تمام با امام بپیوندد تا نماز
فرض بجماعت رسیده باشد … آورده است …

کفر بود کان صوفیه والا لا تقیه روزه داری بزاق غیری فرو برد و اگر آن غیر محبوب
او نباشد روزه بشکند قضا و کفارت لازم آید و اگر آن محبوب او نیست روزه
بشکند و قضا آن واجب آید و لیکن کفارت واجب نیاید در فتاوی ظهیر
یه آورده است اگر لعاب خود بر دن لب آورد و بعد از آن فرو برد روزه
نشکند بیماری را روزه داشتن زیان دارد مگر آنکه بداند که در روزه
داشتن بیماری وی زیاده شود چگونه معلوم شود پس انداشتن
روزه که داشتن روزه او را بیماری زیاده خواهد کرد بس است در ... آورده
که بقول طبیب حاذق مسلم باشد اگر شک افتد پس خواهد که روزه بشکند
کفارت واجب نیاید حیله است اول چیزی خورد برد که بد و غذا کرده
نمیشود بعد آن افطار کند کفارت واجب نیاید . پوشیدن زر
و ابریشم و منقش و مودار بر مردان حرام است و مر زنان را حلال است و جامه
دیبا پوشیدن در حالت جنگ مر غازیان را مکروه است بر قول امام اعظم
رضی الله عنه و بر قول صاحبین رحمهما الله مباح است در ... آورده است
و نهالی از حریر ساختن و در کار بستن بر قول امام اعظم رحمة الله
مباح است و بر قول صاحبین در فتاوی ... آورده است که در تحف

در

ابریشم استعمال کردن مرد را روا نیست که و آنچه مباح است و برا و تیمی در پس برگ او د
بود در شرح [illegible] آورده است لاباس بتکة الحریر یعنی باک نیست بپوشیدن
شلوار بند از ابریشم ولیکن ترک اولی است در شرح منتقی آورده است اگر بنشیند او
در فرش ابریشم و بود و ادریسمان است پوشیدن حلال است نزدیک صاحبین و قفیه
و بعضی جایگاه نیز بیمخنی بافتند زیراکه اعتبار مر پود را است و بر عکس آن
که تنته او ریسمان است و پود او ابریشم روا نیست پوشیدن
اگر کودکی را گلو ابریشم پوشانند بزهکاری مر پوشاننده را باشد نه
مر کودک را در [illegible] منتقی آورده است که در آوندها زر و نقره خوردن
و آشامیدن و خوشبوئی از بی آوندها استعمال کردن حرام است قال
النبی علیه السلام من شرب فی آناء ذهب او فضة فکانما یجرجر فی بطنه
نار جهنم یعنی پیغامبر علیه السلام فرموده است هر که در آوندهای زر و نقره
بخورد یا بیاشامد چنانست که آتش دوزخ در شکم او میگردد یعنی فردا
قیامت آتش دوزخ در شکم او در آرند دیگر دارند تا [illegible] او بسوزند
در [illegible] آورده است قمار و نرد و شطرنج باختن حرام است قال علیه
السلام من لعب بالنرد و الشطرنج فکانما غمس یده فی دم الخنزیر

یعنی هر که بر دد شطرنج بازد چنانست که دست خود در گوشت خوک آلوده کرده باشد و لانه
یصد عن ذکر الله و عن الجمعة و الجماعة فیکون حراما قال النبی صلی الله علیه و سلم
ما شغلکم عن ذکر الله فهو حرام میسر و دلیل دیگر در هدایه آورده است که شطرنج
باختن باز میدارد از ذکر خدای تعالی و از جمعه و جماعت پس حرام باشد
زیرا که رسول علیه السلام فرموده است هر چه ترا مشغول گرداند از ذکر
خدای تعالی آن حرامست و این حدیث عام است هر چه از ذکر خدای باز
دارنده بود آن حرام است در [illegible] آورده است که حق سبحانه
و تعالی هر روز سیصد و شصت بار نظر رحمت بر بندگان میکند از این
نظر تمام اهل شطرنج دور رابع نصیب نیست در [illegible] آورده است
که نقد شطرنج بکسر باشد نه نفع در فتاوی [illegible] آورده است دیگر انجام
[illegible] مکروه است خدمت فرمودن غیر را یعنی خواجه سرای را از برای
خدمت فرمودن ایشان را زانسبب است که خصی کردن ایشان
و آن منهی است و حرامست و کل ما یفضی الی الحرام فهو حرام یعنی هر چه
سبب است برای حرام آن نیز حرام است در فتاوی [illegible]
آورده است که خدمت فرمودن و خریدن و فروختن خواجه

باشد بعضی ملوک در حرم میگذارند و این شراب حرام بر شمارند هر که این شراب حرام شمارد هو در حرمها
کند اینست و فطر کردن آن را و یاد خدا کردن با دیدن شهوت حلال داند کافر گردد
در فتاوی ظهیریه اورده است که گشتن موغ نیابد و زنا کردن و لواطت
کردن و قربان در حالت حیض کردن حرام است هر که حلال داند کافر گردد جمله شرابها
مسکره حرام است و فتوی در شرب بر قول امام محمد است رحمه الله اورده است
ولا بشرب المثلث العوفی ولا و الذبیب ولا التمری یعنی خوردن شراب بسیار سکر کند و شراب
مویز و شراب خرما حرام است و فتوی بر این است و شراب انگوری با دوقت
حرام است هر که حلال داند کافر گردد و بخوردن مکفر شود واجب است بدان قال النبی علیه
السلام ما اسکر کثیره فقلیله حرام و این حدیث مسند در منافع فقه اورده است
در کتاب التعلم والتعلیم اورده است که متعلم مر عالم را پرسید که حکمت
شراب
چیست که در وقت انکار خوردن شراب مومن نمر روی گرم میکنند عالم جواب
داد بحکمه یخرج منه الایمان یعنی ایمان از وی بیرون میرود و اگر درین
حالت بمیرد بی ایمان رود کافر مرده باشد نعوذ بالله منها از ضعف را ایماع است
که در نفعی فتاوی مسطور است که هر که مجلس راست کند و آب را بجای شراب
بگرداند و نشسته بدین کند که بشمارد یعنی آن آب حلال حرام بود

پس چیزی که مست کننده او از خرمای دور داشتن بودن کلی الوجوه دشمنیه مبین
خمر خوران مبغوض پس اول از ترک حرام باشد بنابر آنکه در مسطورات
قال النبی علیه السلام ما اسکر عن ذکر الله فهو حرام و در
مسطورات فی بیان سکران بابت عمرو سال للشیطان فتح هرکه
شراب خورد شب را مست بگذارد دیو بحکی ان بیاید با او همان
فعل کند که با زنان میکنند شرم باشد که با وجود بسبب عقل خود از زن
دیو بحکی ان میکنی امیر المومنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه اورده
که رسول علیه السلام فرموده است و لا تقعدوا علی مایده یشرب
بعدها الشراب المسکر فان ربی عزوجل نهانی فی کلامه فی عن
الخمر یعنی منشیند بر طعام بدره که خورده شود بعد از ان طعام شراب میل
مست کنند بدرستی و راستی که خدای تعالی نهی کرده است مرا از ان طعام
چنانکه نهی کرده است مرا از خمر اورده است در کتاب
للاشتراه اکل البنج حرام یعنی خوردن بنگ حرام است و در یعنوید آنکه
شیر مادیان نیز حرام است پس خمر و حرام است
اورده است که توبه کردن فرض عین است بمسکر مبین

ای گروه اهل ایمان قال الله تعالی وتوبوا الی الله جمیعا ایها المؤمنون لعلکم تفلحون
یعنی توبه کنید همه بازآیید از گناهان بسوی خدای تعالی ای جمیع مسلمانان و الامر
للوجوب توبه نشود گناهان است [illegible] اورده است در حدیث
از اصرار [illegible] آنکه در نماز [illegible] استغفر فاجر [illegible] نابت
فانوب علیه [illegible] آمرزش خواهند [illegible] باشد [illegible] توبه
کنند [illegible] اگر توبه قبول کنم [illegible] دعا کنند که دعا [illegible] قبول کردم پس غنیمت دارد
را که مهر خاموشی بر دهان نهاده اند و زبان معذرت ببسته اند گرفت
که [illegible] قال الله تعالی یا ایها الذین امنوا ادخلوا فی السلم کافة [illegible]
از ان [illegible] معذرت قبول نکنند قال الله تعالی یوم لا ینفع الذین ظلموا معذرتهم [illegible]
ای محمد روزی را که سود مند نشود ستمکاران را [illegible] امرزش [illegible] ایشان
در تعلیم انواع اورده است در حدیث اشتغل [illegible] العلم [illegible] علی المسلمین [illegible]
[illegible] واجب شود بر همه مسلمانان [illegible]
کنند و ما یحتاج [illegible] رسانند [illegible] اورده است [illegible]
را [illegible] قال النبی صلی الله علیه وسلم القلوب بین اصبعین [illegible]
[illegible] دو [illegible] در [illegible] تعالی [illegible] گفته اند [illegible]

١٢٦

و قیلوله و عیلوله است قیلوله میان روز خفتن و فیلوله میان نماز پیشین و دیگر
نماز خفتن و آن مورث موجب دیوانگی است و عیلوله خفتن بعد
نماز بامداد پیش از برآمدن آفتاب و آن موجب مورث درویشی است
و تنگدستی قال النبی صلی الله علیه وسلم نوم الصبحة یمنع الرزق یعنی
کسی که متصل صبح خواب کند از شومت آن خواب رزق منع شود و دولت
رحمت و قسمت نعمت در آن وقت میان ایشان باشد بیم در نهایة الفقه
آورده است اعانة المسلم فرض یعنی یاری کردن در حق برادر مسلم فرض عین است
بدانچه ممکن شود و بدین جهت تا گفته است که اگر شخصی در نماز فرض بستن
کرده و وقت نماز میرود و شخصی مسلم در آب غرق میشود باید که ترک نماز فرض
کرده او را از غرق شدن چون خلاص دهد ما نخستین بکند زیرا که بروی در این حالت
دو چیز فرض است یکی اتمام نماز دوم اعانت مسلم و لیکن نماز را بعد فوت قضا کند
و این را بدلی هست لیکن او را یاری کند و آن فرض را مقدم دارد چون حق
حق بنده مقدم است بر حق خدای تعالی لاستغنائه تعالی و احتیاج العبد در
شرح الاسلام آورده است که فرمان بردار علما و مادر و پدر و استاد و پادشاه
بدانچه می فرمایند خدای تعالی نیست فرض است در ... آورده است

اگر استاد ترا کاری فرمود و مادر و پدر نیز کاری فرمود کار استاد را مقدم
دارد زیرا که بهترین پدران استاد است قال النبی علیه السلام الآباء ثلثة
اب ولدک و اب زوجک و اب علمک خیر الآباء من علمک یعنی
پدران سه اند یکی پدری که ترا بزاد دوم آنکه دختر خود ترا بزنی داد سیوم
آنکه ترا علم آموخت بهترین پدران آنست که بهای علم در سینه تو نهاد
[illegible] در روضه امام زندویستی آورده است قال النبی علیه
السلام من احب العلم و العلماء لم تکتب علیه خطیئة ایام حیوته یعنی هر که
علم و علما را دوست دارد ننویسند بر وی هیچ گناهی روزگار زندگانی
وی در فتاوی آورده است هر که استاد و علما و علم را بنظر حقارت
نگرد و یا دشنام دهد یا اهانت کند کافر گردد در خلاصه آورده
که واجب است بر متعلم در حق استاد هشت خصلت اول
استاد را بنام نخواند دوم بجای او نه بحضور و نه در غیبت ننشیند سیوم
در وقت نشستن در پیش وی بر زانو ادب نشیند چهارم پیش وی
نخندد پنجم در وقت سخن گفتن آواز خود بر آواز استاد بر ندارد
ششم آنچه استاد فرماید قبول کند و بشنود در شرح الاسلام آورده است

لابجی ذکره

لا یبغی رکبتی ولا هفوته بعضی بپرسی استاد بگوید پیش او نگوید و بعد پرسش او را عیب نکند
و غیبت نیز نکند تا عاق نگردد و قصهٔ مشهور موسی علیه السلام و مهتر خضر علیه السلام
یاد دارد و محک خود سازد و بخدمه با امانت و التنفس بعضی استاد از خدمت
بمانت و جانی بکند و منتظر باشد تا بیرون آید او بحجتی در خانهٔ استاد آواز نکند
منتظر بیرون آمدن او باشد قال الله تعالی و لو انهم صبروا حتی تخرج
الیهم لکان خیرا لهم یاران و صحابه رضوان الله علیهم اجمعین در خانهٔ پیغامبر
صلی الله علیه و سلم می آمدند پیغمبر علیه السلام را آواز میکردند فرمان در رسید
که این بی ادبی است اگر صبر کردی تا او بیرون آید آن بهتر بایستی مرادی نزا
فاما متعلم را بر استاد حق نیست که استاد در حق متعلم نظر شفقت
نیکو دارد اول او را در علوم مشکل شد از دو هر چه بداند او را بیاموزد و بخل
نکند و هر که این آداب را بر وجه تمام بجا آرد چه در دل استاد از علوم
است در دل شما کرد نهال کشید و میوه دار گردد
اورده است ویل للعالم سبعین مرة یعنی وای بر عالم هفتاد بار
و مر جاهل را یک بار یعنی عالم عمل نکند بر علم خود قال النبی علیه السلام
من ازداد علما ولم یزدد زهدا لم یزدد من الله تعالی الا بعدا و امثال نحو یعنی

هر کرا علم زیاده شود و پرهیزکاری وی زیاده نشود از خدای تعالی دور گردد و
دشمنی وی با علم که از حق تعالی و جهال بیشتر آورده است هر که بعد از فرض
هر وقت آیة الکرسی بخواند حق سبحانه و تعالی جان آن بنده بی واسطهٔ فرشتگان
خود قبض کند یا آسایش و بجز بیرون آمدن جان از تن و فرمان حضرت در
که وی را به بهشت در آرند آورده است هر که بعد از نماز فریضه سی و سه بار
سبحان الله و سی و سه بار الحمد لله و سی و سه بار الله اکبر و یک بار لا اله الا الله وحده
لا شریک له له الملک و له الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت ابدا ذو الجلال و الاکرام
و هو علی کل شیء قدیر بخواند حق سبحانه و تعالی گناهان وی بیامرزد و اگر چه
مقدار کف دریا باشد و راوی این حدیث امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب است
آورده است قال رسول الله صلی الله علیه و سلم افضل کلمة
عند الله تعالی کلمة سبحان الله یعنی پیغمبر علیه السلام فرمود فاضل ترین
سخنان نزدیک خدای تعالی کلمهٔ سبحان الله و الحمد لله است
آورده است قال النبی صلی الله علیه و سلم کلمتان خفیفتان علی اللسان
ثقیلتان علی المیزان یعنی دو کلمه سبک اند در دنیا بر زبان گفتن و در قیامت
گران اند بر میزان و آن دو کلمه سبحان الله و الحمد لله است آورده است

هر که در...

هر که دوازده بار سورهٔ اخلاص بخواند ثواب چهار صد ختم قرآن در دفتر اعمال
او نوشته شود [illegible] آورده است هر که بعد از نماز وتر سه بار بخواند
این کلمات ثواب هشتاد سالهٔ نماز نفل در دفتر اعمال او نوشته شود و کلمات
اینست و توکلت علی الحی الذی لا یموت فسبحان الله والحمد لله رب
العالمین [illegible] آورده است هر که بعد از نماز خفتن دو آیه آخر سوره
بقره یعنی امن الرسول بما انزل الیه تا آخر سورت بخواند ثواب [illegible] او را
قیام شب [illegible] آورده است که هر که در وقت خفتن آیه شهد الله
انه لا اله الا هو والملائکة واولوا العلم قائما بالقسط لا اله الا هو العزیز الحکیم ان الدین
عند الله الاسلام بخواند حق سبحانه و تعالی هفتاد هزار فرشته را بیافریند تا برای
او استغفار کنند [illegible] آورده است نزدیک تمام شدن
کتاب سلطان العارفین قطب الاولیاء شیخ شیوخ العالم شیخ شهاب
الحق والدین شرح الذین [illegible] رضی الله عنه آورده است که چون آدم علیه السلام
نزدیک رکن یمانی در خانهٔ کعبه مبارک دو رکعت نماز گذارد این
کلمات بر زبان راند حق سبحانه و تعالی بر مهتر آدم علیه السلام خطاب
کرد یا آدم الهمتم الحمد من در زمینک بهذا الدعا [illegible] [illegible]

ای آدم هر که از فرزندان تو این دعا را بخواند و لازم نکرد که هم او را
پنج خاصیت روا کردانم دوم آنکه درویشی ازوی ببرم آید ازو [illegible]
ارم و برادران در نواحی سیوم آنکه شیطان او را از عقل و حکمت بر کنم
چهارم آنکه او را توانکر کردانم و این کلمات نیست اللهم انی اسالک
ایمانا و ایمانا یباشر قلبی و اسالک یقینا صادقا حتی اعلم انه لن
یصیبنی الا ما کتبت لی و رضنی بما قسمت لی بجای آمرزش دعا بگو
اللهم انک تعلم سری و علانیتی فاقبل معذرتی و تعلم
حاجتی فاعطنی سؤلی و تعلم ما فی نفسی فاغفر لی ذنوبی
برحمتک یا ارحم الراحمین علما کسیکه رحمة الله علیهم برای [illegible] تا
انتهای باب از فیمانی در آخر فتاوی [illegible] آورده است

حکایت

را با تمام رسانیده اند به موافقت اخوان [illegible] چند [illegible]
در بحر آمده [illegible] آورده است که امام مسلمانان مجتهد
مقدم سراج امت منهاج دین ملت امام اعظم ابو حنیفه کوفی
نعمان بن ثابت رضی الله عنه در مدت سی و دو سال بوضو نماز
خفتن نماز بامداد کذارده است [illegible] آورده است که در ماه
[illegible]

مبارک گردن معافی شدند و تکلیم ختم قرآن مجید کردن بیچاره در انواع زحمت دیگر یک

هر روز [illegible] آورده اند که حضرت حق سبحانه تعالی

حبیب قلم را بنا فرمود بر اضطراب کرد اگنت علی [illegible] نویس معلومات

و مفردات ما را قلم [illegible] کرد تا [illegible] رسید که فلان

قوم را بخش گناه کرده این برای طوفان غرق کرده ام و خلاف قوم [illegible]

گناه کنند این را باید [illegible] سخت بلا کنم [illegible] باشند که حضرت

ما را [illegible] بار [illegible] دل [illegible]

تمام آرند و این [illegible] امت محمد [illegible] باشند علم [illegible]

نام عقوبت سخت در باب این قوم فرمان خواهی [illegible] زبان

فرمان حضرت عزت در رسید رحمی است [illegible] رب [illegible]

[illegible] گناه کار [illegible] آموزگار قلم [illegible]

و قلم [illegible] آورده است که [illegible]

[illegible] حساب [illegible] عزت

در [illegible] بندگان

[illegible] کار [illegible] کنند

کاری که خود نوشته‌ام [illegible] و بر سر [illegible] حرف اختصار کرده‌اند که اینگونه کتابی فی نفسه [illegible]

در دو [illegible] کرده‌ام [illegible] نوشته‌ام که [illegible] کرده شده و گوید [illegible] که [illegible] کرده‌ام [illegible]

[illegible] بسیار [illegible] بسیار [illegible] بسیار [illegible] فرمان [illegible]

در [illegible] سجده [illegible] در [illegible]

و عفو کرده‌ام که [illegible] و بر [illegible] و لیکن [illegible]

بیرون [illegible] یادی از فرمان [illegible] ایشان [illegible]

آن مرحوم [illegible] ایشان را فراموش کرده است اللهم ادخلنی فی رضوانک

الجنة وانقذنی بکرمک من النار [illegible] ربنا اغفر لنا ولوالدینا

الدنیا والاستاذینا والمعلمینا والوالدینا والاولادینا والاخوانینا

والاقربائینا والاخوانینا ولجمیع المؤمنین والمؤمنات والمسلمین

والمسلمات الاحیاء منهم والاموات برحمتک یا ارحم الراحمین ٥

میگوید بنده ضعیف کثیر المعاصی راجی الی رحمة الله الملک [illegible]

خاص و عام [illegible] این کتاب [illegible] ساکن [illegible]

[illegible] الاوقات والبلیات [illegible] در طلب علم دینی [illegible]

گشته است [illegible]

[illegible]

ذات حق ... نوعی تصنیف کرده اند یا انواع تألیف برده اند ... از طایفه

و لیکن بنا بر آنکه بکلی تجدید لذات و شبهات در مطالعه کتب مصنف سلف که بر یکی

بحر بیت غواصی میکردم و در مجموعات و مؤلفات مختلف که بر ... بستانی ...

طواف میکردم از هر دریائی و از هر بستانی گلی میچیدم و ... و فسلک میکردانیدم

و امهات احکام و اشارات و رموز مسایل غریبه و اسوله و اجوبه عجیبه از مسایل

و اقوات در ابواب عبادات در یک صحیفه که عمده دین است مشتمل بر صحیح معتقد

که ثمره های اسلام است و ملتقط جیده شده از ... ده کتاب معتبر

مختصر و از کتب ... اصول و فروع بوجه اختصار در حکم اعتبار ... بر ...

جمع کردم و این کتاب را عمدة الاسلام نام نهادم تا مبتدیان را ... و ...

... فاضل و فاخر و ارشدی کامل و حجتی شامل در ابواب عبادات حاصل ...

و منتهیان را ملحوظ لحظات و تذکره و اقوات و حفظ حکایات بوده ... اسامی

کتب اینست اما از اصول الکلام ... اما فی عقیده ... کتاب العالم و المتعلم

شرح [illegible] ... اصول شرح محصل رازی اما از اصول فقه ...

منار کشف الاسرار اصول ... ... بزدوی محصول رازی

معالم رازی اما از کتب فقه قدوری منظومه منتقی شرح عمدة الاسلام

ذخیره محیط فتاوی ظهیری فتاوی قاضی فتاوی نسفی فتاوی برکی

فتاوی صیرفیه فتاوی کبری مختار الفتاوی فتاوی عتابی فتاوی حجه

فتاوی تتمه فتاوی صلوت ناصحی جامع اکبر کنز الدقایق وافی

کافی تحفة الفقه بدایة الفقه هدایه مکنوف شرح هدایه

جوهره شرح هدایه شرح طحاوی ینابیع مختصر کرخی جامع صغیر خانی فواید

جامع صغیر نصاب الفقه کفایه شعبی روضه امام زندویسی در حیل خصاف

جامع رموزی ازاق قدوری زاهدی فتاوی صلاحیه فتاوی خاصی جامع

نافع تجنیس محیط الطریق زلة القاری فروق نیشابوری خزانة الفقه

ترغیب الصلوت کتاب السعادات شاهان اما از تفاسیر تفسیر امام زاهدی

لسان الفقه تفسیر امام محمد عم عتابی تفسیر وجیز تفسیر حرز اما از کتب الحدیث

وجز ان صحی تبع شرعه ریاحین نوادر ترمذی مقدمة الصلوت اشتق

الادوات حقایق عوارف المعارف مشارق الانوار عنوان

صیوان الجارحی الی احکام فواید او در دنیا و عقبی ما را نایل

دهد و واصل گرداند و عامل و شامل او توفیق الشفاعت و مرا ای اجر

بخشند و مرا ای کسی که … توفیق بر طاعت خود و … درجات

ای …

امید باقی و ذخیرهٔ آن جهانی روزی دارانی کرداد محمد و کرامتیست د
ربانی تعیین اما التماس از ارباب علم و اصحاب ... عیوبی و دلیلی
که در تحریر قلم رفته باشند بذیل عفو آنرا بپوشند و در نظر آ ... ل
التماس اول آنکه بدعای ایمان و خاطر نگرانی ضعیف را مدد بسورهٔ فاتحه
و اخلاص یاد فرمایند اللهم احینا بالایمان و امتنا بالایمان
واحشرنا فی زمرة المؤمنین یوم الحساب وصلی الله علی نبی الهاشمی الملک
المدنی القرشی الابطحی التهامی ... سید الکونین والثقلین محمد ابن عبد الله بن عبد
المطلب بن هاشم بن عبد مناف وعلی آله واصحابه و ذریاته و عترته
الطیبین الطاهرین اجمعین برحمتک یا ارحم الراحمین و بکرمک یا اکرم الاکرمین
تمت تمام شد ... تاریخ شهر ماه جمادی الاخر سنه
بروز جمعه بوقت ... پیشین روز ... باتمام رسید کاتب الحروف
عبده محمد ... قادری   هرکه خواند این ... دارم زان کرم

[illegible]

در تراویح در ماه مبارک رمضان بیست رکعت [illegible] امد
فاما در ده [illegible] این صورت ها را باید بخواند یک
الهکم التکاثر [illegible] دوم لایلاف سیم ارایت
الذی [illegible] چهارم انا اعطینا پنجم قل یا [illegible] ششم اذا جا
هفتم تبت هشتم قل هو الله احد نهم قل اعوذ
برب الفلق دهم قل اعوذ برب الناس

[illegible] دعا اینست که حضرت رسالت پناه فرمود علیه الصلوة
و السلام که اگر کسی این دعا را هر روز یک بار بخواند و اگر هر روز
نتواند در هفته یک بار بخواند و اگر در هفته نتواند در هر ماه
یکبار بخواند و اگر در ماه نتواند در سال یکبار بخواند و اگر در سال
نتواند در عمر یکبار بخواند و خواننده این دعای معظم را
خدای تعالی بمقابله هر حرف این دعا هفتاد هزار نیکی در نامه
اعمال او نویسند و هفتاد هزار بدی از دفتر گناهان او محو گرداند
و هفتاد هزار قصر از [illegible] در بهشت
برای او بنا کنند عطا دهد در هر قصری هزار حور باشند و ثواب
نماز هزار حج در نامه اعمال نویسند هر که شک آرد
نعوذ بالله منها دعای معظم و مکرم اینست ۵ ۵

بسم الله الرحمن الرحیم لا اله الا الله الموجود فی کل زمان
لا اله الا الله المعبود فی کل مکان لا اله الا الله
المذکور بکل لسان لا اله الا الله المعروف
بکل احسان لا اله الا الله کل یوم هو فی شان